"GÜNAY BANK" ASC

Maliyyə Hesabatlarının Beynəlxalq Standartlarına uyğun hazırlanmış Konsolidə edilmiş Maliyyə Hesabatları və Müstəqil Auditorların Hesabatı

31 dekabr 2021-ci il tarixinə olan il üçün

"GÜNAY BANK" ASC

MÜNDƏRİCAT

Səhifə

Rəhbərliyin məsuliyyət haqqında bəyanatı 1

Müstəqil auditorun hesabatı 2-4
Konsolidə edilmiş maliyyə vəziyyəti haqqında hesabat 5
Konsolidə edilmiş mənfəət və ya itkini və digər məcmuə gəlirləri haqqında hesabat 6
Konsolidə edilmiş kapitalda dəyişikliklər haqqında hesabat 7
Konsolidə edilmiş pul vəsaitlərinin axınları haqqında hesabat 8

Konsolidə edilmiş maliyyə hesabatına dair qeydlər
1. Giriş 9
2. Əsas müəsisə uçotu prinsipləri 11
3. Mühüm mühasibat təxminləri və təxmin edilən qeyri-müəyyənliklərin əsas mənbələri 21
4. Yüksək ödənişli şəxslərin mənfəət payı və onlara dair xərclərin təhlili 24
5. Pul vəsaitləri və onlara ekvivalentlər 25
6. Banklardan əldə olunan vəsaitlər 27
7. Müştərilərə verilmiş kreditlər və lizinqlər 27
8. Digər maliyyə və qeyri-maliyyə aktivləri 31
9. Akvizisiya zamanı əldə olunan qoodwill 31
10. Gözlənilən və sondan əvvəl qeyri-maliyyə aktivləri 33
11. İnvestisiya mülkiyyəti 33
12. Satış üçün saxlanılan aktivlər 37
13. Bankların və digər maliyyə müəssisələrinin öhdəlikləri 37
14. Müştərilərə borclar 38
15. İcarə öhdəlikləri 39
16. Digər öhdəliklər 39
17. Subordinasiyalı borclar 39
18. Xalis faiz gəlirləri 39
19. Banklardan alınmış vəsaitlər üzrə faizlər 40
20. Xarici valyuta ilə əməliyyatlar üzrə xalis gəlir 40
21. Haqq və komissiya gəlirləri və xərcləri 40
22. Əməliyyat xərcləri 41
23. Mənfəət vergisi xərci 41
24. Sənaye üzrə təhlil 46
25. Əlaqəli tərəflərlə əməliyyatlar 48
26. Maliyyə alətləri ilə idarəetmə fəaliyyəti 48
27. Maliyyə nəticələrinə təsir edilməsi 50
28. Kapitalın idarə edilməsi 50
29. Hesabat dövründən sonra baş vermiş hadisələr 50

KONSOLİDƏ EDİLMİŞ MALİYYƏ HESABATLARININ HAZIRLANMASI VƏ TƏSDİQ EDİLMƏSİ İLƏ BAĞLI RƏHBƏRLİYİN MƏSULİYYƏTİNİN BƏYANI
31 DEKABR 2021-Cİ İL TARİXİNDƏ BİTƏN İL ÜZRƏ

Aşağıdakı rəyaxlı, müstəqil auditorun hesabatında (bundan sonra "Hesabatın 1-ci əlavəsi") gösterilmiş müddəaya rəyinda olan vəzifələr üzrəsinda müddəalarda bizə əsasəndadır və "Qrupu" İdarə" ASC (bundan sonra "Qrup") konsolidə edilmiş maliyyə hesabatlarına ilə əlaqədar əsəbiyyət və rəsmi auditorlar arasında müvafiq vəzifə bölüşdürülmə əl edilmək məqsəd daşıyır.

Rəhbərlik Qrupun 31 dekabr 2021-ci il tarixinə konsolidə edilmiş maliyyə vəziyyəti və fəaliyyət nəticələri haqqında il üzrə fəaliyyətinin nəticələrini, kapitalda edilmiş pul vəsaitlərinin hərəkəti və konsolidə edilmiş kapitalda dəyişiklikləri Maliyyə Hesabatlarına Beynəlxalq Standartlarına ("MHBS") müvafiq qaydada əks etdirən Konsolidə edilmiş maliyyə hesabatlarının hazırlanmasına görə məsuliyyət daşıyır.

Konsolidə edilmiş maliyyə hesabatlarını hazırlayarkən, rəhbərlik:

- MHBS-ə müvafiq müəssisənin prinsiplərini seçir və qərar qəbul edilmişdir;
- Müəyyən və rəqəmlərə qərarlar və qiymətləndirmələr qəbul edilmişdir;
- Hər bir maliyyə hesabatının müddəalarına uyğunluğunu və konsolidə edilmiş maliyyə hesabatlarında əks edilmişdir gəlir ilə MHBS-dən sapmaların rəyə olunmuşdur; və
- Əgər yaxın gələcəkdə, Qrupun normal şərtlər altında fəaliyyətini davam etdirəcəyi güman edilməz hesabat tarixinə konsolidə edilmiş maliyyə hesabatlarının fəaliyyətin davamlılığı prinsipi əsasında hazırlanmasına görə məsuliyyət daşıyır.

Rəhbərlik həmçinin:

- Qrupun daxilində kompetent və yüksək səviyyəli daxili nəzarət sisteminin təşkili tətbiqi və qorunması;
- Qrupun konsolidə edilmiş maliyyə hesabatlarının MHBS-yə uyğun olmuş hazırlanması və maliyyə vəziyyəti haqqında zamanı dürüst əks etdirən mühasibat uçotu sisteminin təşkili təminatı;
- Müəssisənin uyğunluğu Azərbaycan Respublikasının qanunvericiliyi və müəssisənin uçotu standartlarına müvafiq qaydada qorunması;
- Mümkün imkanlarından müddəti daxilində Qrupun aktivlərinin qorunmasının təmin edilməsi və;
- Saxtakarlıq, yanlışlıq və digər qanuna uyğunsuzluq hallarının müəyyən edilməsi və qarşısının alınması üçün məsuliyyət daşıyır.

31 dekabr 2021-ci il tarixinə il üzrə konsolidə edilmiş maliyyə hesabatları Qrupun rəhbərliyi tərəfindən 12 may 2022-ci il tarixində təsdiq edilmişdir.

Rəhbərlik tərəfindən:

Barmalı Əliyev
İdarə Heyətinin Sədri

Elnur Nəvruzov
Maliyyə Departamentinin Direktoru

RSM

[redacted]

MÜSTƏQİL AUDİTORUN HESABATI

"Günay Bank" ASC-nin Səhmdarlarına və Idarə Heyətinə

Şərti rəy

Bizim rəyimizə əsasən, Şərti rəy əyər əyər bölmədə qeyd olunan məsələnin potensial təsiri istisna olmaqla əlavə edilmiş konsolidə edilmiş maliyyə hesabatları 31 dekabr 2021-ci il tarixinə "Günay Bank" ASC-yə tabe olan qruplar müəssəsəsinin (bundan sonra "Qrup") konsolidə edilmiş maliyyə vəziyyəti və bunla bağlıdır, habelə 31 iyul tarixinə əməliyyat nəticələrini və konsolidə edilmiş pul vəsaitlərini hərəkəti Maliyyə Hesabatlarına Beynəlxalq Standartlarına (MHBS) uyğun olaraq bütün əhəmiyyətli aspektlərdə əhatəli şəkildə təqdim edir.

Biz Qrupun 31 dekabr 2021-ci il tarixinə təqdim edilən konsolidə edilmiş maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatımızı və həmin tarixdə bitən il üçün konsolidə edilmiş mənfəət və ziyan və digər məcmu gəlir, konsolidə edilmiş kapitalda dəyişiklikləri və konsolidə edilmiş pul vəsaitlərinin hərəkəti haqqında hesabatlardan, habelə əsas mühasibat prinsiplərinə və digər izahedici qeydlərə yüklənərək audit etdik. Maliyyə Hesabatlarına Beynəlxalq Standartlarına uyğun olaraq konsolidə edilmiş maliyyə hesabatlarının müəyyənləşdirilməsinə görə məsuliyyət bölməsində konsolidə edilmiş maliyyə hesabatlarımızın müstəqil yoxlanılması barədə əlavə məlumat verdik.

Şərti rəy üçün əsas

Qrup müştərilərə verilmiş kreditlər üzrə ehtimal edilən zərərlər üçün ehtiyatların qiymətləndirilməsi zamanı Maliyyə Hesabatlarına Beynəlxalq Standartlarına əsaslanmır. Bir sıra kreditlər üzrə qeyd olunan əhəmiyyətli məbləğlərin 9 saylı Maliyyə Hesabatlarına Beynəlxalq Standartlarına "Maliyyə Aktivləri: Tanınması və Ölçülməsi" (MHBS 9) tələblərinə uyğun olmadığına məqsədlə Qrupun rəhbərliyi tərəfindən üzrə müəyyən edilən əsaslar bizə kifayət qədər güvənməyə uyğun ehtiyyatın məbləğinin müəyyən etməsinin MHBS standartlarına uyğunluğunu təmin etdiyini göstərmədi. Bu səbəbdən, yanaşmamız müəyyənləşdirilməsi, əlavə olunan müştərilərə verilmiş kreditlərin 31 dekabr 2021-ci il tarixinə qalıqlarının müəyyən olunmasına dair kifayət qədər sübut əldə edilməməsidir.

Biz Beynəlxalq Audit Standartlarına (BAS) uyğun aparmışıq. Bu standartlar bizim üçün müstəqillik şərtlərinə əlavə olunan hesabatımızın "Maliyyə Hesabatlarının Auditinə görə Auditorun Məsuliyyəti" bölməsində təsvir edilir. Müəssisənin Beynəlxalq Etika Standartları Şurasının Peşəkar Mühasiblər üçün müəyyən edilmiş "Etika kodeksinə" (MBESS nəşrləri) tələblərinə uyğun olaraq biz Qrupdan asılı deyilik və biz digər etik öhdəliklərimizi MBESS nəşrlərinin tələblərinə uyğun olaraq yerinə yetirmişik. Biz hesab edirik ki, əldə edilmiş audit sübutları rəyimiz üçün əsas təmin etmək üçün yetərli və münasibdir.

Konsolidə edilmiş Maliyyə Hesabatları üzrə Rəhbərliyin Məsuliyyəti

Rəhbərlik konsolidə edilmiş maliyyə hesabatlarının MHBS-lər əsasında əlverişli təqdimetmənin, və düzgün əks etdirilməsinin və rəhbərliyin fikrinə, təxminlərə və ya qiymətləndirmələrə əhəmiyyətli təsir göstərən olmadığı xüsusiyyətlərə görə maliyyə hesabatlarının hazırlanmasına zamanı yaranan zərərli təhrifə nəzarət sistemini təşkilinə görə məsuliyyət daşıyır.

Konsolidə edilmiş maliyyə hesabatlarının hazırlanmasında, rəhbərlik Qrupun fəaliyyətini davam etdirə bilmək və ya işini dayandırmaq niyyətində olmadığı yaxud bunu etməkdən başqa münasib alternativi olmadığı halda, rəhbərlik Qrupun fəaliyyətini davam etdirmək qabiliyyətinin qiymətləndirilməsinə; müvafiq hallarda davamlı fəaliyyətə aid olan məsələlər barəsində məlumatların açıqlanmasına və mühasibat uçotunun davamlı fəaliyyət prinsipinin tətbiqə edilməsinə görə məsuliyyət daşıyır.

Rəhbərlik Qrupun konsolidə edilmiş maliyyə hesabatlarının hazırlanması prosesinə nəzarət üçün məsuliyyət daşıyır.

Konsolidə edilmiş Maliyyə Hesabatlarının Auditinə görə Auditorun Məsuliyyəti

Bizim məqsədimiz müstəqil yaxud səhv nəticəsində yanlışlıqdan azad olmayaraq konsolidə edilmiş maliyyə hesabatlarında əhəmiyyətli təhrifə yol verilmədiyinə dair kifayət qədər əminlik əldə etmək və fəaliyyət yolunda əldə edilmiş auditor hesabatını hazırlamaqdır. Kifayət qədər əminlik A əldə etmək yüksək əminlik səviyyəsi nəzərə alınır. Lakin bəzi əminlik səviyyəsi Beynəlxalq Audit Standartlarına uyğun auditin aparılması zamanı bütün əhəmiyyətli təhrifləri aşkar olunacağına zəmanət vermir. Təhrifqərəq və ya səhv nəticəsində yaranır. Əgər onlar tək-tək yaxud əhəmiyyətli bəndə edilir ki, onlar əsas istifadəçilərə və ya bəzilərinə konsolidə edilmiş maliyyə hesabatları əsasında qərarlarına təsir göstərə bilərlər.

Beynəlxalq Audit Standartlarına uyğun aparılmış audit çərçivəsində biz auditin aparıldığı bütün müddət ərzində peşəkar mülahizə edirik və peşəkar skeptisizm saxlayırıq. Bundan əlavə biz:

- Səxtakarlıq yaxud səhv nəticəsində yanlışlıqdan azad olmayaraq konsolidə edilmiş maliyyə hesabatlarının əhəmiyyətli təhrifə məruz qalma risklərini müəyyən edir və qiymətləndiririk. Biz müəyyən olunmuş risklərə qarşı audit prosedurları işləyib hazırlayırıq və tətbiq edirik, təxminən bütün əhəmiyyətli və müvafiq olan bütün audit sübutu əldə edirik. Rəhbərliyin səxtakarlıq nəticəsində yanlışlıq əhəmiyyətli təhrifləri aşkar etməmə riski səhv nəticəsində yanlışlıq əhəmiyyətli təhrifləri aşkar etməmə riskindən yüksəkdir. Bəzi hallarda qizli əlaqələrə, müqavilələrə, məlumatlara bilərəkdən gizlətməyə, təhrif edilmiş şəkildə təqdim edilmə və ya daxili nəzarət sistemində mə-cburdan hallarını nəzərdə tutur.
- Qrupun daxili nəzarət sisteminin effektivliyi barədə rəy bildirmək üçün deyil, yalnız uyğun audit prosedurlarının planlaşdırılması məqsədilə audit üçün əhəmiyyətli olan daxili nəzarət sistemi ilə bağlı məlumat əldə edirik.
- Tətbiq edilən uçot siyasətlərinin uyğunluğunu, uçot təxminlərinin və rəhbərlik tərəfindən hazırlanmış əlaqəli açıqlamaların əsaslılığını qiymətləndiririk.
- Fəaliyyətin davamlılıq prinsipi ilə bağlı rəhbərliyin mülahizələrinin uyğunluğu və əldə edilmiş audit sübutlarına əsasən Qrupun fəaliyyət göstərmək qabiliyyəti ilə bağlı əhəmiyyətli şübhə yaratmaq halında və əgər belə nəticə müvəqqəti olmayan xüsusiyyət daşıyırsa, bizim hesabat verdiyimiz müvəqqəti olduğu barədə nəticə çıxarırıq. Bu halda auditor rəyində Qrupun konsolidə edilmiş maliyyə hesabatlarında müvafiq açıqlamalar əldə etməli, belə açıqlamalar yetərli olmadığı halda rəyimizi dəyişdirməliyik. Nəticələrimiz auditor hesabatının tarixinədək əldə edilmiş audit sübutlarına əsaslanır. Lakin gələcək hadisə və şəraitlər Qrupun fəaliyyəti davam etdirmək qabiliyyətini dayandırmasına səbəb ola bilər.
- Konsolidə edilmiş maliyyə hesabatlarının ümumi təqdimatını, strukturunu və məzmununu, o cümlədən açıqlamaları və maliyyə hesabatlarında mövcud əməliyyatları və hadisələri düzgün təqdim edilməsini qiymətləndiririk.

- Konsolidasiya edilmiş maliyyə hesabatlarına daxil edilmək üçün Qrupa daxil olan müəssisələrin maliyyə məlumatları və Qrupun biznes fəaliyyəti ilə bağlı kifayət qədər audit sübutlarını əldə etmək. Biz qrup auditinin yoxlanılması, nəzarət edilməsi və nəticələrinə görə məsuliyyət daşıyırıq. Biz audit rəyimizə görə müstəqil məsuliyyət daşıyırıq.

Biz digər məsələlərlə yanaşı, planlaşdırılan audit prosedurlarının həcmi və vaxtı əhəmiyyətli audit nəticələri, eləcə də auditi yerinə yetirərkən müəyyən edilmiş daxili nəzarət sistemindəki əhəmiyyətli çatışmazlıqlar barədə rəhbərliyə məlumat veririk.

12 may 2022-ci il

Bakı, Azərbaycan Respublikası

RSM Azerbaijan

"GÜNAY BANK" ASC

KONSOLİDƏ EDİLMİŞ MALİYYƏ VƏZİYYƏTİ HAQQINDA HESABAT
31 DEKABR 2021-Cİ İL TARİXİNƏ
(Xüsusi qeyd olunmuş hallar istisna olmaqla, minlərlə manat ilə göstərilmişdir)

	Qeyd	31 dekabr 2021-ci il	31 dekabr 2020-ci il
AKTİVLƏR			
Pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri	5	17 882 858	19 953 795
Tələbələrə olan öhdəliklər üzrə ödənişlər	6	310 374	857 709
Müştərilərə verilmiş kreditlər və avanslar	7	182 307 801	169 787 873
İstifadə olunmuş kreditlər üzrə faizlər	8	201 746	385 192
İcarə aktivləri	9	922 067	1 347 574
Müvəqqəli gəlir vergisi üzrə aktiv	27	548 744	414 158
Digər aktivlər	10	1 217 991	1 778 208
Qeyri-maddi aktivlər	10	147 618	130 651
İnvestisiya əmlakı	11	10 179 451	6 377 377
Sabit əşəri əsas olmayan aktivlər	12	26 700 000	26 700 000
CƏMİ AKTİVLƏR		**243 974 287**	**233 810 536**
ÖHDƏLİKLƏR			
Müştərilərə və digər maliyyə təşkilatlarına			
Müştərilərə borclar	13	91 525 416	94 895 036
Milli Bankdan	14	100 116 408	103 451 351
Digər öhdəliklər	15	525 589	651 766
Cari gəlir vergisi	27	1 672 366	1 705 202
CƏMİ ÖHDƏLİKLƏR		**192 840 375**	**181 699 575**
KAPİTAL			
Şəhm kapitalı	16	65 000 000	65 000 000
Yığılmış zərər		114 134 912	116 095 961
CƏMİ KAPİTAL		**51 133 912**	**51 111 961**
CƏMİ ÖHDƏLİKLƏR VƏ KAPİTAL		**243 974 287**	**233 810 536**

12 may 2022-ci il tarixinə Rəhbərliyin adından maliyyə hesabatı təsdiqlənmişdir.

Bərətov Fərəyz
İdarə Heyətinin Sədri

Əliyev Nadir
Maliyyə Departamentinin Direktoru

"GƏNƏY BANK" ASC

KONSOLİDƏ EDİLMİŞ MƏNFƏƏT VƏ YA ZƏRƏR VƏ DİGƏR MƏCMUİ GƏLİRLƏR HAQQINDA HESABAT

31 DEKABR 2021-CİİL TARİXİNƏ BİTƏN İL ÜÇÜN

(Əksini göstərdiyimiz hallar istisna olmaqla, məbləğlər Azərbaycan manatı ilə verilmişdir)

	Qeyd	31 dekabr 2021-ci il tarixinə bitən il üçün	31 dekabr 2020-ci il tarixinə bitən il üçün
Əməliyyat fəaliyyətindən əldə olunan faizlər:			
Əldə olunan	18	16,307,073	10,796,592
Ödənilən	18	(9,830,874)	(9,069,553)
Dəyərsizləşmədən əvvəl xalis faiz gəlirləri		**5,076,849**	**5,126,919**
Müəyən maliyyə alətləri üzrə dəyərsizləşmə zərərləri üçün GKZ ehtiyatının bərpası (xərci)	19	1,032	(12,388)
Müştərilərə verilmiş kreditlər və İlkin borclar üzrə GKZ əlavə xərci		(2,781,000)	(1,734,534)
Aktivlər üzrə GKZ əlavə xərci		**(2,779,968)**	**(1,747,273)**
XALİS FAİZ GƏLİRİ		**2,296,395**	**3,381,646**
Xarici valyuta əməliyyatlarına görə xalis gəlir	10	2,254,256	568,094
Haqq və komissiya gəlirləri	21	4,367,218	4,674,201
Haqq və komissiya xərcləri	21	(663,649)	(968,184)
Digər əməliyyat		160,500	180,907
XALİS QEYRİ-FAİZ GƏLİRİ		**6,246,830**	**4,455,038**
ƏMƏLİYYAT GƏLİRİLƏRİ		**8,202,918**	**7,836,684**
ƏMƏLİYYAT XƏRCİ	22	(8,679,340)	(7,648,999)
Vergidən əvvəlki mənfəət		**523,819**	**187,685**
Mənfəət vergisi xərci	23	(204,902)	–
CARİ İL ÜÇÜN XALİS MƏNFƏƏT		**318,917**	**187,685**
CARİ İL ÜÇÜN DİGƏR MƏCMUİ GƏLİR			–
CARİ İL ÜÇÜN CƏMİ MƏCMUİ GƏLİR		**318,917**	**187,685**

12 may 2022-ci il tarixinə İdarə Heyətinin adından rəsmləşdirmə və imzalanmışdır

Rəşad Pirməmmədov
İdarə Heyətinin Sədri

Elnarə Nəsirova
Maliyyə Departamentinin Direktoru

"GÜNAY BANK" ASC

KONSOLİDƏ EDİLMİŞ KAPİTALDA DƏYİŞİKLİKLƏR HAQQINDA HESABAT
31 DEKABR 2021-Cİ İL TARİXİNƏ BİTƏN İL ÜÇÜN

(Əksini göstərən hallar istisnalığı ilə, məbləğlər Azərbaycan manatı ilə verilir)

	Nizamnamə kapitalı	Yığılmış zərər	Cəmi kapital
31 dekabr 2019-cu il	54,910,093	(15,882,784)	51,227,309
Əlavə gəlir məcmu cəmi		187,686	187,686
31 dekabr 2020-ci il	54,910,093	(15,695,098)	51,414,995
İl üçün zərər məcmu cəmi	-	118,773	118,773
31 dekabr 2021-ci il	54,910,093	(15,576,183)	51,533,912

12 may 2022-ci il tarixinde Rəhbərliyin əlinden təsdiqlənmiş və imzalanmışdır

Rəvanlı Əliyev
İdarə Heyətinin Sədri

Hüseynov [illegible]
Maliyyə Departamentinin Direktoru

"GÜNAY BANK" ASC

KONSOLİDƏ EDİLMİŞ PUL VƏSAİTLƏRİNİN HƏRƏKƏTİ HAQQINDA HESABAT
31 DEKABR 2021-Cİ İL TARİXİNƏ BİTƏN İL ÜÇÜN
(Əksini göstərilənlər istisna olmaqla, məbləğlər Azərbaycan manatı ilə təqdim edilir)

	Qeyd	31 dekabr 2021-ci il tarixinə bitən il üçün	31 dekabr 2020-ci il tarixinə bitən il üçün
ƏMƏLİYYAT FƏALİYYƏTİ:			
Bölü edilmiş faizlər		14,722,730	11,104,311
Ödənilmiş faizlər		(9,991,478)	(5,42[illegible])
Bölü edilmiş əlavə dəyər və komissiyalar	24	3,821,161	1,680,087
Digər gəlirlər		199,790	180,907
Ödənilmiş İş haqqı		(4,[illegible])	(1,[illegible])
Valyuta mübadilə əməliyyatlarından xalis gəlir	31	2,[illegible]	338,196
Ödənilmiş əlaqələndirilmiş xərclər əvəzləşdirilə bilən məbləğlər		(2,755,088)	(2,398,770)
Əməliyyat aktiv və öhdəliklərində dəyişmədən əvvəl əməliyyat fəaliyyətindən daxil olan pul vəsaitləri		**4,515,829**	**4,179,174**
Əməliyyat aktiv və öhdəliklərində dəyişmələr			
Məcburi ehtiyat vəsaitləri		(90,954)	(7,[illegible])
Müştərilərə verilmiş kreditlər və avanslar		(15,[illegible])	(35,[illegible])
Digər aktivlər		2,[illegible]	(3,[illegible])
Digər öhdəliklər		102,936	(6,425)
Vergiqoymadan əvvəl məxaric olan pul vəsaitləri		**(12,692,517)**	**(38,341,031)**
Ödənilmiş mənfəət vergisi			
İnzibati xərclərə görə ödənilmiş faizlər	15, 9	(48,915)	(50,151)
Əməliyyat fəaliyyətinə sərf olunan xalis pul vəsaitləri		**(8,255,656)**	**(34,223,272)**
İNVESTİSİYA FƏALİYYƏTİ			
Binalar və avadanlıqların alınması	10	(1,[illegible])	(178,795)
Qeyri-maddi aktivlərin alınması	10	(21,800)	(54,500)
İnvestisiya mülkiyyətinin alınması	11	(4,300,000)	
İnvestisiya fəaliyyətinə yönəldilən xalis pul vəsaitləri		**(4,324,847)**	**(233,295)**
MALİYYƏLƏŞDİRMƏ FƏALİYYƏTİ:			
Banklara və digər maliyyə vəsitələrinə ödənilmiş müddətli vəsaitlərdən daxil olanlar		3,383,224	14,529,643
Müştərilərə verilmiş müddətli kreditlərdən		4,692,335	4,294,193
Müddətli borclar üzrə əsas məbləğin ödənilməsi	19	(1,000,000)	(300,000)
Maliyyələşdirmə fəaliyyətindən daxil olan xalis pul vəsaitləri		**10,475,437**	**18,523,835**
PUL VƏSAİTLƏRİ VƏ ONLARIN EKVİVALENTİNƏ ƏSAS İSTİQAZ		(2,073,334)	(14,911,229)
Pul vəsaitləri və onlarının ekvivalentinin məzənnə fərqinin təsiri		–	–
PUL VƏ PUL EKVİVALENTLƏRİ, ilin əvvəlinə	5	**19,955,792**	**34,189,021**
PUL VƏ PUL EKVİVALENTLƏRİ, ilin sonuna	5	**17,882,456**	**19,955,792**

15 may 2022-ci il tarixinə Rəhbərliyin adından tərtib olunmuş və imzalanmışdır.

Rəmzil Pirməmməd
İdarə Heyətinin Sədri

Fikrət Əzizov
Maliyyə Departamentinin Direktoru

"GÜNAY BANK" ASC

KONSOLİDƏ EDİLMİŞ MALİYYƏ HESABATLARINA DAİR QEYDLƏR
31 DEKABR 2021-Cİ İL TARİXİNƏ İLİN İL ÜZRƏ
(Məbləğlər göstərilmə halları istisna olmaqla, manatla (AZN) ifadə olunur)

1. GİRİŞ

Bank və onun əsas fəaliyyəti

Hazırkı konsolidə edilmiş maliyyə hesabatları 31 dekabr 2021-ci il tarixinə bitən il üçün Maliyyə Hesabatlarının Beynəlxalq Standartlarına uyğun olaraq 1992-ci ildə Azərbaycan Respublikasında qeydiyyatdan keçmiş "Günay Bank" ASC və onun törəmə müəssisəsi ("bundan sonra Qrup") üçün tərtib edilmişdir. Qrupun əsas İşəgötürən fəaliyyəti kommersiya və pərakəndə bank əməliyyatlarından ibarətdir.

Qlobalbank ASC Azərbaycan Respublikası Mərkəzi Bankı ("ARMB") tərəfindən nəzarət altında və onun verdiyi İcazə (lisenziya) əsasında fəaliyyət göstərir.

Günaylizinq Açıq Səhmdar Cəmiyyəti 31 dekabr 2021-ci il tarixinə onun 100% mülkiyyətçisi olan "Günay Lizinq" Məhdud Məsuliyyətli Cəmiyyətinin əlavə olunmuşdur.

Qrupun 31 dekabr 2021-ci il tarixinə Azərbaycan Respublikasında 19 filialı, 9 şöbəsi və 4 valyuta mübadilə məntəqəsi var (31 dekabr 2020-ci il: 17 filialı, 7 şöbəsi və 4 valyuta mübadilə məntəqəsi).

Əməliyyat valyutası

Hazırkı konsolidə edilmiş maliyyə hesabatlarındakı məbləğlər Azərbaycan Manatı ("AZN") ilə ifadə olunmuşdur. Azərbaycan Manatı Azərbaycan Respublikasının rəsmi valyutasıdır.

Bankın hüquqi ünvanı və fəaliyyət göstərdiyi yer

Bankın hüquqi ünvanı və fəaliyyət göstərdiyi yer aşağıdakılardır:
Səbail rayonu, Xəzər prospekti küçə 3, binə 3/87
Bakı, AZ 1001
Azərbaycan Respublikası

Qrupun səhmdarları

31 dekabr 2021-ci il tarixinə Qrupun əsas nəzarətedici səhmdarları Məmmədov Məmmədağa və Şirinova Vəgənadı Məmmədağa qızı olmuşdur. Qrupun 99,7% səhmlərinə sahib olmaq, Qrup İdarəsində əksəriyyət hüquqlarına malikdirlər.

Qrupun maliyyə mühiti

Qrup fəaliyyətini əsasən Azərbaycan Respublikasında həyata keçirir və bilavasitə Azərbaycanın iqtisadi və maliyyə bazarlarının inkişaf etməkdə olan bazar dinamikasına məruz qalır.

Neft qazı edən bir ölkə kimi və neftin dəyər mübadiləsinin əsas valyutası olan dollarla ən əsas mənşə mənbəyi olduğundan Azərbaycan iqtisadiyyatı neftin dəyərindən əhəmiyyətli dərəcədə asılıdır. Bu səbəbdən sözügedən məhsulun qiymətindəki yüksək tərəddüd əqtisadiyyat üzərində böyük təsirə malikdir və neftin dəyərindəki kəskin azalışlıqlar valyutanın devalvasiyasına, iqtisadiyyat və sektor fəaliyyətlərinin inkişafında problemlər, borcalanların pul vəsaitlərinin dövriyyəsindən yaranan çətinliklərlə üzləşmələrinə, kredit fondu və digər makro-iqtisadi göstəricilərin əlverişsizləşməsinə səbəb ola bilər.

Azərbaycan neft 2021-ci il ərzində neft bitişdirilməsi üzrə tendensiyanı davam etdirərək "Azəri Light" markalı neftin bir barelinin qiymətini orta hesabla 68,17 dollar təşkil etmişdir. Azərbaycandakı əməliyyat strukturunda da qeyri-neft-maz sektorunun xüsusi çəkisi dəfələrlə artır. Azərbaycan Dövlət Statistika Komitəsinin məlumatına görə, 2021-ci ilin birinci yarısında Avropadan İqtisadi Əməkdaşlıq Təşkilatına daxil olan ölkələrdən idxal artmağa başladı və bir neçə dəfə tarixi rekordlar yeniləndi. Nəticədə ən yüksək göstərici nəticəsini 11-ci ildə əldə etmişdir. Hərçənd ki, Avropada "Avro zonasında" borc qiymətli kağızlarının İqtisadi Əməkdaşlıq Təşkilatı (İƏƏT) MDİ-dən ödənilməsi ilə bağlı problemlər yaranıb. Bu problemlərin İqtisadi Əməkdaşlıq Təşkilatına daxil olan ölkələrdən digərləri, Azərbaycan üçün İqtisadi Əməkdaşlıq Təşkilatı olmaq, bu il Almaniya Avropaya 3 milyard kubometrdən çox İqtisadi Əməkdaşlıq Təşkilatı ölkələrində da 2021-ci ilin yanvar-noyabr aylarında fakiki olmuş idxalı 7,3 milyard kubometr təşkil edib.

2021-ci ildə dünyada bəzi ölkələrdə sosial-siyasi bərqərarlıq baxımından bir çox əsas səbəblər üzrə iqtisadi templəri qorunub saxlanıldı.

1. GİRİŞ (davamı)

Qrupun əməliyyat mühiti (davamı)

2021-ci ildə eyni zamanda iqtisadiyyat əsaslı şəkildə yenidən bərpa etməyə başlandı. Bakı-Tbilisi-Ceyhan neft kəmərindən 115 501 milyon barel neft əldə edildi, Azərbaycan və Türkmənistan "Dostluq" yataqlarını birgə işlənmə haqqında razılığa gəldilər, qeyri-neft ixracı artım nəticəsi cari. Bu il dünya üçün ikinci "koronavirus ili" oldu. Əgər 2020-ci il sərt effekti qlobal iqtisadiyyatı cəmi xeylə azmışdısa, 2021-ci ildə dünya təbii olaraq geriyə qayıtmağa başladı.

Hökumət büdcəsinə dövrü 2020-ci ilin martından başlamış və 2021-ci ilin əvvəlində yüksəlməyəndir. Prezident İlham Əliyevin rəhbərliyilə Azərbaycan Dövlət eyni vəqtdə pandemiya, qlobal neft qiymətləri və İqtisadiyyatın bütün sektorunu geniş bərpa tədbirləri həyata keçirdi. 2021-ci ilin ortalarına doğru iqtisadiyyat dayanıqlı və İqtisadi artım bərpa olunduğu halda, Azərbaycan pandemiya ilə mübarizə nəticəsinə eyni zamanda əhalinin sağlamlığına qayğı göstərmə məqsəd tutmuşdur yanaşı, həm də qlobal səviyyədə rəqabətə verdi İqtisadiyyat Nazirliyi 2021-ci ilin yekunları üçün ÜDM-in artımı 5,1% prognozlaşdırdı. Eyni zamanda, Dünya Bankı da Azərbaycanda 2021-ci ildə iqtisadiyyatın artımını 2% faizdən 4 faizə qədər proqnozlaşdırdı. Prognozlara görə, 2021-ci ildə qeyri-neft sektorunun artımı xüsusən kənd təsərrüfatı istehsalında, ev təsərrüfatlarına artım nəticəsində 7,1% təşkil etməli.

29 yanvar 2021-ci ildə Azərbaycan Respublikası Mərkəzi Bankının İdarə Heyəti əsas dəyərinin 6,25% səviyyəsində dəyərdə saxlanılması haqqında qərar qəbul etmişdir. Faiz dəhlizinin aşağı həddi 5,25% yuxarı həddi isə 6,75% səviyyəsində müəyyənləşdirilib. 17 dekabr 2021-ci ildə Azərbaycan Respublikası Mərkəzi Bankının İdarə Heyətinin qərarı ilə əsas dərəcə 7,25%, faiz dəhlizinin aşağı həddi 6%, yuxarı həddi isə 8,25% səviyyəsində müəyyən edilmişdir. Bütün müəyyənlərin arxası olsun: dünya bütün sahələrdə müəlliqatlar və qlobal problem problemlər kimi xarici mənşəli şəkil və xəm xalat ilə izah edilir. Proqnozlar bəlkə, və qlobal edilmiş inkişafımızda plidlərə risk bəlamanın artacı mallar ümumdünyalı proqnozlarda neytrallaşdırma qabiliyyətinə malikdir.

2022-ci ilə qədər edilmiş dövlət büdcəsinə neft-qaz sektorunun əvvəlki ilə müqayisədə azalma milli valyutanın məzənnəsinin dəyərsizləşməsi ilə əlaqələndirilir. Qeyri-neft sektorunun milli-müəyyən xarakterli qeyri-neft dəqiq istehsal olunan mallara, milli müəyyən qiymətlərə artım edilmişdir. Minerəqəti xarici və daxili xərc mallarının müəyyənləşdirilməsi, istehsalçılarına mil qeyriyyət sahəsinin mallarına müəyyənləşdirilmiş mallar tamam gücləndirilir.

Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2021-ci il 16 oktyabr tarixli 2965 nömrəli Sərəncamına əsasən 115 minə qədər minimum aylıq əmək haqqının məbləği 2022-ci il yanvarın 1-dən 300 manat müəyyən edilmişdir. 2021-ci ilin yanvar-noyabr aylarında muzdlu işçilərin orta aylıq nominal əmək haqqı 2020-ci ilin müvafiq dövrünə nisbətən 2,0% artaraq 724,1 manat təşkil etmişdir. İqtisadi fəaliyyətin bərpasına bağlıdır. Qeyri-dövlət və qeyri-neft istehsalında çalışan işçilərin əmək haqqının aylıq hesablanmış məbləğə (dəmiş) fondunun 8,000 manata qədər olan hissəsindən ödənilən sığorta haqlarının məbləğinə 2022-ci il yanvarın 1-dən 50 faiz güzəşt tətbiq edilir.

Bu il dekabrdə isə, 2022-ci il yanvarın 1-dən qeyri-dövlət və qeyri-neft sektorunda çalışan işçilərin əmək haqqının aylıq hesablanmış məbləğə (dəmiş) fondunun 8,000 manata qədər olan hissəsindən 19%, 8,000 manatdan yuxarı olan hissəsindən isə 0,5% miqdarında robart ödəniş sığorta haqqı tətbiq edilir.

2022-ci ildən etibarən isə sosial sektor üzrə vəzifələrin və işlərdən aylıq hesablanmış məbləğ (dəmiş) fondunun 8,000 manata qədər olan hissəsindən 2% miqdarında ödənilən sığorta haqqının ödənilməsi nəzərdə tutulur.

2. ƏSAS MÜHASİBAT UCOTU PRİNSİPLƏRİ

Hesabatın uyğunluğunun bəyanı

Qrupun bizim konsolidə edilmiş maliyyə hesabatları Muhasibat Uçotunun Beynəlxalq Standartları Şurası tərəfindən dərc edilmiş Maliyyə Hesabatlarının Beynəlxalq Standartları ("MHBS") və Maliyyə Hesabatlarının Beynəlxalq Standartlarına Şərhlər Komitəsi ("MHBŞK") tərəfindən dərc edilmiş şərhlər əsasında hazırlanmışdır.

Hesabat ayı ərzində müəyyən hallar nəticəsində müəssisədə bütün dövrlərə müvafiq şəkildə tətbiq edilmişdir.

Funksional və təqdimat valyutası Bu konsolidə edilmiş maliyyə hesabatları qrupun funksional valyutası olan Azərbaycan manatı ilə təqdim olunur.

Valyuta mənzərəsi: Xarici valyutada olan əməliyyat əlavə və ödənilişlər, əslinə uyğun olaraq mövcud olan ARSİB-nin maliyyə mənzərəsinə uyğun olaraq Azərbaycan Manatına çevrilir. Xarici valyutada aparılan maliyyə alətləri maliyyə vəziyyəti tərəfindən olan valyuta mənzərəsinə uyğun olaraq manat ekvivalentinə çevrilir. Bu çevrilmələr zamanı yaranan gəlir və zərərlər müəssisə və zərər hesablamada xarici valyuta ilə əməliyyatlar üzrə gəlirlər (zərər çıxılmaqla) sətrində görünür.

31 dekabr 2021-ci il və 31 dekabr 2020-ci il tarixlərinə xarici valyuta qalıqlarının çevrilməsi üçün əsas məzənnə mənzərəsi aşağıdakı kimi olmuşdur:

	31 dekabr 2021-ci il	31 dekabr 2020-ci il
USD/AZN	1.7000	1.7000
EUR/AZN	1.9265	2.0800
GBP/AZN	[illegible]	[illegible]
TRY/AZN	0.1529	0.2195
RUB/AZN	0.0229	0.0221

Faiz gəlirləri və xərcləri. Faiz gəlir və xərcləri effektiv faiz metodundan istifadə etməklə hesablanır və qeyd olunur. Qeydə alınan faiz dərəcəsi dəqiq şəkildə ehtimal olunan gələcək nağd hesablaşmaları və müəyyən maliyyə aktivinin və ya öhdəliyin gözlənilən müddəti ərzində müddətdən asılı olmayaraq maliyyə aktivinin və ya öhdəliyin balans dəyərinə əlaqəlidir. Effektiv faiz dərəcəsini hesablayarkən gələcək kredit itkilərini deyil, bank maliyyə alətinin bütün müqavilə şərtlərini nəzərə almaq gələcək pul hesablaşmalarına bərabərləşdirilməlidir. Effektiv faiz dərəcəsinin hesablanmasına birbaşa əlaqəli olan maliyyə alətlərinin və binaların effektiv faiz dərəcəsinin bir hissəsi olan ödənişlər və ya almış vəsitələr daxildir. Əməliyyat xərclərinə maliyyə aktivinin və ya öhdəliyinin alınması və ya buraxılışına birbaşa aid olan əlavə xərclər daxildir.

Əlverişli şərlə hesablanmış sənəd üzrə əldə edilən faiz gəlir və ya xərcinə faktiki faiz dərəcəsi ilə hesablanan amortizasiya olunmuş maya dəyərinə və müddət ərzində investisiya üzrə faiz gəlirə ilə daxilən maliyyə aktivləri və maliyyə öhdəlikləri üçün faiz dərəcəsi daxildir.

Komissiya gəlirləri və xərcləri. Maliyyə aktivi və ya öhdəliyi üçün effektiv faiz dərəcəsinin tərkib hissəsi olan ödənişə və komissiya gəlir və xərclərə faiz dərəcəsinin müəyyənləşdirilməsinə daxildir. Digər komissiya və komissiyalar gəlirləri müəssisənin müştəri xidmətə göstərilərə, investisiyaya idarəetmə komissiyaları, sənəd komissiyaları, alqıdan komissiyalar gəlirlərini əmələ gətirir. Kredit öhdəliyinin kreditləşdirilməsi ilə müqayisəli gələcəkdə müəyyən kredit öhdəliyi çıxarılan kredit müddətinə aid xərc kimi tanınır. Digər komissiya xərcləri əsasən əməliyyat və xidmət haqqı ilə bağlıdır ki, bu xidmətlər təhvil verildikcə tədricən nəzərə alınır.

Maliyyə aktivləri. Qrup müqavilənin şərtlərinə uyğun maliyyə aktivi ilə əlaqəli qanuna tabe olduğu zaman maliyyə aktivini və ya öhdəliyini hesabında müəyyən. Maliyyə aktivlərinin və öhdəliklərinin adi yolla alınması və satılması zamanı hesablaşma prosesinə əməliyyat tarixində müəyyən. Maliyyə aktivləri və öhdəlikləri ilkin olaraq ədalətli dəyərlə ölçülür.

2. ƏSAS MÜHASİBAT UÇOTU PRİNSİPLƏRİ

Maliyyə alətləri (davamı)

9 saylı MHBS *'Maliyyə Alətləri'*

9 saylı MHBS 01 yanvar 2018-ci il tarixinə və ya bu tarixdən sonrakı İlk dəfə tətbiq üçün 39 saylı *'Maliyyə alətləri: tanınma və qiymətləndirmə'* adlı MHBS-nı əvəz edir. Qrup 01 yanvar 2018-ci il tarixinə 9 saylı MHBS-nin əsas dəyərə dair müddəalarına uyğun olaraq maliyyə hesabatı üçün müqayisəli məlumatı yenidən təqdim etmişdir.

(a) *Təsnifləşdirmə və qiymətləndirmə*

9 saylı MHBS müəssisə ən azı İlkin tanınma zamanı amortizasiya olunmuş dəyər üçün təqdim olunan borclar və digər borc öhdəlikləri istisna olmaqla, bütün maliyyə aktivlərinə Qrupun aktivlərinin idarə olunmasına dair biznes modeli və müqavilədə pul vəsaitlərinin hərəkətinin xarakteristikalarının kombinasiyası əsasında rəhbərlik qərar verir. 39 saylı MHBS üzrə maliyyə aktivlərinin ölçülməsi kateqoriyaları (mənfəət və ziyan vasitəsilə ədalətli dəyərdə təqdim olunan (MZƏƏD), satılan kimi SƏƏ, ödənişə qədər saxlanılmış və amortizasiya olunmuş dəyər) müqabilə qeyd olunan kateqoriyalara əvəz olunmuşdur:

- Amortizasiya olunmuş dəyərdə borc alətləri
- Təminatın dəyərdən düşməsindən yaranan gəlir və xərclərin mənfəət və ya zərər hesabına birə olunduğu Sair məcmu gəlirlər vasitəsilə ədalətli dəyərə məcmu borc alətləri
- Təminatın dəyərdən düşməsindən yaranan gəlir və xərclərin mənfəət və ya zərər hesabına birə olunmasına sair məcmu gəlirlər vasitəsilə ədalətli dəyərdə məcmu borc alətləri
- Mənfəət və ya zərər hesabında ədalətli dəyərdə ölçülən maliyyə aktivləri

Maliyyə öhdəlikləri üzərə uçot Qrupun bu kredit qıtlarından yaranan və mənfəət və ya zərər hesabına birə olunan gəlir və xərclərlə əlaqəli yaranan istisna çıxılmaqla, 39 saylı MUBS-da müəyyən edilmiş dəyərə qədər qalmışdır. Bu maliyyə alətləri mənfəət və ya zərər hesabının bəz bir sonrakı yenidən təsnifləşdirilmə tabeçiliyi olmamaqla sair məcmu gəlirlə birləşmədə göstərilmişdir.

9 saylı MHBS-yə əsasən, müəyyən dərəcədə fərqlənən müddət ərzində müqavilə üzrə pul vəsaitləri gözlənilir. Bunun nəticəsində maliyyə aktivləri borcun modeli və müqavilənin şərtləri nəzərə alınmaqla təsnifləşdirilir. Maliyyə öhdəliklərinin və qeyri-maliyyə müqavilələrinin dəyərinin azalmasına görə ilkin hesabatda hər iki dəyərsizlik təlimatı tətbiq olunmamışdır.

(b) *Dəyərsizləşmə*

9 saylı MHBS-nin tətbiqi Qrupun maliyyə aktivləri üzrə dəyərsizləşmə göstəricilərinin İtki qiymətləndirməsinin dəyişdirilməsini tələb edir, belə ki, 39 saylı MUBS-nın vəkilinin zərərlər əsasında yanaşmasına əsaslanan gözlənilən kredit zərəri yanaşması (GKZ) ilə əvəz olunmuşdur.

01 yanvar 2018-ci il tarixindən etibarən Qrup kredit öhdəlikləri və maliyyə zəmanətləri müqavilələri üzrə MZƏƏD ilə ölçülməyən bütün kreditlər və digər borc maliyyə aktivləri üzrə əlavə olmaqla "maliyyə aktivləri üzərində yaranan gözlənilən kredit zərərləri üçün ehtiyat" dərəcəsini tətbiq edir.

Müqabil alətlər üzrə 9 saylı MHBS əsasında dəyərsizləşmə tələbləri:

GKZ ehtiyatı aktivin müddəti ərzində yaranması gözlənilən kredit zərərləri (AMƏGKZ) əsasında. Lakin əməli gəlirin artım kredit riskinin əhəmiyyətli artımı olmadığı halında 12 aylıq gözlənilən kredit zərərləri (12AGKZ) əsasında. 12AGKZ nəticə tarixindən sonra 12 ay ərzində mümkün olan maliyyə alətlərinin ödənilməsinə yaranış yetirməsindən irəli gələn GKZ-lərdən ibarətdir. Həm AMƏGKZ, həmçə 12AGKZ maliyyə alətlərinin müxtəlif portfelinin xüsusiyyətindən asılı olmaq ya fərdi, ya da məcmu əsasda hesablanır.

Hər hesabat dövrünün sonunda Qrup maliyyə alətinin ilkin tanınma üzrə ödənilməsinə yaranış yetirilməsinə (defolt) əlaqədar olan risklərdə nəzərə çarpmasına, maliyyə alətinin üzrə kredit riskinin tanınmadan sonra əhəmiyyətli artıb-azalmasını qiymətləndirilməsi tələbini tətbiq etmişdir. Yuxarıdakı prosesə əsaslanaraq Qrup kreditləri Mərhələ 1, Mərhələ 2, Mərhələ 3 və AYYED üzrə müəyyən olan qruplara ayırır:

Mərhələ 1: Kreditin İlk dəfə tanınmadan Qrup ehtiyatı 12GKZ əsasında tanıyır. Mərhələ 1-in nəticələrinə həm də kredit riskinin azalığı və Mərhələ 2-dən yuxarıya köçürülməsi vəziyyətləri daxildir.

2. ƏSAS MÜHASİBAT UÇOTU PRINSIPLƏRİ (DAVAMI)

Maliyyə alətləri (davamı)

Mərhələ 2: Kredit verildiyi andan etibarən risk əhəmiyyətli dərəcədə artırsa Qrup müştəri AMdUKZ üzrə ödəyir. Mərhələ 2 kreditlərinə həmçinin kredit riskinin azaldığı və Mərhələ 3-dən yenidən təsnif edilmiş vəsaitlər daxildir

Mərhələ 3: Dəyərsizləşmə hesab olunan kreditlər. Qrup müştəri AMdUKZ üzrə ödəyir

AYKD: Alınmış və ya yaranmış kredit üzrə dəyərsizləşmə maliyyə aktivləri (AYKD) ilkin tanınma zamanı kredit üzrə dəyərsizləşmə maliyyə aktivləridir. AYKD aktivləri ilkin tanınmada əsaslı dəyərlə qeyd olunur və faiz gəliri sonradan kredit vəsaitə əlavə olunmuş EFD əsasında tanınır. OKZ vəsait müqavilələri kredit zərərləri üzrə sonradan dəyərsizləşmə faqt vəsaitə tanınır və ya ləğv edilir.

Qrup əhəmiyyətsiz məbləğə hamısını və ya bir hissəsini qaytarılmasına etibarlılığına şəkildə əhəmiyyətli hallarda maliyyə aktivləri üçün maliyyə aktivləri dərəcə üçün hələ dəyərləndirilir. Bu maliyyə aktivləri aşağıdakı şərtlərə uyğun olmadıqda hesab olunur.

Qrup müştəri müqavilə üzrə pul vəsaitlərinin yaranmasına diqqət yetirir. Qrup GKZ-yə müqavilənin müddəalarına əsasən hesablayır. Pul vəsaitlərinin çatışmazlığı müqaviləyə uyğun olaraq müştəri tərəfindən pul vəsaitləri ilə Qrupun əldə etməyi əhəmiyyətli olan pul vəsaitləri arasındakı fərqdir. AKZ müəssisələrinin müqavilə üzrə müştəri və ona etibarlıdır hamısıdır.

İE:	*Defolt əhəmiyyətli* maliyyə vəsaitinin dəyərsizləşmə müddəti müddətinə qiymətləndirilməsidir. Defolt təbii edilən müddət ərzində müəyyən bir ödəniş vəsaitinin ödənilməsi üçün əvvəl müştəri vəsaitinin yaranmasına vəsitə da pozulub daxil olan zaman yaranır bilər
DHKH	*Defolt halında risqin itkisi*, müqavilədə nəzərdə tutulan bütün ödənişlərdən əldə olunmayan, lakin ya fərz müəbləğərinin müyəssəsən kredit müddəti ərzə gözlənilən vəsaitlərə bərabər və yerinə yetirilməmiş ödənişlər üçün hesablanma fərz da dərdi olmaqla hesabın müddəti sonu. Risk hesabında gözlənilən müyəssəsəni nəzərə almaqla gələcək defolt zamanda risk hesabında qiymətləndirilməsidir.
DH2	*Defolt halında risk* - müəyyən zaman defolt vaxtında ancaq gələn zərərə qiymətləndirilməsidir. Bu, müqavilə ilə müəyyən müddətə əldəilməsi pul vəsaitləri ilə kreditorun əldə etməyi gözlədiyi (o cümlədən hər hansı girovun realizasiyasından) pul vəsaitləri arasındakı fərqə əsasən. Bu adətən DHZ ilə kəsir kimi ifadə edilir

Qrupun GKZ modellərində Qrup gəmi müqaviləsi müştəri müəssisələrinin, müəssisə kredit riski komponentlərinin (İE, DHKH və DH2) qiymətləndirmələrinə incəliyə olunmuş qiymətləndirilməsidir. Əsas-da bəzən borclular və müəssisələr maliyyə aktivinin ömrün bilən dəyərinə düzəliş kimi qeyri almaq müddətinə qədər borclunun qeyri almaq və ödənişi.

Qrup hesab edir ki, ilkin tanınmadan sonra kredit riskinin əhəmiyyətli dərəcədə artmasına qədər müddətdə kredit riski əhəmiyyətli dərəcədə artır. Əhəmiyyətli artımın analizi hər müqaviləyə görə fərdləşir. 2-ci və 3-cü mərhələ arasında və ya müəyyən edilmiş limit daxilində dəyişir. Qrup kəmiyyət aktivləri üzrə kredit riskinin əhəmiyyətli artmasına təsir verən pozitiv kəmiyyət keyfiyyət göstəricilərini tətbiq edir məsələn müştərinin müəyyən müddətə ayrılmasına daxil edilmə; və ya borclunun vəziyyəti.

Kredit reytinqinin dəyərləndirilməsində əsas göstəricinin müqaviləyə qəbul edilməsi 90 gündən artıqdırsa, kredit riski ilkin tanınma anından etibarən əhəmiyyətli artmış hesab olunur.

Borcalan müqaviləsə pozulmasına görə ödənişi müddətinə ödənilməsi 90 gündən çox gecikdirəcəksə Qrup maliyyə aktivini defolt edilmişdir və nəticə olaraq GKZ hesablanmalıdır. Müqavilə üzrə (kredit) üzrə dəyərsizləşmə əmələ gəlməsi halı baş verir. Qrup əlbəttə müqavilə tələb olunan ödənişlər fərdi müqavilələrdə müəyyən bəzi hallarda gecikmə müddəti müddətinə müddətinə müddətinə

2. ƏSAS MÜHASİBAT UÇOTU PRİNSİPLƏRİ

Maliyyə alətləri (davamı)

tədbirlə gəlir. Müqaviləyə əlavə tərəfdaşlarda alıb-satmanın keyfiyyəti haqqında qiymətləndirilməsi cari olmalıdır. Qrup ödənişə alınmamışın əlavəsi edilməlidir, qrupun bilən bir şəxs halları nəzərdən keçirir.

Qrup ÜKZ-ni AYKB aktivləri, kredit öhdəlikləri olan maliyyəyə aktivlər və kredit riskinə, əlavəyə uyğun olan əlavə olan müəyyən aktivlər üçün fərdi əsasda hesablayır. Qrup bütün digər maliyyə aktivləri üçün ümumi bərabərlik qruplarına əsaslanaraq ÜKZ-ni kredit riskinə əsaslı və xüsusi dəyərləndirilən kollektiv əsasında müəyyən şəkildə hesablayır.

Maliyyə aktivlərinin tanınmasına son verilməsi. Qrup aşağıdakı hallarda maliyyə aktivlərini uçotdan silir: (i) aktivlər geri alındıqda və ya bu aktivlərə əlaqədar pul vəsaitlərinin hərəkəti üçün hüquqlar müddəti bitə çatdıqda və ya (ii) Qrup müəyyən aktivlərindən əldə olan pul vəsaitlərinin gəlir üçün mülkiyyət hüquqlarını ötürməkdə və ya əvəzlənmə haqqında müqavilə bağlandıqda və bu zaman (i) bütün aktivlərin mülkiyyət hüquqlarına əlaqədar bütün risk və faydaları əsas xitamda başqa şəxsə ötürməkdə və ya (ii) bu aktivlərin mülkiyyət hüquqlarına əlaqədar bütün risk və faydaraşma xitamda bərabərləşdirdikdə və ya saxlamadıqda, lakin bunun aktivlər üzərə nəzarət hüququnu itirdikə saxlamadığıdır.

Qrupun öhdəlikləri yerinə yetirilməlidir, ləğv edildikdə və ya müddəti müddət ərzində qrup maliyyə öhdəliklərini tanımamalıdır. Tanınmamadan bərabər olan maliyyə öhdəliyinin balansı dəyəri və ödənilən və ödənməli olan kompensasiya arasındakı fərq gəlir və itki hesabında tanınır.

Əgər maliyyə aktivinin tanınmamasına halı tətbiq edirsə, maliyyə aktivinin yaranmayan vəziyyəti əsasında hərəkət. İcarədəki müqavilə hüquqlarının müddəti bitir və ya maliyyə aktivinin mülkiyyət üçün bütün risklərini və mükafatlarını əsaslı şəkildə köçürdüyü müddətdə və ya, qrupun maliyyə icarə hüquqi riskini və mükafatları əsaslı şəkildə ne köçürmədiyi, ne de saxlamadığı və maliyyə aktivi üzərində nəzarəti saxlamadığı müddətdə maliyyə aktivini köçürür. Maliyyə aktivinin tanınmasının bitmə zamanı aktivin balans dəyəri və ya köçürülən aktivlə bir hissəsinə aydın bilən dəyəri və alınan kompensasiya arasındakı fərq gəlir və ya itkidə tanınır.

Yetişmiş investisiyalar və satılan kredit portfeli istisnalıq edilmiş maliyyə vəsaitlərinin müəyyən kateqoriyaları üçün sabitləşdirilmiş aktivlərdən fərqli olmaq şərtilə və müəyyən edilən ödənişli və fəal bazada qiymətləndirilməyən qeyri-törəmə aktivləridir. Bu aktivlərə vəsait qoyularkən nəqdləşdirilə bilən və ya qısa müddət ərzində satılmalı olan aktivlər deyil və bu aktivlər ən azı müəyyən müddətə ilə saxlanılan maliyyə aktivlərinə, ən də satılabilən maliyyə aktivləri kateqoriyasına ən azı edilmir. Bu iki aktivlər əvəzsiz faiz metodundan istifadə olunmaqla müəyyən dəyəri ilə qeyda alınır.

Kredit kartı və debet kartının tanınmasının xüsusi xüsusiyyətləri onların dəyərində əhəmiyyətli edilən azalmalar yaranması, eləcə də onların fəaliyyətsizliyinə müəyyən yarımın müəyyən xərclər müvafiq illərə mənfəət və zərər hesablarında tanınır.

Əlavəlik dəyərin müəyyənləşdirilməsi

Əlavəlik dəyər ölçülə bərabərdir və ya onun bazar dəyərindən aşağıdır. Qrupun dərəcə müəyyən edilmiş daha sərfəli bazarda bütün müəyyən aktivlərin müəyyən müddət ərzində satılmaq üçün ya da dəyərini köçürmək üçün əlverişsiz olmasıdır. Əlavəlik dəyəri müəyyən yerinə yetirilmənin müəyyən edilmiş.

Müəyyən edilmə. Qrup fəal bazarda hamısı ən aşağı olan olunmuş aktivlərin ən yüksək adalətli dəyərə ölçür. Bazar qiymətləndirmə mühəndislərini müəyyən etmək üçün aktivlər və ya öhdəliklər üçün əməliyyatlar davamlı olmaq lüzəyət qəbul etməlidir və bazarda bərabərlikdə fəal hesab olunur.

Fəal bazarda təyin edilmiş qiymət olmadığına, Qrup müşahidə edilə bilən müvafiq məlumatların maksimum istifadəsini və müşahidə edilə bilməyən məlumatların istifadəsini azaltmaq qiymətləndirmə üsullarından istifadə edir. Seçilmiş qiymətləndirmə üsulu, bazar iştirakçıları əməliyyatı qiymət təyin edərkən nəzərə aldığını bütün amilləri əhatə bilməlidir.

Adalətli dəyər ölçülən və kontrollu edilmiş maliyyə hesabatlarında əşyalanmış bütün aktivlər və öhdəliklər aşağıda təsvir edilmiş və bütövlükdə adalətli dəyərə əsaslanan ən aşağı səviyyədə məlumatlara əsaslanan adalətli dəyər qiymətləndirmə üçün müəyyən edilir:

2. ƏSAS MÜHASİBAT UÇOTU PRİNSİPLƏRİ *(davam)*

Dəyərdən İstifadə Hesabatı (davamı)

- Səviyyə 1 – Eyni hesablanmamış aktivlər və öhdəliklər üçün elan edilmiş (düzəlişlərsiz) bazar qiymətləri;
- Səviyyə 2 – aktiv və ya öhdəlik üçün birbaşa və ya dolayısı ilə müşahidə edilə bilən məlumatlar olan ilkin məlumatlardan istifadə edilir;
- Səviyyə 3 – aktiv və ya öhdəlik üçün müşahidə edilə bilməyən məlumatlar olan ilkin məlumatlardan istifadə edilir.

Konsolidə edilmiş maliyyə hesabatlarında dəyər əsasla ölçülmüş aktivlər və öhdəliklər üzrə Qrup bu hesabat dövrünün sonunda yenidən təyin edilmiş vəziyyətdə (baş verdikdə ədalətli dəyərin ölçülməsi üçün vacib olan ən aşağı səviyyəli məlumat əsasında) qiymətləndirir. Səviyyələr arasında köçürmələrin vaxt-vaxtında müəyyən edir.

Pul və pul ekvivalentləri. Pul və pul ekvivalentlərinə nağd pul, müddətli hesablarda olan və sərbəst satılan müddətə müəyyən qoyulmayan qalıqlar, ARMB-də yerləşdirilən və bilavasitə 90 gündən az müddətli depozitlər, nəzərdə tutulmuş məqsədlərə görə "REPO" üzrə müqavilə əsasında yerləşən bankların vəsaitləri daxildir. Pul vəsaitlərinin tərkibinə təyin edilən, ARMB tərəfindən təsbit edilən əmsallar üzrə ödənilən məcburi ehtiyatlar, Tullantılarının azaldılmasına dəstək məqsədi ilə pul və pul ekvivalentləri kateqoriyasına daxil edilmir.

Banklardan alınacaq vəsaitlər. Vəsaitlərin alınması və pul fəaliyyətlərə gəlməsində Qrup, digər banklarda müxtəlif müddətlər üçün vəsaitləri yerləşdirir. Banklardan alınacaq vəsaitlər əsasən dəyərdə tanınır. Ödənişi müəyyən olan banklardan alınacaq vəsaitlər vaxtından amortizasiya olunma üçün dəyərinə effektiv faiz metodundan istifadə edilərək düzəliş və dəyərsizləşmə zərəri üzrə ehtiyatın çıxılmasına uyğun

Banklardan alınacaq vəsaitlə ödənişi müəyyən olunmayan müddət edilən ödənişi müəyyən olunmuş müddət arasında amortizasiya olunmuş müqayisə tamamlanmamış kredit müəssisələrindən alınacaq vəsaitlər dəyərsizləşmə zərəri üzrə ehtiyatlar çıxılmaqla tanınır.

Banklara və digər maliyyə institutlarına ödənilməli vəsaitlər. Banklara ödənilməli vəsaitlər, qısa müddətli pul və ya digər borcun idarəsinə Qrupa bərabərdir, ilkin balansda əsasən qeyri-törəmə öhdəliklər amortizasiya olunmuş müqayisə dəyəri ilə göstərilir. Digər Qrup və bununla əlaqəli olmayan tərəflərdən alınan və ödənilən vəsaitlə ödənilməli qalıq dəyəri arasında olan fərq mənfəət və zərər hesablarında müvafiq olaraq müddətlərə vasitəsilə faiz xərci edilmişdən sonra kəmi kimi təqdim edilir.

Müştərilərə verilmiş kreditlər. Müştərilərə verilmiş kreditlər, konsolidə edilmiş maliyyə hesabatlarının digər xalqonsolidə edilmiş aktivlərdən fərqli olaraq sabit və ya müəyyən ödənişi qarşılıqsız müddət və real bazara çıxarılmayan qeyri-törəmə aktivdir.

Qrup kredit müddəti ilə əlaqəli əldəetmə dəyəri və amortizasiya üzrə ilk ödənişi çəkdən sonra hesablanır. Hesablanmış əldəetmə dəyəri kredit müddəti ərzində müntəzəm olaraq, əslini bilən, kredit üzrə qiymətləndirilən aşağı dəyərlə müqayisə edilməklə, hesablanmış əldəetmə dəyəri kredit müddəti ərzində kredit müddəti ilə bərabər olan kredit üzrə müqavilə şərtlərinə uyğun olaraq müəssisə tərəfindən hesablanma daxil edilir. Bəzi zamanlar, kreditlər effektiv faiz metodundan istifadə etməklə amortizasiya olunmuş maya dəyəri ilə qeyd olunur. Müştərilərə verilmiş kreditlər əldəetmə dəyəri üzrə bütün ehtiyatlar çıxılmaqla ucot olunur.

Satış və yenidən alış repo müqavilələri. Satış və yenidən alış müqavilələri (repo müqavilələri) sonradan maliyyələşdirmə məqsədilə satılan qiymətli kağızlar satış və yenidən alış müqavilələri əsasında satılan qiymətli kağızlar milli və xarici valyutada müqavilə müddətinə uyğun olaraq yenidən satın almaq və yenidən alış müqavilələri əsasında satılan qiymətli kağızlar kimi təsnifləşdirilir. Uyğun Audit müddəti maliyyə institutlarına və müştərilərə borclar kimi göstərilir. Yenidən satış müqavilələri əsasında alınmış qiymətli kağızlar maliyyə institutlarından alınacaq vəsaitlər və müştərilərə verilmiş kreditlər hesabında gəlir olaraq görünür. Satış və yenidən alış müqavilələri əsasında qiymətli kağızlar müqavilə müddəti ərzində bölüşdürülür.

2. ƏSAS MÜHASİBAT UÇOTU PRİNSİPLƏRİ (davamı)

Kreditlərin restrukturlaşdırılması (davamı)

Kreditlərin restrukturlaşdırılması. Müştəri əlverişsiz hallarda Qrupu girovu azadlaşdırmadan, borcu kredit portfelinə əlavə etməmə razı göstərir. Belə şərtlərə əsasən müddətin uzadılması, faizlərin dəyişdirilməsi və ya yeni kredit müqaviləsinin imzalanması daxildir. Şərtlər yeniden müzakirə olunan bütün borcu kredit etmə qaydalarına əsaslanır. Rəhbərlik müntəzəm olaraq yeniləşdirilə edilmiş kreditləri təhlil edərək onları özü bərpa qabiliyyəti yerinə yetirilməsini və gələcək ödənişlərin artıq tələb olunmasının ehtimalını təhlil edir. Bəzi kreditlər fərdi olaraq və ya kollektiv şəkildə dəyərsizləşmə yoxlamalarının nəticəsində yoxlanılır. Müqaviləyə İlə kredit İlkin və ya son effektiv faiz dərəcəsindən istifadə edilərək diskont edilir.

Müştəri hesabları. Müştəri hesabları fərdi müştərilərin, dövlət və özəl müəssisələrin, vəsaitlərin fondu kəsir və bu borclar halında müştərilərə olunmuş ilkin dəyər ilə təqdim

Maliyyə zəmanəti müqavilələri. Təqdim edən tərəfin əvvəlcədən razılaşdırılmış kreditorun müvafiq kredit alətinin şərtlərinə uyğun olmaq borcunu ödəyə bilməməsi nəticəsində qəsd edilən məbləğ qəbul zərərləri qarşılamaq məqsədi ilə qəsd edilə-etməyə bilərsiniz müqavilələri maliyyə zəmanəti müqavilələri deyilir. Kredit kartı yoxlanılır ilən maliyyə zəmanətləri və ehtiyatlar əvvəlcə qaydalara görə ələ alınır. Komissiya gəlirləri ilə bağlanan əlaqəli dəyərlə qeydə alınır. Ilkin məbləğ müddətin qüvvədə olduğu müddət ərzində düz xətt üsulu ilə amortizasiya edilir əsasən müddətlər qısamüddətli kredit dəyərlərdə, əgər nəticədə xüsusilə MDDT yaxınlıq planlaşdırılmayıbsa, aşağıdakı göstəricilərdən biri daha yüksək olarsa müqabilində aşağıdır:

- Hər bir hesabat dövründə zəmanətə ödənilən yerinə yetirilməsi üçün tələb olunan xərclər üçün ən yaxşı təxmini edilən məbləğ və ya
- Qalıqların müəssisəyə müvafiq şəkildə ilkin olmaq məbləğ vaxtın hər hansı məcmu amortizasiya məbləği

Satış üçün saxlanılan kimi təsnifləşdirilmiş uzunmüddətli aktivlər və ya satış qrupları. Uzunmüddətli aktivlər və satış qruplarının əksəriyyəti, balans dəyəri hesabına əlverişsiz müqaviləsiz satışlar yolu ilə bərpa olunacağı təqdirdə satış qiymətinin azaldılmasına görə aşağı olan dəyərlə ölçülür. Onlar aşağıdakı hallardan əldə edilmə vaxtları çıxılmaqla satış qrupu olan dəyərlə ölçülür. Uzunmüddətli aktivlər və ya satış qruplarına kimi təsnifləşdirilən aktivlər hazırkı vəziyyətdə dərhal satılması üçün mövcud olmalıdır və onların satışı ehtimalı yüksək olmalıdır.

Qlobalmadlıqlar zərər hesabındakı aktivlərin və satış qrupunun aktivlərinin əlverişsiz şəkildə xərclərin çıxılmaqla müddətli dəyərə ilkin və ya sonrakı əlverişsiz olan ilə tənzimlənir. Gelir uzunmüddətli aktivlərin və satış qruplarının aktivlərinin əlverişsiz şəkildə xərclər çıxılmaqla, lakin əvvəllər tanınmış hər hansı dəyərsizləşmə zərərindən artıq olmamaqla hər hansı artım kimi tanınır

Uzunmüddətli aktivlər satış üçün saxlanılan kimi təsnifləşdirildikdən sonra amortizasiya edilmirlər və ya amortizasiyaya məruz qalmırlar. Satış üçün saxlanılan aktivlər üzrə öhdəliklərə aid faizlər və digər xərclər hesabatında davam edir.

Satış üçün saxlanılan kimi təsnifləşdirilmiş uzunmüddətli aktivlər və satış üçün saxlanılan kimi təsnifləşdirilmiş satış qruplarındakı aktivlər maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatda cari aktivlərdə ayrıca təqdim olunur. Satış üçün saxlanılan kimi təsnifləşdirilmiş satış qruplarının öhdəlikləri maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatda cari öhdəliklərdə ayrıca təqdim olunur.

Sənəd və avadanlıqlar. Sənəd və avadanlıqlar yığılmış köhnəlmə və mümkün dəyərsizləşmə üzrə əhəmiyyətsizləşmə ilkin dəyərdə və ya əsaslı qiymətləndirilən kimi yeniləmə qiymətləndirilmə dəyərə qeydə alınır. Torpaq və avadanlıqların bərpa olunan dəyərini müəyyən etmək üçün dəyərsizləşmə üçün zərər qiymətləndirilməsi aparılır, ilkin dəyərdə qeydə alınır. Kiçik həcmli əmək xərclərini çəkdikdə zamanı xərclə əlaqəli olmur. Sənəd və avadanlıqların əsas komponentlərinin əvəz edilməsi xərcləri kapitallaşdırılır və əvəz edilən hissələr bərpadan silinir. Sənəd və avadanlıqlar dəyərsizləşdikdə, yalnız sənəd və avadanlıqların bərpa olunan məbləğdə əldə edilən dəyər ilə onun xərclər çıxılmaqla müəyyən dövrün daha yüksək olan dəyərə qeydə alınır. Aktivin balans dəyəri müəyyən uzunmüddətli dəyərsizləşmə məbləğinin kapitalda gözlənilən əvvəlki ilə yenidən qiymətləndirilmə ehtiyatından artıq olan hissəsə nisbətən və zərərə aid edilir.

2. İSAS MUHASİBAT UÇOTU PRİNSİPLƏRİ (davamı)

Əmlak və avadanlıqlar (davamı)

Aktivin istifadən müddətində əldə edilən dəyərin və ya sair xərclər yeniləndiyi, onun ədalətli dəyərini müəyyən edərək, İdarə rəhbərliyi tərəfindən edilən qiymətləndirmə bu verdiyi tədrisdə əvvəlki dövrlərdə hər hansı aktiv üçün meydə çıxmış dəyərsizləşmə itkisi zərərlər tanınır edilir.

***Köhnəlmə* və *amortizasiya*:** İdarə vəsaitləri xətti köhnəlmə üsulu metodunda əsasən, yəni əsas vasitələrin aşağıda göstərilən təxmini faydalı xidmət müddəti ərzində aşağıdakı illik köhnəlmə dərəcələrini tətbiq etməklə aktivlərə illər dəyərini qalıq dəyərəmdəki azaldılmışlı hesablanır.

Kategoriya	Köhnəlmə üçün dərəcələr
Binalar	5%
Mebel və qurğular	20%
Digər əsas vəsaitlər	20%
Kompüter və avadanlıqlar	20%
Nəqliyyat vəsaitləri	25%
Qeyri-maddi aktivlər	10%
Aktivdən istifadə müddəti	Təşkilat müddəti və müvafiq icarə müqavilələri müddətlərinin ən azı

Təmir və saxlanılma xərcləri baş verdiyi zaman cari və kapitallaşdırma kriteriyalarına uyğun gəlməsi halında istisna olmaqla müəssisə və zərər hesabatında əməliyyat xərcləri kimi tanınır.

Ayrılan sabit aktivlərin və müəyyən faydalı ömrü olan qeyri-maddi aktivlər yalnız amortizasiya və ehtiyat edilən dəyər azaldıqdan sonra ehtiyatlar çıxılmaqla balansda bəlli dəyər ilə tanınır. Amortizasiya qeyri-maddi aktivlərin təxmini müddət ərzində eyni xətti əsasda hesablanır. Bundan başqa hesablamı və amortizasiya metodları hər bir hesabat tarixində yoxlanır əksər edilir və müqayisə olan dəyişikliklərin təsiri prospektivləşdirilərək tətbiq edilir.

Hər bir hesabat dövrünün sonunda Qrup öz əmlak, avadanlıq və qeyri-maddi aktivlərinin dəyərsizləşmə zərərlərinin baş verməsini bəyan etmək məqsədi ilə təftiş edir. Əgər belə hal mövcud olarsa, bu aktiv üçün əldə edilməsi mümkün olan məbləğ təyin edilir və dəyərsizləşmə zərərinin məbləği yaşar vasitə hesablanır. Tərdi aktiv üçün təyin edilmə mümkün olan məbləğin təyin edilməsi mümkün olmadığda Qrup aktivin aid olduğu nəğd pul əmələ gətirən bölmə vahidləri üçün dəyərini təftiş edir.

Əgər aktiv (və ya aktivin aid olduğu nəğd pul əmələ gətirən bölmə vahidi) üçün əldə edilməsi mümkün olan məbləğ aktivin (və ya aktivin aid olduğu nəğd pul əmələ gətirən bölmə vahidinin) qalıq dəyərindən azdırsa, onda qalıq dəyəri qaytarılması mümkün olan məbləğə qədər azaldılır. Dəyərsizləşmə zərərləri birbaşa xərclər kimi nəzərə alınır qalıqdan aktivə (və ya aktivin aid olduğu nəğd pul əmələ gətirən bölmə vahidinin) qalıq dəyəri yenidən təyin edilmiş məbləğə qədər artırılır əvvəl təyin edilmiş qalıq dəyəri aktivə (və ya aktivin aid olduğu nəğd pul əmələ gətirən bölmə vahidinin) kəsirsiz dovlanda dəyərsizləşmə aktivinin minimumundan artıq mövcud olan qalıq dəyərindən artıq ola bilməz.

Dəyərsizləşmə zərərlərinin geri qaytarılması müvafiq mənfəət və zərər hesablarında tanınır. Aktivə yenidən qiymətləndirmə metodlarına görə hesablanan qalıq dəyərinin artırılmasından yaranan itki yenidən qiymətləndirmə nəticəsində dəyərə artmalı kimi tanınır.

Silinməkdə olan, satılmışda və ya satılmışlarda aktivin artırılması zəmin gələcəkdə İqtisadi faydanın əldə edilməsi üçün edilmədikdə əmlak, avadanlıq və qeyri-maddi aktivlərin tanınmasına xitam verilir. Əmlak, avadanlıq və qeyri-maddi aktivlərin tanınmasına xitam verilməsi nəticəsində yaranan mənfəət və zərərlər satış nəticəsində əldə edilən vəsaitlərin aktivin qalıq dəyəri arasında olan fərq kimi hesablanır və dəlil mənfəət və zərər hesabında tanınır.

Vergi qanunvericiliyi: Vergi xərcləri cari və sonra edilmiş vergi xərclərinin cəmindən ibarətdir. Cari vergi xərci hesabat dövrü ərzində yaranmış vergi mənfəəti əsasında hesablanır. Hesabatdakı bəzi gəlir və xərclərin digər illərdə vergi bazasına tətbiq edilməsinin və bəzi maddələrin İqtisadi vergi bazasını hesablayarkən İdarə edilməyəcəyinə görə vergi mənfəəti konsolidə edilmiş mənfəətdən fərqlənir.

2 ƏSAS MÜHASİBAT UÇOTU PRİNSİPLƏRİ (davamı)

Vergi öhdəlikləri (davamı)

Qrupun cari dövrdə vergi xərci, hesabat dövründə gözlənilən əlavə vergi öhdəliklərindən İstisna olmaqla hesablanır.

Təxirə salınmış vergi ilə əlaqə və öhdəliklərin mühasibat uçotunu aparan qalıq dəyərləri ilə onların vergiyə uyğun qalıq dəyərləri arasındakı fərqlərdən yaranan və gələcəkdə dəyərləndirə və ya geri almanın məbləğlərini əsasında hesablanır və bu zaman hesabat dövrü ərzində qüvvədə olan Təxirə salınmış vergi öhdəliyi müddətində tətbiq olunan vergi dərəcəsini əsas götürməklə hesablanır. Təxirə salınmış vergi aktivi isə bu aktivdən gələcəkdə istifadə əmələ gəlir xüsusi qaytarılma mənbəyindən olması təxmini nəzərə almaraq hesablanır. Müvəqqəti fərqlərin hesablanması nəticəsində yaranan Vergi Məcəlləsinə tabe olmayan digər aktiv və öhdəliklərin ilkin İstisna olunmuş olduğu hallarda (birləşmə kombinasiyaları İstisna olmaqla), heç bir vergi aktiv və öhdəlikləri hesablanmır.

Təxirə salınmış vergi aktivinin qalıq dəyəri hesabat tarixində nəzərdən keçirilir və əgər gələcəkdəki mənfəət əldə edilməsi ilə bağlı İstisnalar bu aktivi realizasiyasına imkan verməsə bu vergi aktivinin dəyəri tam və ya qismən bu İstisnalara uyğunlaşdırılmış şəkildə azaldılır.

Təxirə salınmış vergini hesablayarkən vergi əksiyyəti realizə edilərsə və ya öhdəliyi ödənilərsə zaman qüvvədə olan vergi dərəcəsindən əldə edilir. Birbaşa Səhmdar kapitalına təsir edən əməliyyatlar istisna olmaqla, təxirə salınmış vergi cari və ya gələcək Fəaliyyət nəticələrinə aid edilir. Səhmdar kapitalına təsir edən əməliyyatlarla bağlı təxirə salınmış vergilər də eləcə də kapitalda əks olunur.

Aşağıdakı hallarda təxirə salınmış vergi aktivi və vergi öhdəliyi müvəqqəti fərqlərə xüsusi şəkildə təqdim edilə bilər:

- Qrupun cari mənfəət vergisi aktivini mənfəət vergisi öhdəliyi ilə əvəzləşdirmək üçün qanuni və İcrası mümkün olan hüquqi mövcud olduqda; və
- Təxirə salınmış aktiv və öhdəlikləri bir vergi orqanı tərəfindən qoyulan məbləğlərə aid edilən və bu vergilər üzrə əlaqəli eyni müəssisəyə təsir edən: Azərbaycan Respublikasının İstiyyət Məcəlləsinə Əlavə Vergilərdə digər vergilər nəzərdə tutur. Bu vergilər əməliyyat xərclərinin bir hissəsi kimi göstərilən və müəssisə gəlir hesabına daxil edilir.

Azərbaycan Respublikasında Qrupun Fəaliyyətinə şamil edilərək müxtəlif beynəlxalq vergi növləri ilə əlaqədar fərqli vergilər nəzərdə tutulur. Bunlar arasında əməliyyat xərclərinin bir hissəsi kimi daxil edilir.

Ehtiyatlar Hesabatlıq Qrup kəşfiyyat hadisələri nəticəsində yeni hüquqi və ya konstruktiv öhdəliyin meydana çıxdığı halda öhdəliyin yerinə yetirilməsi üçün tələb olunan xərclərin müəyyən edilməsi əsasında və öhdəlik məbləği etibarlı şəkildə qiymətləndirildikdə nəzərə alınır. Bununla birlikdə hamının məbləğ hamısı dövrünün sonundakı mövcud risklər və qeyri-müəyyənliklər də nəzərə alınaraq cari öhdəliyi vermə yerinə yetirmək üçün tələb olunan məbləğin dəyərləndirilməsi şəklindədir. Hamısı hesablanarkən cari öhdəliyi vermə yerinə yetirmək üçün tələb olunan pul vəsaitlərinin İstisnaların İstisnaları əsasında əldə edilməsi, Ehtiyatın qalıq dəyəri bu pul vəsaitlərinin cari dövrə olan diskontlaşdırılmış dəyərinin müəyyən İstisnalarla qalan vəsait dəyərinin əksəriyyət hallarda Ehtiyatın qiymətləndirilməsinə tətbiq edilən İstisnaların İstisnaları ilə müqayisə İstisnaların İstisnaları gəlir qiymətləndirilməsi, dəlillər İstisnaları əsasında İstisnaların İstisnaları ilə müqayisə olunmalı olur və bu məbləğ etibarlı şəkildə müəyyən edilə bilər.

Təqaüd və digər mükafatlar üzrə öhdəliklər Azərbaycan Respublikası qanunvericiliyinin tələblərinə uyğun olaraq Qrup işçilərə əmək haqqı müəyyən İstisnalar üzrə və yalnız dövlət sosial müdafiə fondunun İstisnaları hesablayarkən təqaüd İstisnalarını gözləmə müddətinə İstisnaların İstisnaları ilə müqayisə olunmalı olur. Təqaüd İstisnalarının İstisnaları İstisnaların İstisnaları ilə müqayisə olunmalı olur. Bütün İstisnalar müəyyən müddət ərzində İstisnaların İstisnaları ilə müqayisə olunmalı olur. Qrup Azərbaycan Respublikasının Dövlət Sosial Müdafiə Fondu tərəfindən İstisnaların İstisnaları ilə müqayisə olunmalı olur. Bundan əlavə, Qrupda İstisnaların İstisnaları ilə müqayisə olunmalı olur. Bundan əlavə, Qrupda İstisnaların İstisnaları ilə müqayisə olunmalı olur.

2. ƏSAS MÜHASİBAT UÇOTU PRİNSİPLƏRİ (davamı)

Şərti öhdəliklər və şərti aktivlər. Şərti öhdəliklərin maliyyə vəziyyəti hesabatında əksettirilməsi bu öhdəliklərlə bağlı pul vəsaitinin xaric edilməsinin ehtimalı çox az olduğu hallar istisna olmaqla şərtsiz hesablanmalı açıqlanmalıdır verilir.

Nizamnamə kapitalı. Adi səhmlər kapital bölməsində təsnifləşdirilir. Adi səhmlərin yerləşdirilməsi ilə əlaqədar olan birbaşa əlavə xərclər borclu vergi təsirini nəzərə almaqla kapitalın azaldılması kimi əks olunur. Adi səhmlər üzrə elanlanan dividendlər kapital bölməsində elan olunduqda dövrün sonunda kim tərəfindən təsdiq edilir. Hesabat tarixindən sonra elan edilmiş dividendlər "İl ərzində Mühasibat Uçotunun Beynəlxalq Standartlarına "Hesabat tarixindən sonra baş vermiş hadisələr" (IAS 10 saylı MUBS) müvafiq olmaq şərtilə əlavə məlumat kimi əlavə hesabatlarında açıqlanır.

Seqmentlər üzrə məlumat. Əməliyyat seqmentləri, resursların seqmentlər üzrə yerləşdirilmək və onların fəaliyyətini qiymətləndirmək məqsədilə, əməliyyatlar üzrə qərar qəbul etmək səlahiyyəti olan rəhbər işçi tərəfindən təhlil edilən Qrupun komponentləri haqqında daxili hesabatlar əsasında təyin edilir. Qrupun seqmentləri üzrə nəticələri müəyyən etməsi üçün əməliyyat seqmentlərinə aşağıdakılar: Ödəniş nəzərə alınmaqla müştəri sifarişlərinin qəbulu və satışlar üzrə fəaliyyətin təşkilinə görə, yeni məhsulun, texniki xidmət və pul köçürmələri vasitələri) və Korporativ bankçılıq (uzun müddətli kredit, qısamüddətli kredit və digər kredit vəsaitlərinin verilməsi, əmanət və cari hesabların idarə edilməsi) şəklində filialdır.

İcarə müqavilələri

Qrupun İcarəyə götürən qismində çəkdiyi icarə müqavilələrinin əsası

Qrup iki əlaqəli şirkəti icarəyə götürür. İcarə müqavilələri Qrupun icarəyə götürülmüş aktivi müddət ərzində müvafiq olduğunda birbaşa əlavədən istifadə hüququ kimi nəzərdə tutur. Hər bir icarə müddəti müddət və maliyyə xərcləri arasında bölünməlidir. Maliyyə xərcləri hər bir dövr üçün müəyyən qalıq üzrə sabit dərəcə təmin etmək üçün icarə müddəti ərzində mənfəət və ya zərər üçün edilir. İcarə üçün nəzərdə tutulmuş aktivin istifadə hüququ müddət ərzində istifadə və ya icarə müddəti ərzində bu müddətlərdən hansı daha tez baş verirsə onun müddəti ilə amortizasiya edilir.

İcarə müqavilələri müəyyənləşdirilmiş ödənişlərin cari dəyərə qiymətləndirilir. İcarə ödənişlərinə aşağıdakı hallar daxilləşdirilmiş xalis cari dəyər daxildir:

- İcarə üçün əlverişsiz hesablanmış valyutalar çıxılmaqla, sabit ödənişlər (müəyyənləşdirilmiş ödənişlər daxil olmaqla);
- İndeks və ya dərəcələrdən asılı olan dəyişkən icarə ödənişləri;
- Zəmanətli son qalıq dəyəri ilə icarəyə götürən tərəfindən ödənilməsi gözlənilən məbləğlər;
- İcarəyə götürənin müddətinin yekunu üçün nəzərdə tutulan satın alınmasının istifadə olunacağı qiymət;
- İcarə müddəti ərzində icarəyə götürən tərəfindən ləğv etmə hüququnu istifadə edərsə, icarənin ləğv edilməsi ilə bağlı cərimə ödənişləri.

İcarə ödənişləri icarə müqaviləsində nəzərdə tutulan faiz dərəcəsi ilə diskontlaşdırılır. Bu faiz dərəcəsinin müəyyən edilməsi mümkün olmadıqda icarəyə götürənin borc kapitalı üzrə artan faiz dərəcəsi istifadə edilir. Borç kapitalı üzrə artan faiz dərəcəsi icarəyə götürənin müştərək müəssisə olmadığı halda filialın müqayisəli şəraitdə alınan eyni müddət və qarşılıqlı təminat altında əldə edilmiş borcu ödəmək üçün tələb olunandır. Aktivlərin faydalı istifadə müddəti müqayisə edilməklə, ilkin dəyərlə qiymətləndirilir.

- İcarə ödənişinin ilkin qiymətləndirilməsi nəticəsində,
- İcarə üzrə borc öhdəliyinin dəyişdirilməsi yolu ilə, müqavilənin başlanğıc tarixindən əvvəl əldə edilmiş bütün icarə ödənişləri;
- Əlavə ilkin birbaşa xərclər;
- Bərpa xərcləri

3. ƏSAS MÜHASİBAT UÇOTU PRİNSİPLƏRİ (davamı)

İcarə müqavilələri (davamı)

İcarə müddətini müəyyən edərkən Qrupun rəhbərliyi icarənin uzadılması və ya icarənin ləğv edilməsi hüquqlarının icrasına iqtisadi stimul yaradan bütün fakt və şərtləri nəzərə alır. İcarənin uzadılması hüquqları (və ya icarənin ləğv edilməsi hüququndan sonrakı müddətlər) yalnız müqavilənin müddətinin uzadılacağına (və ya ləğv edilməyəcəyinə) əsaslı şəkildə əmin olduqda icarə müddətinə daxil edilir.

Qiymətləndirməyə təsir edən əhəmiyyətli hadisə baş verdikdə və ya şəraitdə əhəmiyyətli dəyişiklik olduqda və bu, icarəçinin nəzarətində olduqda qiymətləndirmə yenidən nəzərdən keçirilir.

Qrupun icarəyə verən qismində çıxış etdiyi əməliyyat icarəsi müqavilələrinin uçotu

Müvafiq əməliyyat icarəsinə verildikdə əməliyyat icarə ödənişləri icarə müddəti ərzində düz xətt metodundan istifadə etməklə icarə gəliri kimi tanınır.

Hesabat seqmentləri barədə məlumat aşağıda göstərilən kəmiyyət göstəricilərinin hər biri ilə müvafiq olmalıdır:

- Onun xarici müştərilər və seqmentdaxili satışlar və ya köçürmələr üzrə təqdim edilən gəlirləri bütün əməliyyat seqmentləri üzrə ümumi gəlirin, daxili və xarici, 10%-ni və ya daha çoxunu təşkil etdikdə; və ya
- Onun mənfəət və ya zərərinin mütləq dəyəri (i) zərər üzrə hesabat verməyən bütün əməliyyat seqmentlərinin toplanmış mənfəətlərinin və (ii) zərər üzrə hesabat verən bütün əməliyyat seqmentlərinin toplanmış zərərlərinin mütləq dəyərinin 10%-nə və ya daha çoxuna bərabər olduqda; və ya
- Onun aktivləri bütün əməliyyat seqmentlərinin toplanmış aktivlərinin 10%-nə və ya daha çoxuna bərabər olduqda. Əgər seqmentlər üzrə təqdim edilmiş ümumi xarici gəlir Qrupun gəlirinin 75%-dən azdırsa, Qrup gəlirlərinin ən azı 75%-i hesabat seqmentlərinə daxil olanadək, əlavə seqmentlər hesabat seqmentləri kimi təqdim edilir (hətta onlar yuxarıda göstərilən kəmiyyət göstəricilərinə müvafiq olmadıqda belə).

Qrupun konsolidə edilmiş maliyyə hesabatlarının hazırlanması hesabat tarixinə təqdim edilən aktiv və öhdəliklərin məbləğlərinə təsir göstərə biləcək və hesabat dövrü ərzində gəlir və xərclərin təqdim edilmiş məbləğləri üzrə rəhbərlikdən təxminlər və mülahizələr verməsini tələb edir. Rəhbərlik mütəmadi olaraq öz təxminlərini və mülahizələrini təhlil edir. Rəhbərlik təxminlərini və mülahizələrini keçmiş təcrübəyə və müəyyən şərtlər çərçivəsində məntiqli hesab edilən digər faktorlara əsaslanır. Müxtəlif şəraitdə və vəziyyətlərdə faktiki nəticələr bu təxminlərdən fərqlənə bilər. Aşağıda göstərilən təxminlər və mülahizələr Qrupun maliyyə vəziyyətinin təsvir edilməsi üçün vacib hesab edilir.

İnvestisiya mülkiyyəti

İnvestisiya əmlakı icarə gəlirinin əldə edilməsi və ya kapitalın artırılması üçün saxlanılan və Qrup tərəfindən fəaliyyətində istehsal və ya malların təchizatı üçün istifadə edilməyən və ya inzibati məqsədlər üçün torpaq və ya bina və ya binanın bir hissəsidir. Gələcəkdə investisiya əmlakı kimi istifadə edilmək üçün tikilmiş və ya inkişaf etdirilmiş və ya yenidən inkişaf etdirilmiş əmlak da investisiya əmlakı kimi təsnif edilir.

İnvestisiya əmlakı ilk olaraq əməliyyat xərcləri də daxil olmaqla maya dəyəri ilə ölçülür və sonradan yığılmış köhnəlmə və yığılmış dəyərsizləşmə zərərləri çıxılmaqla maya dəyəri ilə uçota alınır. Məsrəflərin ödənilməsi nəticəsində investisiya əmlakının gələcək iqtisadi səmərəsinin artacağı ehtimal olunarsa, bu məbləğ yenidən ölçülür. Qrupun investisiya əmlakının ədalətli dəyəri müstəqil qiymətləndiricilər tərəfindən təqdim edilən hesabatlar əsasında müəyyən edilir.

Əldə edilmiş icarə gəliri maliyyə hesabatı tarixində investisiya əmlakının ədalətli dəyərində dəyişikliklərdən irəli gələn gəlir və zərərlər konsolidə edilmiş mənfəət və ya zərər haqqında hesabatda digər əməliyyat gəliri və ya xərcləri kimi təqdim edilir.

Sonrakı xərclər yalnız onlarla bağlı gələcək iqtisadi faydaların Qrupa daxil olması ehtimal edildikdə və xərcin etibarlı şəkildə ölçülə bildikdə kapitallaşdırılır. Bütün digər təmir və texniki xidmət xərcləri çəkildikcə xərclərə silinir. İnvestisiya əmlakından sahibkar istifadə edirsə, bu əmlak əsas vəsaitlərə yenidən təsnif edilir və onun yenidən təsnifləşdirmə tarixinə balans dəyəri əldə olunan dəyərə çevrilir.

3. MÜHİM MÜHASİBAT TƏXMİNLƏRİ VƏ TƏXMİN EDİLƏN QEYRİ-MÜƏYYƏNLİKLƏRİN ƏSAS MƏNİŞƏLƏRİ

Kredit itkilərin dəyərsizləşməsi üçün ehtiyatlar

Dəyərsizləşmə üçün qiymətləndirmənin əsasında, əgər Qrup portfelə kredit üçün tələb olunan kəsir hesab edirsə, Qrupun dəyərsizləşmə üçün zərər ehtiyatları yalnızca pəmi kreditlər və alınmış vəsitlər portfelində yaranmıştır bilərsə dəyərsizləşmə dəyərləndirmə tələbinə cavab verir. Qrup rəhbərliyi hesab edir ki, ehtiyatlarda bağlı təxminlər əsas müəyyənlik əsasında mənfəət olunur. Gələcəkdəki ödənişlərə təsir edə bilən kredit itkilərə yaxın olmak üçün müəyyən şərtlərə əsaslanır. Bu (i) Qrupun təxmini müəyyən ödənişlərə fəaliyyət göstərən müştərilərə yaxın bir müddətə qədərdir, və (ii) Qrupun təxmini müəyyən ödənişlərə fəaliyyət göstərən müştərilərə yaxın bir müddətə qədərdir, bu halda Qrupun gələcəkdəki fəaliyyətinə yönəlməsə, əlbət ki müəyyən vəziyyətdə fərqli ola bilər.

Hesabatın müəyyən edilməsi zəlzələ və eyni hesabat dövrünə aid olan bütün mühüm məlumat məlumatlarını əldə etdiyi halda dəyərsizləşmə zərərini müəyyən etmək üçün Qrupun rəhbərliyi mülahizələrdən istifadə edir. Əlavə olaraq Qrup əvvəlki təcrübəsi əsasında gələcək pul vəsaitlərinin hərəkətində dəyişiklikləri, müştərilərin əvvəlki davranışını, qrup daxilinə borclanma ödəniş qabiliyyətinə təsir edən dəyişikliklər haqqında mühüm məlumatı və qrup daxilində aktivlər üzrə mülahizələri verilən yeniləmələri ilə müqayisə olan illik müqayisə və yeni əqidəsi əsasında dəyərləndirir. Rəhbərlik kredit riski daşıyan aktivlər üzrə borcu zərər hesablanması və kreditlər qrupunda dəyərləndirmə üçün əyri olan obyektiv əlamətlərə əsaslanan təxminlərdən istifadə edir. Borcu müəyyənləşdirilərsə ki, olmadığından, yeni kreditlər qrupuna daxil olduqda olmalı olan məhsulda dəyərləndirmə etmək üçün Qrup rəhbərliyi mülahizələrdən istifadə edir.

Konsolidə edilmiş maliyyə hesabatlarında maliyyə aktivləri üzrə dəyərsizləşmə ehtiyatları, pensiya öhdəlikləri və əyəri şərtlər əsasında əyri edilmişdir. Ölkədə baş verə bilərsə hadisələri və bu qrupda maliyyə aktivləri üzrə gələcək dövrlərdə dəyərsizləşmə ehtiyatlarının uyğunluğuna edəcəyi təsirə bağlı Qrup qabaqcadan cəlb etmək qərarına əyri.

Müəyyən kredit borclarının qiymətləndirilməsi müvafiq mütəxəssislərə, müştərilər və digər məlumatlardan istifadə etməklə qərarlar alınmışdır. Aşağıdakı komponentlər kredit zərərləri üzrə ehtiyatı əhəmiyyətli dərəcədə təsir göstərir: PD (kredit riskinin əhəmiyyətli dərəcədə artması (KRRƏA), default əlamətləri (DƏ), default zamanı qalan borc (DMQB), default baş verərsə itkiyə birləşmə nisbətinin müəyyən (İBNX) əlavə olunmuşdur. Cəmiyyət gözlənilən kredit itkiləri üzrə ehtiyatlar və faktiki kredit zərərləri arasındakı fərqlərə azaldılması məqsədilə modellər və modellər üzrə mülahizələri müntəzəm olaraq təkrar edir və sınaqdan keçir.

31 dekabr 2021-ci il və 31 dekabr 2020-ci il tarixinə müştərilərə verilmiş kreditlər və İcarələr üzrə yaradılmış dəyərsizləşmə ehtiyatının qalığı müvafiq olaraq 12,108,904 AZN və 40,047,298 AZN təşkil etmişdir.

Əmlak və avadanlıqların faydalı istifadə müddəti

Qrup hər maliyyə ilinin sonunda əmlak və avadanlıqların qalan faydalı istifadə müddətini qiymətləndirir. Bu aktivlərin əsasında qalan faydalı müddətlər əlavə dəyərləndirilməsindən fərqli olduqda, 8 saylı MUBS "Uçot Siyasəti, Uçot Qiymətləndirmələrində Dəyişikliklər və Xətalar" standartına müvafiq olaraq əvvəl təqdimlərində dəyərsizləşmə olaraq uçota alınır. Bəzi hesablamalar əmlak və avadanlıqların qalan dəyərdə ilkin məbləğləri və mənfəət və zərərdə əlavə olunmuş amortizasiya üzrə təqdim olur.

Kredit riskinin əhəmiyyətli dərəcədə artması

Kredit riskinin əhəmiyyətli dərəcədə artması ilə bağlı qiymətləndirmə aparmaq üçün Qrup hesabat və digər hesabat tarixlərində maliyyə aktivləri üzrə hesabatının müvafiq nəticə risklərini müqayisə edir. Qiymətləndirmə zamanı kredit riskinin müəyyən edilməsi əsas borc borcunun müəssisə tərəfindən keçirilir. Qrup əlavə olunmuş əlavə bəzi emosiya dəyərləndirmə və sınaqlardan, o cümlədən müəyyən müştəri portfelinin davamlı əqidələrini dəyərləndirməklə, hesabat ənənələri əsasında edir. Qrup hər bir borc kredit, müddət uzanır, İş bağlı davamlı dəyərləndirmə müəyyən edir və müvafiq pəşəkar mənbələrdən fərdi müəyyən etmə və portfel səviyyəsində kredit riskinin qiymətləndirilməsinə istifadə edir.

3. MÜHİM MÜHASİBAT TƏXMİNLƏRİ VƏ TƏXMİN EDİLƏN QEYRİ-MÜƏYYƏNLİKLƏRİN ƏSAS MƏNBƏLƏRİ

Biznes modelin qiymətləndirilməsi

Maliyyə aktivləri biznes model əsasında təsnifləşdirilir. Biznes modeli qiymətləndirərkən rəhbərlik bizneslərin səviyyəsini və maliyyə aktivləri üzrə portfelləri müəyyən etmək üçün müəssisənin idarə etdiyi sənaye əməliyyatlarını qiymətləndirirkən Qrup onların əvvəlki dövrlərə baş verma səbəbini, müddətini və davamlılığını, əlaqəli risklərini və gələcək təsirə malik olan risklərin nəzərə alınmasını nəzərdə tutur. Kredit əməliyyatının planlaşdırılan gəlirlərin əldə edilməsinə yönəldilmiş olan əməliyyatlar "pul axınlarının əldə edilməsi" biznes modelinə uyğun hesab edilir. Kredit ödənişlərinin müddətləri ilə bağlı olmayan ödənişə məruzqalma qaydalarına kəsərən digər satışlar da pulu hallarda baş vermişsə və dəyərinin azalışla və ya mənfi olması əhəmiyyətli dərəcədə artırsa, "pul axınlarının əldə edilməsi" biznes modelinə uyğun hesab edilir.

Qrup satış əməliyyatlarının əhəmiyyətini müəyyən etmək üçün portfelin ona məxsus olan müddət ərzində biznes model qiymətləndirilən portfelin müəyyən müddətə qiymətləndirilməsi. Əlavə olaraq, yalnız "arxa" ssenarilərdə və ya Qrupun nəzarətində olmayan, məsələn baş vermayan və Qrup tərəfindən proqnozlaşdırıla bilməyən ayrıca hallar ilə bağlı qiymətləndirilən maliyyə aktivlərinin satışı biznes modelin məqsədi ilə əlaqəli olmayan satış əməliyyatı hesab olunur və əlverişli maliyyə aktivlərinin satışlarına tətbiq edilmir.

"Pul axınlarının əldə edilməsi və satılması" biznes modelində aktivlərə pul axınlarının əldə edilməsi üçün saxlanılmasına əlavə olaraq, aktivlərin biznes modelin məqsədlərinə (likvidlik ehtiyaclarının idarə olunması, müəyyən faiz gəlirlərinin əldə edilməsi) və ya maliyyə aktivlərinin müddətinin həmin dövrdəki maliyyələşdirilən öhdəliklərin müddəti ilə uyğunlaşdırılması) pul axını üçün satışa icazə verilir hesab edilir.

Digər kategoriyaya əsasən satış vasitəsilə nəzərdə tutulan əldə etmək üçün nağd pul axınlarını reallaşdırmaq məqsədilə idarə olunan maliyyə aktivləri üzrə portfellər daxildir. Bu biznes model əksər müddətlərdə nəzərdə tutulur pul axınlarının əldə edilməsi ilə müqaisəli.

Pul axınlarının yalnız əsas məbləğ və faiz ödənişləri ("YƏMƏÖ") meyarına uyğunluğunun qiymətləndirilməsi

Maliyyə aktivləri üzrə pul axınlarının yalnız əsas borc və faiz ödənişləri meyarına uyğunluğunu müəyyən etmək üçün müəssisənin hesab olunan fəaliyyəti nəzərdə tutulur.

Orta müqavilə üzrə nağd pul axınlarının müddəti və ya məbləğini dəyişən müqavilə şərtləri müəyyən etmiş və nəzərdən keçirmişdir.

Pul axınlarının yalnız əsas məbləğ və faiz ödənişləri ("YƏMƏÖ") meyarına uyğunluğunun qiymətləndirilməsi

Nağd pul axınları o halda yalnız əsas borc və faiz ödənişləri meyarına uyğun hesab edilir ki, kreditin şərtlərinə görə faiz vaxtından əvvəl ödənilə bilsin, vaxtından əvvəl ödənilən məbləğ əsas borcu və hesablanmış faizləri, əlavə olaraq müqavilənin vaxtından əvvəl ləğv edilməsinə görə cəzalandırılmış əlavə kompensasiyanı özündə əks etdirsin. Əksər hallarda pul məbləği əsas borc kimi qəbul olunur (yəni, effektiv faiz prosedurundan istifadə etməklə müəyyən edilmiş fəaliyyət müddəti ərzində). Əlavə olaraq, müddət ərzində faiz borcundan, bu müddətdə borcun qalıq müddəti ilə bağlı olmayan digər risklərə yəni likvidlik riski, xərclərin idarə olunmasına aid olan risklərə yəni borc öhdəliyinin müqavilə şərtlərinə uyğun olmasına dair risklərə yəni borc öhdəliklər

3. MÜHÜM MÜHASİBAT TƏXMİNLƏRİ VƏ TƏXMİN EDİLƏN QEYRİ-MÜƏYYƏNLİKLƏRİN ƏSAS MƏNBƏLƏRİ

Təxirə salınmış vergi aktivləri üçün

Təxirə salınmış vergi aktivləri vergiyə cəlb olunan gələcək gəlirlərin vergidən əldə olunan müddəti vergiyə tutulan fərqlərin tərsinə çevrilməsi nəticəsində yaranan müddətdə hesabda qeyd olunur. Təxirə salınmış vergi aktivləri müvafiq vergi qanunvericiliyi tətbiq olunan müddət zamanı qeyd olunur. Vergiyə cəlb olunan gələcək mənfəət və gələcəkdə vergidən əldən çıxarılmalı olan vergi yükünün müəyyən edilməsi müəssisə idarəçiliyinin hazırlanmış maliyyə planına və bu sahəyə aid müəssisə daxilindəki əsaslandırılmış proqnozlara əsaslanır.

İzlənə müddətinin müəyyən edilməsi

İFRS-ə uyğun olaraq aktivlə və ya öhdəliklə bağlı hüquqa malik olan müddət müəyyən edilir. İzlənə müddətin bəzi əlavə, fəsilə müddətləri, qanunla müəyyən olunmuş müddətlərdən fərqlənə bilər. Müqavilənin bəzi elementlərinə müəssisə müəyyən müddətdən müqaviləsinə görə müddəaxıl tələb edir. İzlənə müddətlərinin hesablanmasında müəssisə müddətin müəyyən edilməsi üçün müvafiq qanunvericiliyə müraciət edir.

Müəyyən zəmanətlə əməliyyatların ilkin uçotu

Ərəb Beynəlxalq Bankında müəyyən müddətə əməliyyatlar üçün İslam Maliyyə Xidmətləri Şurası (İMİŞ) tərəfindən müəyyən olunan maliyyə alətləri ilkin olaraq adətdən kənar dəyərə uçota alınmalıdır. Lakin, müəyyən əməliyyatların İslam və ya qeyri-İslam fəlsəfə nəzəriyyəsində hayan kəşfiyyatçılar müəyyən etmək məqsədilə bu yüksək əməliyyatlar üçün faiz bazar müvafiq vurğuqlara qəsdən inflasiyanın artırılmasına çox az zərər gəlir. Müəlliflərin yüksək əməliyyatların müəyyən olunan müddəti müddətə əməliyyatların qiymətinin müəyyən edilməsi vəziyyətləri üçün dəyərləndirilməsi üçün edir.

Fəaliyyət fəaliyyət prinsipi

Bəzi hallarda maliyyə hesabatlarının müəssisə fəaliyyət prinsipinə əsasən hazırlanması, daha bir müddətə qədər müəssisə fəaliyyətini davam etdirməsi nəticəsi olmaqla müəssisə vəzifələrini yerinə yetirməsi, əməliyyatlarını davam etdirməsi və ən azından gələcək əməliyyatlarını davam etdirə bilməsi üçün kifayət qədər kapital sərbəst olmalıdır.

Rəhbərlik, müəssisə fəaliyyət prinsipinin müəssisə fəaliyyət prinsipinə əsasən hazırlanmasının, daha bir müddətə qədər müəssisə fəaliyyətini davam etdirməsi nəticəsi olmaqla müəssisə vəzifələrini yerinə yetirməsi, əməliyyatlarını davam etdirməsi və ən azından gələcək əməliyyatlarını davam etdirə bilməsi üçün kifayət qədər kapital sərbəst olmalıdır.

Cari vergilər

Azərbaycanın vergi, valyuta və gömrük qanunvericiliyinə müvafiq olaraq müəssisə adına və qeydiyyatda olan bütün vergi öhdəlikləri Qrupun əməliyyatlarına və fəaliyyətinə tətbiq olunan müvafiq vergi qanunvericiliyinə əsaslanaraq müəyyən edilmiş vergi qanunvericiliyinə əsaslanaraq müəyyən edilmiş vergi öhdəlikləri ilə müqayisə edilir. Nəticədə müəyyən edilmiş vergi qanunvericiliyinə əsaslanaraq müəyyən edilmiş vergi öhdəlikləri ilə müqayisə edilir və Qrupun əlavə vergidən azad olunmuş müəyyən edilmiş vergi öhdəlikləri ilə müqayisə edilir. Müvafiq olaraq, əlavə vergidən azad olunmuş müəyyən edilmiş vergi öhdəlikləri ilə müqayisə edilir. Müvafiq olaraq, əlavə vergidən azad olunmuş müəyyən edilmiş vergi öhdəlikləri ilə müqayisə edilir.

4. YENİ VƏ YENİDƏN İŞLƏNMİŞ STANDARTLARIN VƏ ONLARA DAİR SƏRİLƏRİN TƏTBİQİ

Aşağıda qeyd olunan yeni və ya dəyişdirilmiş standartlar və şərhlər ilk dəfə 01 yanvar 2019-cu il tarixindən əlverişsiz başlayan maliyyə hesabat dövrlərindən tətbiq olunur:

1 saylı MHBS "Hesabat təqdimi"

"Müəssisənin hesabatı" adlı 1 saylı MHBS-də dəyişiklik edilir ki, müəssisə kəsir vəziyyəti daxil olmaqla, dəyişkənlik əlavəsini ləğv etdikdə, bütün digər komponentlərdə olduğu kimi, dəyişkənlik əlavəsini ləğv etməsinin nəticəsini yalnız bu zamandan bütün digər komponentlərdə olduğu kimi tanıdığı halda bəlli edəcəyini tələb edir. Bu dəyişiklik Qrupun maliyyə hesabatlarına təsir etməmişdir, çünki Qrup heç bir müddətdə dəyişkənlik əlavəsini gəlirə daxil etməmişdir.

7 saylı MHBS "Pul vəsaitləri axınının hesabatı" və 12 saylı MHBS-də dəyişikliklər "Fəaliyyət fəaliyyətdən kənar maliyyələşmə"

9 saylı "Maliyyə alətləri" adlı MHBS-yə və 19 saylı "Maliyyə alətləri: Tanınma və ölçülmə" adlı MHBS-yə müəyyən fəaliyyət dəyişiklikləri müəssisə kəsirə məruz qalan borcun borclanma müddətinə aid edilən bir sıra müddətləri nəzərə alır. Bəzən müəssisənin borcunun fəaliyyət müddəti, müddətsiz və ya müddəti müəyyən edilmiş müddət vasitəsilə müqavilənin tərəflərinin müddəti yaya ya müddəti hərəkət qeyri-müəyyən müddət xarakter. Bu dəyişiklik Qrupun maliyyə hesabatlarına təsir göstərmir, çünki Qrupunfaiz dərəcəsini hedcinq etməsi mümkündür yoxdur.

1 saylı AR-da 1 saylı MHBS-yə dəyişikliklər "İlkin mərhələdə" uyğunlaşma verir

Qrupun "müəssisənin fəaliyyətinin, vəziyyət edilməsi və ya gələcəkdəki nəticə" hamısı əyrisinə maliyyə hesabatlarının əsas istifadəçilərinin kredit risqini verən müəssisə nəticəsində maliyyə məlumatlarını yetə maliyyə nəticələrini əsasında qərar qəbulları qərarını təsir göstərəcəyi əsas olaraq görünə bilərsə. Hamısı məlumatlar əhəmiyyətli hesab olunur.

Dəyişiklik müəyyənləşmiş məlumatlar maliyyə hesabatlarına kredit risqi və digər məlumatlarla birlikdə müəssisələr və ya təşkilatlar kəsir olmadan gələcəkdə "Məlumatlara tabel edilməli, əsas olmalıdır. Bəzən müəssisə verilən qərarlar bəzi gələcəkdə hesab edilməli gələcəkdə kifayə əhəmiyyətli hesab olunur.

29 saylı MHBS-yə "İlkin mərhələdə Maliyyə Hesabatlarına Konsepsiyanın Qəbulu"

Konsepsiyanın qəbulu standartlaşdırılmış müəssisələrin maliyyə hesabatlarına 1 saylı MHBS standartlarına uyğunlaşdırılmasına yeni dəyişiklik edir. Konsepsiyanın qəbulu nəticəsində BMUSS standartlarına müəssisələrin maliyyə hesabatlarının müqayisəsini təmin olunan şərtlər altında müqayisəli dəyişiklik aparılmalıdır. Müqayisəyə müvafiq olmalı, əlavə 19 standartlarına müqayisəyə uyğun müəssisələrin müqayisəsin

4 YENİ VƏ YENİDƏN İŞLƏNMİŞ STANDARTLARIN VƏ ONLARA DAİR ŞƏRHLƏRİN TƏTBİQİ (davamı)

1 saylı MUBS-ə müvafiq "Qrup İlə bağlı olmayan qrupdan" dəyərləmə

Bu qrupa aşağıda sadalanan Qrup İlə bağlı olmayan şirkətlərdən əldə gelən icarə sövdələşmələrindəki pul axınları dəyişdirilməyib. 1 saylı MUBS-əsasında icarə müddətinin müddəti qısa müddətdə icarə alır.

Dəyərləmə 01 yanvar 2020-ci il tarixində və ya bu tarixdən sonra nəzərdə tutulan İlkin hesabat dövrünün əvvəlinə tətbiq olunur. Dəyərləmə Qrupun maliyyə fəaliyyətinə təsir göstərməyəcəkdir.

Rəhbərlik tərəfindən qiymətləndirmə müddəaları yeni standartlar və dəyişikliklər

Qrup maliyyə hesabatlarının tərtibi zamanı müəssisə İdarəetməsi, bu İlkin qiymətləndirmə standartlar və şərhlər çərçivəsində qiymətləndirir. Qrup bu standartlar və dəyişikliklərə qiymətləndirmə müddəaları (əsas müddəalar) olmadan əsaslanır.

1 saylı MUBS-ə dəyişikliklər – Dəyərləmə müddəaları İlkin İdarəetmə tərəfindən

2020-ci ilin yanvar ayında müddəaların sadə və anlaşılan İlkin İdarəetmə üçün əsaslar maliyyə əsas olan MUBS 1 saylı MUBS-ə və 16-cı Beynəlxalq Mühasibat Standartı Dəyərləmə müddəaları aydınlaşdırılmaq üçün:

- Dəyərləmə müddəaları İlkin İdarəetmə tərəfindən;
- Təsərrüfat fəaliyyəti İlkin İdarəetmə dövrünün əvvəlinə müvafiq olmalıdır;

Müəssisənin mənfəət əldəetmə fəaliyyətinin müddətə görə bərpası müddəaların müəyyən edilməsi;

- Yalnız müəssisə İdarəetmə müqaviləsə İlkin İdarəetmə etibarı müddəaların xüsusu olsa, dəyərləmə müddəaları müəssisənin İdarəetmə göstərmək

Bu dəyişiklik 01 yanvar 2022-ci il tarixində və ya bu tarixdən sonra başlayan İlkin hesabat dövrünə aid olan müddəa müddəaların müddəaya müddəa müddəaya müddəa müddəaya müddəaya müddəaya

4. YENİ VƏ YENİDƏN İŞLƏNMİŞ STANDARTLARIN VƏ ONLARA DAİR SƏRHƏDLƏRİN TƏTBİQİ (davam)

Hesabatlıq tarixdə hələ qüvvəyə minməmiş yeni standartlar və dəyişikliklər (davam)

Dəyərdə qarşılıq və müəssisələr – Nəzərdə tutulan müştərilərdən alınan mənfəət 10 saylı MHBS-ə dəyişiklik

2020-ci ilin may ayında MUBSŞ, 10 saylı MHBS-ə "Əmlak, qurğu və avadanlıqlar: Nəzərdə tutulan İstifadədən əvvəl daxilolmalar" dəyişikliyi qabul etmişdir. Bu dəyişiklik gələcək müəssisələrə əmlak, qurğu və avadanlıq obyektlərini nəzərdə tutulan istifadə edilməzdən əvvəl lokallaşdırılan vəziyyətə gətirmək məqsədilə istifadə olunan istehsalı nəticəsində əldə olunan gəlirlərin satışından əldə olunan gəlir, yük daşıma xərcləri, yük daşıma xərcləri kimi yük və vəziyyəti yaxşılaşdırmaq üçün zəruri olan digər xərclərdən əldə olunan gəlirlərin müəssisənin qabaqcıl əlavə edilməsini tələb edir. Bundan əvvəlki müddəalar bu elə maddələrin satışından əldə olunan gəlirlərin və bu maddələrin istehsal xərclərinə aid edilməsini tələb edir.

Dəyişiklik 01 yanvar 2022-ci il tarixində və ya bu tarixdən sonra başlayan İlk İcbari Dövrün əvvəlinə qüvvəyə minir və müəssisənin dövrün İlk dəfə təqdim edilən maliyyə hesabatlarında və ya dövrün İlk dəfə sonra müəssisəyə verilmiş əşyalar üçün müqayisəli rəqəmlərə tətbiq edilməlidir. Dəyişikliyin Qrupa əhəmiyyətli təsir göstərməsi gözlənilmir.

Fikri mülkiyyət – Müəssisənin sonra müəlliflərdən yüklər 17 saylı MHBS-ə dəyişiklik

2020-ci ilin may ayında MUBSŞ, 17 saylı MUBS-ə müqavilənin yüklü və ya zərərli olduğunu müəyyənləşdirərkən müəssisənin hansı xərcləri daxil etməli olduğunu müəyyənləşdirmə məqsədilə dəqiqləşdirmələr etmişdir.

Dəyişiklik "birbaşa əlaqəli xərclər yanaşmasını" tətbiq edir. Mal və ya xidmətləri təmin etmək üçün birbaşa məsuliyyət daşıyan əlavə xərclər, həm də müqavilə fəaliyyətlərini yerinə yetirmək üçün müqavilə xərclərini özündə cəmləşdirir. Əlavə olan müqavilə xərcləri müqavilə ilə birbaşa əlaqəli olmalıdır ki, müqavilə əsasında müəyyən edilmiş müddəaları yerinə yetirmək üçün müqavilə xərclərinin bir hissəsini müəyyən etsin.

Dəyişiklik 01 yanvar 2022-ci il tarixində və ya bu tarixdən sonra başlayan İlk İcbari dövrün əvvəlinə qüvvəyə minir. Qrup dəyişiklikləri İlk dəfə tətbiq etdiyi İlk İcbari dövrünün əvvəlinə bütün dəyişikliklərin yerinə yetirildiyi müqavilələrə tətbiq edəcəkdir.

MSRS 3 "Maliyyə Hesabatının Beynəlxalq Standartlarının İlk Dəfə Tətbiqi" – Təqdimat müddəasının İlk dəfə tətbiqi müddəasına qoyulmuşdur

MHBS-lərə İlk dəfə tətbiqlərinə görə yayımlanmada MUBSŞ 2018-2020-ci ilin üçün 1 saylı MHBS "İqtisadiyyat Hesabatının Beynəlxalq Standartlarının İlk dəfə tətbiqi" ilə bağlı müddəalar qabul etmişdir. Dəyişiklik 1 saylı MHBS-in D5-6-cı bəndləri əlavə etmiş və müəssisənin MHBS-ə keçid tarixinə qədər əldə etdiyi məhsulla bağlı əvvəlki mühasibat uçotu qaydalarına davam edərək, bu dəyişiklik İlk dəfə 1 saylı MHBS-in D16(a) bəndinə əlavə edilmiş və ya İlk dəfə müəssisənin ilk əlavə olunur. Dəyişiklik 01 yanvar 2022-ci il tarixində və ya bu tarixdən sonra başlayan İlk İcbari dövrün İlk dəfə qüvvəyə minir. Bununla əlaqədar verilir. Bu dəyişikliklərin Qrupun maliyyə hesabatlarına təsir göstərməsi gözlənilmir.

Yeniyetmə MHBS 1 "Maliyyə Hesabatı – Maliyyə Məlumatlarının Təqdimatı" 10 saylı "Əsaslı Hesabat Siyasəti"

MHBS tərəf İlk hesabatlarının hazırlanması çərçivəsində 20 fevral 2020-ci ilin üçün MUBSŞ 1 saylı MHBS-ə dəyişiklik etmişdir. Dəyişiklik müəssisənin yeni və ən dəyərdirmə maliyyə dəyərləmə qaydalarına İlk dəfə maliyyə dəyərləmə qaydalarına əhəmiyyətli dərəcədə təsir edə bilən yeni bir dəyərləndirmə əsaslı dəyərləndirilməsini dəyərləndirir. Bu dəyişiklik yalnız borcunun və ya borcunun müddəti, ödənilən və ya ödənilən borclar, borclunun borcunun borcunun borc

5. PUL VƏSAİTLƏRİ VƏ ONLARIN EKVİVALENTLƏRİ

	31 dekabr 2021-ci il	31 dekabr 2020-ci il
Nağd pul	8,009,948	10,679,186
– APMB müxbir hesabı	10,096,048	8,084,542
Digər banklardan müddətli banklar və overnayt depozitlər:		
– Azərbaycan Respublikasında	169,475	121,078
– Digər ölkələrdə	621,116	890,570
– CKZ üzrə əlavə	[illegible]	89,396
Cəmi pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri	**19,887,558**	**19,865,792**

6. BANKLARDAN ALINACAQ VƏSAİTLƏR

	31 dekabr 2021-ci il	31 dekabr 2020-ci il
APMB-də yerləşdirilmiş məcburi ehtiyatlar	606,825	450,687
Rezident banklarda yerləşdirilmiş müddətli depozitlər	256,804	300,212
CKZ üzrə əlavə	7,845	11,987
Banklardan əldəniləcək vəsaitlər	**840,274**	**862,186**

APMB-də yerləşdirilmiş məcburi ehtiyatlar APMB tərəfindən təlimat əsasında dəyişdirilə bilər. Dövrün sonunda hesabatlanan qovşaq 30 gün müddətinə Qrupun gündəlik ehtiyac vəsaitini təmin etmək məqsədilə ehtiyatlar yaratmalıdır. Məcburi ehtiyatlar pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri tərkibindən, banklardan alınacaq vəsaitlər tərkibinə köçürülmüşdür.

7. MÜŞTƏRİLƏRƏ VERİLMİŞ KREDİTLƏR VƏ İZİNQLƏR

	31 dekabr 2021-ci il	31 dekabr 2020-ci il
Müştərilərə verilmiş kreditlər və İzinqlər	224,528,767	209,814,971
Çıxılır: CKZ üzrə borclar	(42,168,904)	(40,047,298)
Cəmi müştərilərə verilmiş kreditlər və İzinqlər	**182,359,863**	**169,767,673**

31 dekabr 2021-ci il tarixinə 9 saylı MHBS əsasında CKZ üzrə dinamikanın bölünməsi aşağıdakı cədvəldə təqdim edilir:

	Mərhələ 1	Mərhələ 2	Mərhələ 3	Cəmi
CKZ üzrə ehtiyat 01 yanvar tarixinə	**1,014,954**	**10,637,577**	**28,494,767**	**40,047,298**
Tranzitə CKZ üzrə xərc	216,402	696,206	1,310,938	2,223,606
CKZ üzrə ehtiyat 31 dekabr tarixinə	**1,235,417**	**11,123,783**	**29,805,705**	**42,168,904**

31 dekabr 2020-ci il tarixinə 9 saylı MHBS əsasında CKZ üzrə dinamikanın bölünməsi aşağıdakı cədvəldə təqdim edilir:

	Mərhələ 1	Mərhələ 2	Mərhələ 3	Cəmi
CKZ üzrə ehtiyat 01 yanvar tarixinə	**513,936**	**10,489,402**	**27,109,446**	**38,112,784**
Tranzitə CKZ üzrə xərc	501,018	48,175	1,385,321	1,934,514
CKZ üzrə ehtiyat 31 dekabr tarixinə	**1,014,954**	**10,537,577**	**28,494,767**	**40,047,298**

8. MÜŞTƏRİLƏRƏ VERİLMİŞ KREDİTLƏR VƏ İZİNQLOR (davam)

	31 dekabr 2021-ci il	31 dekabr 2020-ci il
Korporativ kreditlər	[illegible]	[illegible]
Orqanizasiyalar	[illegible]	[illegible]
Qısamüddətli	[illegible]	[illegible]
İstiqlik kreditləri	[illegible]	[illegible]
Avtomobil	[illegible]	[illegible]
Digərləri fiziki şəxslərə	[illegible]	[illegible]
Kredit kartları	[illegible]	[illegible]
Digər	[illegible]	[illegible]
CƏMİ müştərilərə	[illegible]	[illegible]
Cəmi müştərilərə verilmiş kreditlər və İzinqlər	**[illegible]**	**[illegible]**

31 dekabr 2021-ci il və 31 dekabr 2020-ci il tarixlərinə müştərilərə verilmiş kreditlər və İzinqlər üzrə hesablanmış fərq gəlir, müvafiqolaraq 19,790,280 AZN və 11,081,333 AZN təşkil etmişdir.

	31 dekabr 2021-ci il	%	31 dekabr 2020-ci il	%
Hüquqi şəxslər	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
Fiziki şəxslər				
İpotek əmlakı	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
Qısamüddətli	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
İstiqlik kreditləri	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
Avtomobil	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
Digər	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
Cəmi	**[illegible]**	**100%**	**[illegible]**	**100%**

7 MÜŞTƏRİLƏRƏ VERİLMİŞ KREDİTLƏR VƏ LİZİNQLƏR (davamı)

31 dekabr 2021-ci il tarixinə müddətli və müddətsiz kreditlər və lizinqlər haqqında məlumat:

	Fiziki şəxslərə verilmiş kreditlər								
	Korporativ	Daşınmaz əmlak	Mənzil təminatına verilmiş	Dövriyyə vəsaiti ilə bağlı kreditlər	Tələbatlar	Kredit kartları	Avtomobil	Digər	Cəmi
Təminatsız hesablanan	5,714,199	9,445,085	16,387,130	–	98,540	816,429	1,540,201	915,874	18,210,858
Vəziyyət üzrə									
– Daşınmaz əmlak	5,095,955	164,868,663	180,003	377,575	143,072	–		107,690	170,842,883
Təminat	15,142				–	–		–	15,142
– Qiymətli əşyalar		–		–	57,138		18,702	2,485	97,327
– Əmanətlər	1,810,201	–	110,820	10,405,236	87,412	7,561		97,714	12,508,934
– Qiymətli kağızlar		13,108,305						–	13,108,305
Cəmi	**12,635,452**	**187,520,054**	**16,677,950**	**10,882,811**	**386,222**	**544,018**	**1,557,903**	**1,159,242**	**224,816,652**

31 dekabr 2020-ci il tarixinə təminatlı və təminatsız kreditlər və lizinqlər haqqında məlumat:

	Fiziki şəxslərə verilmiş kreditlər								
	Korporativ	Daşınmaz əmlak	Mənzil təminatına verilmiş	Dövriyyə vəsaiti ilə bağlı kreditlər	Tələbatlar	Kredit kartları	Avtomobil	Digər	Cəmi
Təminatsız kreditlər	2,790,196	8,945,601	9,723,839	11,613	37,181	251,871	1,675,030	519,120	24,034,251
Qeyri-şərtlə									
– Daşınmaz əmlak	8,981,396	152,384,081	237,510	809,030	–	–	7,779	925,851	163,346,097
Təminat	45,030	–		–	–	5,117		–	50,147
– Qiymətli əşyalar				–	51,110			8,016	59,126
Əmanətlər	426	–	125,047	10,299,079	31,809	5,431		–	10,461,792
– Qiymətli kağızlar	–	12,577,900		154,572	–	–		–	12,732,472
Cəmi	**11,825,655**	**174,013,519**	**10,084,396**	**10,780,314**	**199,990**	**262,419**	**1,683,589**	**965,193**	**209,814,972**

5. MÜŞTƏRİLƏRƏ VERİLMİŞ KREDİTLƏR VƏ LİZİNQLƏR (davam)

Aşağıdakı cədvəldə 31 dekabr 2021-ci il tarixinə hüquqi və fiziki şəxslərə verilmiş kreditlərin və lizinqlərin keyfiyyəti barə məlumat verilmişdir:

	Ümumi kreditlər və lizinqlər	GKZ üzrə ehtiyat	Xalis kreditlər və lizinqlər
Hüquqi şəxslərə verilmiş kreditlər və lizinqlər			
GKZ olmayan müddətə kreditlər və lizinqlər	280,832	(24,788)	253,843
GKZ olmayan müddətə kreditlər və lizinqlər			
30 gündən az vaxtı keçmiş	8,050,927	(115,797)	7,935,130
31-60 gün vaxtı keçmiş	144,312	(1,149)	143,163
61-90 gün vaxtı keçmiş	2,909,745	(64,662)	2,845,083
90 gündən artıq vaxtı keçmiş	1,528,838	(607,020)	921,818
Cəmi GKZ olmayan müddətə kreditlər və lizinqlər:	**11,834,022**	**(790,628)**	**11,043,194**
Cəmi hüquqi şəxslərə verilmiş kreditlər və lizinqlər	**12,115,454**	**(815,416)**	**11,300,038**
Fiziki şəxslərə verilmiş kreditlər və lizinqlər			
GKZ olmayan müddətli kreditlər və lizinqlər	29,877,839	(102,061)	29,775,778
GKZ olmayan müddətli kreditlər və lizinqlər			
30 gündən az vaxtı keçmiş	42,138,570	(1,046,038)	41,092,532
31-60 gün vaxtı keçmiş	695,935	(17,793)	678,142
61-90 gün vaxtı keçmiş	189,103	(9,880)	179,223
90 gündən artıq vaxtı keçmiş	58,532,706	(40,121,217)	18,411,489
Cəmi GKZ olmayan müddətli kreditlər və lizinqlər:	**101,556,274**	**(41,194,987)**	**60,361,287**
Cəmi fiziki şəxslərə verilmiş kreditlər və lizinqlər	**231,313,313**	**(41,344,488)**	**189,968,825**
Cəmi müştərilərə verilmiş kreditlər və lizinqlər	**224,528,367**	**(42,162,904)**	**182,365,463**

Aşağıdakı cədvəldə 31 dekabr 2020-ci il tarixinə hüquqi və fiziki şəxslərə verilmiş kreditlərin və lizinqlərin keyfiyyəti barə məlumat verilmişdir:

	Ümumi kreditlər və lizinqlər	GKZ üzrə ehtiyat	Xalis kreditlər və lizinqlər
Hüquqi şəxslərə verilmiş kreditlər və lizinqlər			
GKZ olmayan müddətə kreditlər və lizinqlər	4,380,224	(44,440)	4,335,784
GKZ olmayan müddətə kreditlər və lizinqlər			
30 gündən az vaxtı keçmiş	450,276	(8,100)	442,183
31-60 gün vaxtı keçmiş	669,877		669,877
61-90 gün vaxtı keçmiş	—		—
90 gündən artıq vaxtı keçmiş	6,990,677	(875,677)	6,115,000
Cəmi GKZ olmayan müddətli kreditlər və lizinqlər:	**8,430,830**	**(883,860)**	**7,546,970**
Cəmi hüquqi şəxslərə verilmiş kreditlər və lizinqlər	**11,825,855**	**(925,500)**	**10,900,355**
Fiziki şəxslərə verilmiş kreditlər və lizinqlər			
GKZ olmayan müddətli kreditlər və lizinqlər	60,400,087	(600,928)	59,799,159
GKZ olmayan müddətli kreditlər və lizinqlər	—	—	
30 gündən az vaxtı keçmiş	11,079,798	(90,139)	11,989,659
31-60 gün vaxtı keçmiş	1,267,809	(96,767)	1,170,704
61-90 gün vaxtı keçmiş	1,787,069	(37,389)	1,749,771
90 gündən artıq vaxtı keçmiş	142,508,904	(38,318,537)	84,190,366
Cəmi GKZ olmayan müddətli kreditlər və lizinqlər:	**157,589,234**	**(38,520,870)**	**99,069,364**
Cəmi fiziki şəxslərə verilmiş kreditlər və lizinqlər	**197,989,317**	**(39,121,798)**	**158,867,519**
Cəmi müştərilərə verilmiş kreditlər və lizinqlər	**209,814,972**	**(40,047,298)**	**169,767,874**

8. DİGƏR MALİYYƏ VƏ QEYRİ-MALİYYƏ AKTİVLƏRİ

	31 dekabr 2021-ci il	31 dekabr 2020-ci il
Maliyyə aktivləri		
Ödənişə [illegible]	103,390	235,152
Digər [illegible]	98,356	49,777
Cəmi maliyyə aktivləri	**201,746**	**285,152**
Qeyri-maliyyə aktivləri		
[illegible]	85,300	3,158,851
İpotek [illegible]	836,798	26,598
Vergi və digər maliyyənə [illegible]	45,331	178,050
Digər	35,538	68,074
Cəmi qeyri-maliyyə aktivləri	**922,867**	**3,547,573**
Cəmi digər aktivlər	**1,125,613**	**3,832,705**

9. AKTİVİN İSTİFADƏ HÜQUQU

	Ofis binaları	Cəmi
01 yanvar 2019-cu il tarixinə qalıq dəyər	**799,839**	**799,839**
Əlavələr	250,561	250,561
İl üzrə köhnəlməsi	(297,939)	(297,939)
31 dekabr 2019-cu il tarixinə qalıq dəyəri	**751,459**	**751,459**
Əlavələr	85,366	85,366
Aktivin yenidən qiymətləndirilməsi	99,158	99,158
İl üzrə köhnəlməsi	(321,923)	(321,923)
31 dekabr 2020-ci il tarixinə qalıq dəyəri	**614,158**	**614,158**
Əlavələr	221,094	221,094
Aktivin yenidən qiymətləndirilməsi	19,791	19,791
İl üzrə köhnəlməsi	(310,302)	(310,302)
31 dekabr 2021-ci il tarixinə qalıq dəyəri	**544,744**	**544,744**

18. ƏMLAK VƏ AVADANLIQLAR

	Binalar	Mebel və qurğular	Kompüter və avadanlıqlar	Nəqliyyat vasitələri	Digər əsas vəsaitlər	Kapitallaşdırılmış əsaslı xərclər	Qeyri-maddi aktivlər	Cəmi
Yenidən qiymətləndirilmiş ilkin dəyər								
31 dekabr 2018-ə olan	**4,861,209**	**618,044**	**420,545**	**330,176**	**109,260**	**879,195**	**209,646**	**7,526,066**
Əlavələr	–	28,588	81,461		8,134	58,509	62,800	231,292
Silinmə								
31 dekabr 2020-ə olan	**4,861,209**	**646,634**	**501,146**	**330,176**	**117,374**	**937,692**	**262,445**	**7,757,356**
Əlavələr	–	55,518	30,531	–		39,202	31,800	161,047
Silinmə	–	(99,310)	(77,790)	–	(7,568)	(110,870)		(295,538)
31 dekabr 2021-ə olan	**4,861,209**	**602,842**	**453,887**	**330,176**	**109,806**	**865,024**	**294,245**	**7,622,185**
Yığılmış köhnəlmə/amortizasiya								
31 dekabr 2018-ə olan	**(997,400)**	**(322,376)**	**(238,240)**	**(264,880)**	**(35,518)**	**(7,255)**	**(110,253)**	**(1,976,122)**
İl üzrə köhnəlmə/amortizasiya	(226,293)	(117,559)	(107,294)	(62,954)	(21,819)	(84,787)	(21,881)	(642,587)
Silinmələr	–	–	–	–				
31 dekabr 2020-ə olan	**(1,223,765)**	**(346,335)**	**(345,607)**	**(327,834)**	**(57,404)**	**(92,038)**	**(132,034)**	**(2,553,607)**
İl üzrə köhnəlmə/amortizasiya	(157,166)	(136,680)	(96,183)	(28,501)	(21,009)	(105,616)	(20,958)	(566,192)
Silinmələr	–	39,810	77,798	–	7,368	14,870	–	139,856
31 dekabr 2021-ə olan	**(1,380,931)**	**(443,005)**	**(363,001)**	**(356,335)**	**(71,045)**	**(182,784)**	**(152,992)**	**(2,980,093)**
Xalis qalıq dəyəri								
31 dekabr 2019-a olan	**3,863,809**	**295,678**	**182,178**	**65,288**	**73,742**	**871,938**	**97,392**	**5,449,019**
31 dekabr 2020-ə olan	**3,637,444**	**300,299**	**155,537**	**2,342**	**59,970**	**845,654**	**130,411**	**4,905,657**
31 dekabr 2021-ə olan	**3,010,278**	**331,913**	**90,886**	**14,015**	**38,761**	**829,230**	**135,613**	**4,343,216**

11. İNVESTİSİYA MƏLİKİYYƏTİ

Dəyər	Cəmi
31 oktomb 2019-cu il tarixinə	4,018,000
Əlavələr	
31 oktyabr 2020-ci il tarixinə	4,018,000
Əlavələr	1,200,000
31 dekabr 2021-ci il tarixinə	5,218,000
Yığılmış köhnəlmə:	
31 dekabr 2019-cu il tarixinə	(1,509,263)
İl üzrə ayırmalar	(631,266)
31 dekabr 2020-ci il tarixinə	(2,140,529)
İl üzrə ayırmalar	(597,656)
31 dekabr 2021-ci il tarixinə	(2,738,179)
Xalis dəyər:	
31 dekabr 2019-cu il tarixinə	2,508,737
31 dekabr 2020-ci il tarixinə	1,877,471
31 dekabr 2021-ci il tarixinə	2,479,821

Qeydiyyat məlumatlarına əsasən, 31 dekabr 2021-ci il tarixinə İnvestisiya mülkiyyətinin bazar dəyəri onun yalnız dəyərinə bərabərdir.

12. SATIŞ ÜÇÜN SAXLANILAN AKTİVLƏR

Satış üçün nəzərdə tutulan əsaslar 31 dekabr 2021-ci il tarixinə müştərilərə verilmiş kreditlərə qarşı qeydiyyatdan keçirilmiş girov dəyəri 14,000,000 AZN təşkil edən daşınmaz əmlakdan ibarətdir. Həmin daşınmaz əmlakların 31 dekabr 2021-ci il tarixinə olan bazar dəyəri 26,700,000 AZN (31 dekabr 2020: 26,700,000 AZN).

13. BANKLARA VƏ DİGƏR MALİYYƏ İNSTİTUTLARINA ÖDƏNİLƏCƏK VƏSAİTLƏR

	31 dekabr 2021-ci il	31 dekabr 2020-ci il
ARKİ-dən alınan qısamüddətli borclar	5,500,000	5,500,000
Maliyyə institutlarının digər borcları	3,612,149	1,687,529
Maliyyə institutlarının və yaxınlar banklardan olanlar üzrə borclar	71,875,171	42,881,870
Digər maliyyə institutlarının müddətli vəsaitləri	1,837,894	1,986,934
Cəmi banklara və digər maliyyə institutlarına	**82,825,214**	**54,055,333**

31 dekabr 2021-ci il və 31 dekabr 2020-ci il tarixlərinə banklar və digər maliyyə institutlarına ödənilməli vəsaitlərin bütün dəyəri nominal məbləğə əsasən dəyərə bərabərdir. Yığılmış faiz xərci 31 dekabr 2021-ci il tarixinə 704,957 AZN (31 dekabr 2020: 177,845 AZN) təşkil edir.

ARAİB-dən cəlb olunmuş vəsaitlər 5,500,000 AZN, 6.25% illik faiz dərəcəsi ilə (2020: 5,500,000 AZN, 7%) ödənilməlidir. Qeyd olunan vəsaitlər son ödəniş müddəti 2025-ci il iyul-avqust aylarına qədərdir.

Digər maliyyə təşkilatlarının depozitləri. İllik 6% faiz dərəcəsi ilə yerləşdirilmişdir. Bu depozitlər müddətli transfer əsasında ödənilir.

ARİKZİ-dən cəlb olunmuş vəsaitlər illik faiz dərəcəsi 13.50% məbləğində olmaqla, qalıq 31 dekabr 2021-ci il tarixinə 67,151,204 AZN (2020: 38,216,544 AZN) təşkil etmişdir. Qeyd olunan vəsaitlərin son ödəniş tarixləri 2031-ci il dekabr ayına qədərdir.

13. BANKLARA VƏ DİGƏR MALİYYƏ İNSTİTUTLARINA ÖDƏNİLƏCƏK VƏSAİTLƏR (davam)

AKİA-dan cəlb edilmiş vəsaitlər illik faiz dərəcəsi 0% olmaqla qalıq 31 dekabr 2021-ci il tarixinə 1,130,569 AZN (2020: 2,753,897 AZN) təşkil etmişdir. Qeyd olunan vəsaitlərin son ödəmə tarixləri 2021-ci il aprel ayına qədərdir.

ARSİF-dən cəlb edilmiş vəsaitlərin illik faiz dərəcəsi 1,5% olmaqla qalıq 31 dekabr 2021-ci il tarixinə 1,800,000 AZN (2020: 0 AZN) təşkil etmişdir. Qeyd olunan vəsaitlərin son ödəmə tarixləri 2026-cı il may ayına qədərdir.

14. MÜŞTƏRİ HESABLARI

	31 dekabr 2021-ci il	31 dekabr 2020-ci il
Dövlət Müəssisələri və Milli Təşkilatlar		
– Cari hesablar	11,109,257	8,355,036
– Müddətli depozitlər	10,159,025	9,314,160
Digər Bəlediyyə qurumları		
– Cari hesablar	10,000,418	12,698,238
– Müddətli depozitlər	-	-
Fiziki şəxslər		
– Cari hesablar	15,496,692	12,584,602
– Müddətli depozitlər	41,977,015	45,619,559
– Bloklaşdırılmış digər hesablar	16,166,200	14,789,576
– Bloklaşdırılmış müddətli hesablar	1,496	751
Cəmi müştəri hesabları	**108,116,808**	**105,451,271**

Müştəri hesablarının bilərəkə və fiziki şəxslərin cari hesablarından müddətli və müddətli depozitlərindən ibarətdir. Müddətli depozitlər illik 1-9% aşağı dərəcəsi ilə cəlb edilmişdir. Bu depozitlər üzrə faizlər aylıq, rüblük, yarım illik və illik əsasda ödənilir.

Müştəri hesablarının iqtisadi sektorlar üzrə bölgüsü aşağıdakı kimidir:

	31 dekabr 2021-ci il	%	31 dekabr 2020-ci il	%
İnzibati qurumlar	71,107,071	65.86%	70,885,634	67.24%
İnzibati olmayan	6,778,350	6.26%	1,857,030	1.76%
Ticarət və sənaye	17,848,362	16.51%	16,284,414	15.44%
Ünvanlı əlaqə dəstəyinə ehtiyac	817,866	0.75%	1,183,979	1.11%
Kənd yerləri və əhali	42,587	0.039%	39,859	0.037%
Digər	10,510,670	10.36%	9,239,481	8.76%
Cəmi:	**108,116,808**	**100%**	**105,451,271**	**100%**

31 dekabr 2021-ci il tarixinə müştəri hesabları üzrə hesablanmış faiz xərci 867,958 AZN (31 dekabr 2020: 885,432 AZN) təşkil etmişdir.

31 dekabr 2021-ci il və 31 dekabr 2020-ci il tarixlərinə müştəri hesablarının balansı dayanıq əlaqəli şəxslərə borcludur. 31 dekabr 2021-ci il tarixinə müştəri hesablarının balansı 108,116,808 AZN (31 dekabr 2020: 105,451,271 AZN) təşkil etmişdir.

15. İCARƏ ÖHDƏLİKLƏRİ

	2021-ci il	2020-ci il
Cəmi 01 yanvar tarixinə dəyərə edilmiş icarə öhdəlikləri	**654,766**	**721,746**
Əlavələr	541,109	83,269
İcarə müddətinin yenidən müəyyənləşdirilməsi	49,764	98,236
Müddəti bitmiş hesablar	(448,002)	(550,806)
Faiz xərci	88,871	52,121
Cəmi 31 dekabr tarixinə dəyərə edilmiş icarə öhdəlikləri	**885,507**	**654,766**

16. DİGƏR ÖHDƏLİKLƏR

	31 dekabr 2021-ci il	31 dekabr 2020-ci il
Digər maliyyə öhdəlikləri		
Ödənilməli olan məbləğlər	1,314,153	1,862,124
Cəmi maliyyə öhdəlikləri	**1,314,153**	**1,862,124**
Qeyri-maliyyə öhdəlikləri		
Mənfəət vergisi öhdəliyi	186,800	–
Əməkdaşlara ödənilməli məbləğlər	170,486	103,278
Digər öhdəliklər	1,747	–
Cəmi qeyri-maliyyə öhdəlikləri	**358,433**	**103,278**
Cəmi digər öhdəliklər	**1,672,586**	**1,965,402**

15 May 2017-ci il Azərbaycan Umumilləşdirilmiş İqtisadi Mənfəət Vergisi Qanunu tətbiq olunmaq müddəti ilə, müəssisə Bank filialı olmadan müəyyən bir qeyd olunmuş müddətə kredit və ödənişlərdən əldə olunan gəlir vergisini bəyan edərək, bu qanunla müəyyən olunmuş müddətdə ödənişi etməlidir. Fəal rezidentdən Bankın müəyyənləşdirdiyi müddətdə ödənişi etməlidir.

17. SƏHİM KAPİTALI

Qeydiyyatdan keçmiş və ödənilmiş səhmlərin müdəddi 31 dekabr 2021-ci il və 31 dekabr 2020-ci il tarixlərinə 64,910,003 AZN təşkil etmişdir. Səhmlərin hərəkəti aşağıdakı kimidir:

	Adi səhmlər	Cəmi
31 dekabr 2020-ci il	**64,910,003**	**64,910,003**
Dəyərdəyişmə qalığı		
31 dekabr 2021-ci il	**64,910,003**	**64,910,003**

18. XALİS FAİZ GƏLİRLƏRİ

	31 dekabr 2021-ci il tarixinə bitən il üçün	31 dekabr 2020-ci il tarixinə bitən il üçün
Faiz gəlirləri aşağıdakılardan ibarətdir:		
Müştərilərə verilən kredit üzrə faiz gəlirləri	3,601,566	3,601,566
Müştərilərə qeyri-kredit xarakterli üzrə faiz gəlirləri	10,413,001	3,165,188
Cəmi faiz gəlirləri	**14,307,872**	**10,796,552**
Amortizasiya olunmuş maya dəyərində aktivlər üzrə faiz gəlirləri aşağıdakılardan ibarətdir:		
Müştərilərə verilmiş kreditlər üzrə faiz gəlirləri	11,889,162	10,788,947
Banklar və digər maliyyə təşkilatları üzrə faiz gəlirləri	2,418,711	7,605
Amortizasiya olunmuş maya dəyərində maliyyə aktivləri üzrə faiz gəlirləri:	**14,307,872**	**10,796,552**
Faiz xərcləri aşağıdakılardan ibarətdir:		
Bankdan və digər maliyyə təşkilatlarından alınan faiz xərcləri	(2,108,738)	(1,868,496)
Müştərilərə ödənilən faiz xərcləri	(8,063,431)	(3,717,854)
Digər öhdəliklərə görə faiz xərcləri	(98,955)	(59,315)
Amortizasiya olunmuş maya dəyərində öhdəliklər üzrə cəmi faiz xərcləri	**(10,270,824)**	**(5,645,665)**
Xalis faiz gəlirləri	**5,070,849**	**5,150,887**

19. BANKLARDAN ALINACAQ VƏSAİTLƏR ÜZRƏ EHTİYAT

31 dekabr 2021-ci il tarixinə bitən il ərzində vəsaitləri maliyyə təşkilatlarından almadığı üçün pul vəsaitlərinə bankların GKZ-ni (yox) 1 052 AZN kəsr qiymətində (2020: 2 759 AZN).

20. XARİCİ VALYUTA İLƏ ƏMƏLİYYATLAR ÜZRƏ XALİS GƏLİR

	31 dekabr 2021-ci il tarixinə bitən il üçün	31 dekabr 2020-ci il tarixinə bitən il üçün
Dilinq əməliyyatlarından xalis gəlir	2 236,663	596,979
Xarici valyuta yenidən qiymətləndirilməsi üzrə xalis zərər	(2 307)	(8,685)
Cəmi xarici valyuta ilə əməliyyatlar üzrə xalis gəlir	**2,234,356**	**588,894**

21. HAQQ VƏ KOMİSSİYA GƏLİRİ VƏ XƏRCLƏRİ

	31 dekabr 2021-ci il tarixinə bitən il üçün	31 dekabr 2020-ci il tarixinə bitən il üçün
Haqq və komissiya gəlirləri		
Zəmanət məktubları üzrə komissiya	116,696	110,050
Nağd pul vəsaitlərinin köçürülməsi əməliyyatları üzrə xalis gəlir	3,571,159	2,817,202
Müştəri hesabları üzrə əməliyyatlar	1,234,137	1,019,191
Xarici valyuta əməliyyatları	49,586	97,218
Digər əməliyyatlar	576,658	621,304
Plastik kartlarla əməliyyatlar	277,181	417,664
Cəmi haqq və komissiya gəlirləri	**5,765,213**	**5,078,281**
Haqq və komissiya xərcləri		
Müştəri hesablarının açılması üçün əməliyyatlar	(141,167)	(143,623)
Plastik kartlar üzrə əməliyyatlar	(799,859)	(849,635)
Digər hesablara üzrə əməliyyatlar	(823)	(95,106)
Cəmi haqq və komissiya xərcləri	**(943,849)**	**(988,164)**
Cəmi xalis haqq və komissiya gəlirləri	**4,821,564**	**4,086,937**

Qeyd 2021-ci il ərzində 1,898,983 AZN (2020-ci il 52,158,953 AZN) dəyərində zəmanət məktubu verməyib.

22. ƏMƏLİYYAT XƏRCLƏRİ

	31 dekabr 2021-ci il tarixinə bitən il üçün	31 dekabr 2020-ci il tarixinə bitən il üçün
Əmək haqları	(8,209,002)	(5,929,591)
Amortizasiya və köhnəlmə	(1,584,053)	(1,102,996)
Mükafat xərcləri	(591,419)	(624,255)
Azərbaycan Respublikası Əmək Məcəlləsi		
Sığortalanmış Fondun ödənişləri	(554,554)	(545,336)
Əlavə dəyər vergisi istisna olmaqla, digər vergilər	(466,065)	(517,551)
Reklam xərcləri	(293,849)	(285,832)
İcarə haqqı	(202,201)	(133,680)
Gələcək vergilərdən istifadə xərcləri	(115,553)	(129,298)
Ofis təsərrüfatları	(113,888)	(100,100)
Təmir və saxlanma	(122,070)	(81,165)
Rəsmilər xərcləri	(79,239)	(61,154)
Kommunal xidmətlər	(64,779)	(59,921)
Təhsil xərcləri	(60,183)	(39,680)
Sığorta xərcləri	(49,102)	(28,824)
Nəqliyyat xərcləri	(61,229)	(11,953)
Texniki İnzibati	(14,000)	(9,800)
Peyklə və bilavasitə əlaqəsiz	(20,400)	(8,496)
Çap	(1,594)	(116)
Digər	(348,553)	(307,872)
Cəmi əməliyyat xərcləri	**(18,679,296)**	**(7,668,2991)**

23. MƏNFƏƏT VERGİSİ XƏRCİ

Qrup cari mənfəət vergisi ödəmələrini və vergi hesablarını, Qrupun fəaliyyət göstərdiyi Azərbaycan Respublikasının vergi qanunvericiliyinə uyğun olaraq aktiv və öhdəliklərdə dəyərləndirir, və bu xərc və bu hesablamanı MHBS-dan fərqlənir.

İlkin xərclərin vergi məxrəcinin hesablanması zamanı nəzərə alınmaması və ləğv qaytarılan vergiyə təsir göstərməsi nəticəsində Qrupun əsas vergi dərəcəsi yaranır.

Yaxın almanı vergiləri konsolidə edilmiş maliyyə hesabatlarında göstərilən aktiv və öhdəliklərin qalıq dəyəri ilə onların vergi hesablanmasında qalıq dəyərləri arasındakı müvəqqəti fərqlərə görə vergi tanınır. 31 dekabr 2021-ci il və 31 dekabr 2020-ci il tarixlərinə olan müvəqqəti fərqlərə əsasən gəlir və xərclərin tanınmasında müxtəlif metodların tətbiq edilməsi, eləcə də bəzi aktivlər üzrə vergi qaytarılmadığı üçün qabaqlayıcı konsolidə edilmiş maliyyə hesabatlarında ölçülmə müddəaları nəticəsində fərqli olmuş məbləğlərdə yaranır.

Azərbaycan Respublikasının vergi qanunvericiliyi xüsusilə fərqli şərhlərə və dəyişikliklərə məruzə qalır. Hüquqi şəxslərə vergi qanunvericiliyinə görə rəhbərlik şəxsi vergi orqanlarının tərəfindən fərqlənə bilməyə açıq müddətlərə vergi məqamları tərəfindən artıq ödənilə bilər və nəticədə Qrupa konsolidə edilmiş maliyyə hesabatları üçün əlavə vergilər, cərimələr və faizlər üçün tələb edir.

	31 dekabr 2021-ci il	31 dekabr 2020-ci il
Vergi məxrəcinə azaldan müvəqqəti fərqlər:		
Yaxın almanı vergi aktivi	1,888,200	2,083,271
Müştərilərə verilmiş kredit və borclar	12,813,730	12,671,742
İcarə öhdəlikləri	825,581	653,706
Digər öhdəliklər	601	1
Bankın və filial maliyyə təşkilatlarının depozitləri və vəsaitləri	50	50
Cəmi vergi məxrəcinə azaldan müvəqqəti fərqlər:	**15,527,591**	**15,358,729**
Vergi məxrəcini artıran müvəqqəti fərqlər:		
Əmlak və avadanlıq və qeyri-maddi aktivlər	10,191	3,980
Sair borc öhdəlikləri üzrə	1,210,000	1,400,000
Bankın digər müvəqqəti vəsaitləri	210	16,384
Əlavə dəyər vergisi üzrəsi	614,218	614,154
Digər öhdəliklər		24
Cəmi vergi məxrəcini artıran müvəqqəti fərqlər	**1,834,619**	**2,034,630**
Xalis vergi məxrəcini azaldan müvəqqəti fərqlər	13,692,972	13,324,099
Xalis yaxın almanı vergi aktivi, mənfəət vergisi üzrə 20%	2,684,298	2,699,020
Xalis uzun müddətli vergi aktivi	**2,684,298**	**2,699,020**

31 dekabr 2021-ci il və 2020-ci il üçün vergi xərcləri ilə maliyyə mənfəəti arasında əlaqə aşağıdakı kimi izah olunur:

	31 dekabr 2021-ci il tarixinə bitən il üçün	31 dekabr 2020-ci il tarixinə bitən il üçün
Mənfəət vergisindən əvvəl mənfəət	2,220,915	167,666
Qanunla təsbit edilmiş vergi dərəcəsi	20%	20%
Qanunla təsbit edilmiş vergi dərəcəsindən vergi	444,183	33,533
Əvvəlki illərə aid mənfəət vergisi xərci	2,699,020	2,700,553
Mənfəət vergisi gəliri	**2,254,836**	**2,666,020**
Təxirə salınmış mənfəət vergisi xərci	2,254,836	2,666,020
Mənfəət vergisi xərci	**(204,793)**	**—**

23. MƏNFƏƏT VERGİSİ XƏRCİ (davam)

31 dekabr 2021-ci il tarixinə olan məlumatlara 2,591,296 AZN (2020: 2,698,020 AZN) vəsaitə aid vergi güzəştləri çərçivəsində mövcuddur. Bunun nəticəsində dəyərsizləşmə xalis təsiri gələcəkdə vergidən yaranan fayda ilə əlaqələndirilir. Hallardır ki, vergiyə cəlb olunan gəlirlər zərər bu fəaliyyətdən gələcəkdə əldə olunmasa xalis dəyərsizləşmə baş verə bilər. Bu Kabinetlik tərəfindən müəyyən vergi dövrləri üçün müddətə əlavə vergi güzəştləri təqdim olunur.

24. ŞƏRTİ ÖHDƏLİKLƏR

Məhkəmə prosedurları. Müəssisə olunur ki, adi fəaliyyətin gedişində müştərilər və əməkdaşlar tərəfindən Qrupa qarşı iddialar irəli gələ bilər. Qrupun rəhbərliyi hesab edir ki, bu iddialara bağlı heç bir əhəmiyyətli zərər baş verməyəcəkdir və müvafiq olaraq konsolidə edilmiş maliyyə hesabatlarında ehtiyatların formalaşdırılması üçün heç bir əhəmiyyət yaranmamışdır.

Vergi qanunvericiliyi. Azərbaycan Respublikasının vergi qanunvericiliyindən müəyyən hissəsi müxtəlif şərhlər və dəyərləndirə bəz vergi və bu dəyərləndirə müxtəlif tərəflərdə gərginliyə bilər və nəticədə vergi orqanları bu müəssisələri ödənilməli olan əlavə vergi məbləğləri kimi şərh edə bilərlər. Müəssisədə vergi orqanları belə halda əlavə vergi öhdəliklərinin təyinə yönəldə çıxarılır ki, nəticədə vergi öhdəlikləri və bununla əlaqəli müddətə cəlb olunur. Qeyd etmək lazımdır ki, vergi orqanları müəssisə tərəfindən təqdim edilmiş "Dolğa vergi qanunu", "Maliyyənin sağlamlaşdırılması" konsepsiyalarında və "Maliyyənin konsolidə edilmiş maliyyə hesabatı" kimi yazılarından əldə edə bilərlər.

Kapital məsrəfləri ilə bağlı öhdəliklər. 31 dekabr 2021-ci il tarixinə Qrupun binaları və avadanlıqları yaxınlıq bir hissəsi digər əlaqəli tərəflərdə olmaq müqaviləsi ilə kapital məsrəfləri ilə bağlı öhdəliklərdən ibarətdir.

Uzunluq prosesi. Kabinetlik vergi qanunvericiliyinin tələblərinin yerinə yetirilməsi nəticəsində müəssisə əlavə şərtlərə Qrupun uyğunluğunun müəyyənləşdirilməsi zamanı müəlliminin etiraz etməyəcəkdir. Bu müəlliminin hesabatlarına qarşılıqlı vəzifələri və Qrupa potensial öhdəliyinin verə daxildir. Bu zamanı Kabinetlik yoxlamanın, dəyərləndirmənin aparılması tələbləri Qrupun qarşı cərimələr və ya digər sanksiyalar tətbiq edilə bilər.

Kreditlə bağlı öhdəliklər. Bu maliyyə alətlərinin əsas məqsədi lazım olduqda müəssisələrə maliyyə vəsaitlərinin təqdim edilməsini təmin etməkdir.

Kreditlərə təqdim edilmiş əlavə öhdəliklərə kreditlər, əsasən kreditlərin verilməsi üçün müəssisə tərəfindən müəyyənləşdirilmiş məbləğlərin istifadə edilməyən hissəsi daxildir. Kreditlərin edilməsi üzrə müqavilələr ilə əlaqədar Qrup müəyyən edilmiş məbləğləri istifadə edilmiş olduğu halda, potensial olaraq istifadə edilməmiş öhdəliklərin tamam məbləğinə bərabər məbləğdə müəyyən yekunun müəyyən olunması tələbə məruz qalır. Lakin, kreditlərin verilməsi üzrə öhdəliklərin böyük hissəsi müştərilərin ödəmə qabiliyyəti ilə bağlı müəyyən tələblərə əsaslanmaqdadır və müddətləri gələcəkdə müəyyən edilən xərclərin məbləği istifadə edilməmiş öhdəliklərin tamamı məbləğindən azdır. Ümumiyyətdə müddətlər qısamüddətli öhdəliklər olmuşdur və müəyyən dərəcədə müəyyən kredit riskinə malik olduğu halda, Qrup kreditlərə bağlı öhdəliklərin nominal məbləğinə qədər olan müddətə məruz qalır.

31 dekabr 2021-ci il və 31 dekabr 2020-ci il tarixlərinə şərti öhdəliklərin aşağıdakıların ibarət olmuşdur:

	31 dekabr 2021-ci il	31 dekabr 2020-ci il
Zəmanət məktubları	2,840,871	9,218,952
Kreditlər üzrə istifadə edilməmiş kredit xətləri	1,309,061	6,840,052
Cəmi şərti öhdəliklər	**5,152,732**	**16,059,000**

Yuxarıda edilmişlərə kredit xətləri, akkreditivlər və digər bizə müqavilələrə əsasən borcun borcu borcu müddəti müddəti əsaslanır pul vəsaitləri ilə gələcək ödənişləri əks edirmiş, hətə də, hamısı müəyyən müddət ərzində vəsaitlə təqdim edilməsən bəzi çox ya ləğv olunur bilər. 31 dekabr 2021-ci il tarixinə şərti öhdəliklərin cəmi 5,152,732 AZN (2020: 16,059,000 AZN) təşkil etmişdir.

25. ƏLAQƏLİ TƏRƏFLƏRLƏ ƏMƏLİYYATLAR

Əlaqəli şəxslərlə və ya əlaqəli müəssisələrlə aparılan əməliyyatlar aşağıdakıları əks etdirir:

a) Tərəflər o zaman əlaqəli hesab olunur ki, onlar bir və ya bir neçə qrupun nəzarəti altında olsun və ya onlardan biri digərinə nəzəm, adı bilinən və yaxud maliyyə-təsərrüfat fəaliyyəti ilə bağlı xüsusi əhəmiyyətli rol oynasa bilsin. Əlaqəli olduğu hər hansı bir əlaqəli şəxsə nəzarət edərkən digər tərəfə əhəmiyyətli təsir göstərə bilsin. Əlaqəli olduğu hər hansı bir əlaqəli şəxsə nəzarət edərkən digər tərəf əlaqəli olmasının qeyli nəzərə alınmalı olduğu yoxlanılır.

b) Əlaqəli müəssisələr – Qrupla əhəmiyyətli təsiri olan, əlaqəli olmayan müəssisə. Birgə müəssisə əlaqəli müəssisələr.

c) Birgə müəssisələr.

ç) Qrupun və ya onun bir müəssisəsinin əsas idarəedici heyətinin üzvləri;

d) (a) və (d) bəndlərində qeyd olunan fiziki şəxslərin yaxın qohumları və ya ailə üzvləri;

e) (a), və (d) bəndlərində qeyd olunan fiziki şəxslər tərəfindən birgə idarə olunan, əlaqəli olan və ya onlar tərəfindən əhəmiyyətli dərəcədə təsir göstərilə bilən müəssisələr;

f) Qrupun və ya Qrupun əlaqəli şəxsi olan hər hansı müəssisənin xeyrinə pərdəsiz hesab ödənişi planları.

Hər bir əlaqəli tərəfə müəssisələri nəzərdən keçərkən onun əlaqəli bir münasibətlərə yanaşı bilərə formanına deyil məzmununa əsaslanır. Qrup və onun yuxarıda sıralanmış əlaqəli tərəflər arasında əməliyyatların təfərrüatları aşağıda qeyd edilmişdir:

	31 dekabr 2021-ci il		31 dekabr 2020-ci il	
	Əlaqəli tərəflərə olan qalıqlar	Konsolidə edilmiş maliyyə hesabatlarında bu bənd üzrə cəmi məbləğ	Əlaqəli tərəflərə olan qalıqlar	Konsolidə edilmiş maliyyə hesabatlarında bu bənd üzrə cəmi məbləğ
Müştərilərə verilmiş kreditlər və borclar	**5,710,591**	**224,528,767**	**6,024,881**	**209,814,971**
Məlum müddətlərə və faizlərə görə müştərilərə verilmiş kredit qalıqlarının müqayisəli hesabatı	4,347,934		4,583,970	
Məlum müddət qalmış qalıqlar üzrə müştərilərə verilmiş kredit	1,362,657		1,440,911	
İcmalan edilən zərər üzrə ödənişlər	**(1,370,489)**	**(42,568,064)**	**(1,277,857)**	**(40,847,296)**
Məlum müddətlərə və faizlərə görə müştərilərə verilmiş kredit qalıqlarının müqayisəli hesabatı	(819,138)		(755,608)	
Məlum müddət qalmış qalıqlar üzrə müştərilərə verilmiş kredit	(551,351)		(522,249)	
Qeyri-maddi aktivlər – müəlliflik hüquqları və əlaqəli şəxslər		**4,185,626**		**3,920,401**
Məlum müddət qalmış qalıqlar üzrə müştərilərə verilmiş kredit	651,751		582,725	
Digər qısamüddətli aktivlər		**190,706**		**180,007**
Məlum müddətlərə əməliyyatlara görə müştərilərə verilmiş kredit	135,250		168,006	

31 dekabr 2021-ci il tarixinə bitmiş il ərzində Qrup Heyətinin qeyri-maddi faydalardan ibarət olan hüquqlarına görə və müvəzifələrinə görə əlavə olunan 70 saylı MSBS "Əlaqəli şəxslərin ifşa edilməsi" Standartına əsasən əlaqəli şəxslərlə bağlı əməliyyatlar bütün müqayisəli olunur.

26. MALİYYƏ ALƏTLƏRİNİN ƏDALƏTLİ DƏYƏRİ

Amortizasiya olunmuş dəyərdə yeyilə alınan maliyyə aktivləri üçün ədalətli dəyəri

Orta müddətli müddətdə qısa olan maliyyə alətlərinin ədalətli dəyərini açıqlamaq üçün aşağıdakı aymanlamanın səviyyələrindən istifadə edir:

Səviyyə 1: Real bazarda əldə edilən maliyyə alətlərinin kotirovkası olan qiymətlər, bazar və emal bilən qiymətli kağızlar və a j-nəzərdə tutan hüquq borcunun common birja qiymətlərə əsaslanır. Qeyd olunduğundan saylandan maliyyə aktivləri üçün sahədə olmasa bazar qiymətə cari aktiv qiymətə aks edilir. Bu aktivlər 1-ci səviyyəyə daxil edilir.

Səviyyə 2: Real bazarda əldə edilə bilməyən maliyyə alətlərinin (məsələn, əlavə olunmalar) ədalətli dəyəri müəssisənin tərəfindən daha az dərəcə olmaq və qalıqlar qiymət müqaviləsində əldə olan bazar məlumatlarına, əvəlkən qiymətləndirmə üsullarından istifadə etməklə müəyyən edilir. Ədalətli dəyər əldə tələb olunan bütün əhəmiyyətli məlumatlar mövcuddursa, alət 2-ci səviyyəyə aid edilir.

Səviyyə 3: Bir və ya daha çox əhəmiyyətli amillər müşahidə olunan bilən bazar məlumatlarına əsaslanıq bilməyə maliyyə aləti 3-cü səviyyəyə aid edilir. Bu hal bazara çıxarılmamış qiymətli kağızlar üçün nəzərdə tutulur.

Aşağıdakı cədvəl maliyyə alətlərinin ədalətli dəyər qiymətləndirilməsinin səviyyəsi üzrə müəyyən edilən ədalətli dəyərlə məlumat verir:

	31 dekabr 2021-ci il			
	Səviyyə 2	Səviyyə 3	Cəmi ədalətli dəyər	Cəmi balans dəyəri
MALİYYƏ AKTİVLƏRİ				
Nəğd vəsaitlər, xüsusi hesablar, depozitlər	17,882,558	-	17,882,558	17,882,558
Ticarət üçün alınmış qiymətli kağızlar	-	840,270	840,270	840,270
Müştərilərə verilmiş kreditlər və irəliləyişlər		182,709,867	182,709,867	182,709,867
Digər maliyyə aktivləri	-	201,746	201,746	201,746
CƏMİ MALİYYƏ AKTİVLƏRİ	**17,882,558**	**183,491,883**	**201,374,441**	**201,364,441**
MALİYYƏ ÖHDƏLİKLƏRİ				
Bankların və digər maliyyə təşkilatlarının				
ödənilməsi tələbləri	-	81,955,814	81,955,814	81,955,814
Müştəri hesabları	-	108,116,808	108,116,808	108,116,808
İcarə öhdəlikləri	-	557,567	557,567	557,567
Digər maliyyə öhdəlikləri	-	1,314,133	1,314,133	1,314,133
CƏMİ MALİYYƏ ÖHDƏLİKLƏRİ	-	**191,944,322**	**191,944,322**	**191,944,322**

26. MALİYYƏ ALƏTLƏRİNİN ƏDALƏTLİ DƏYƏRİ (davamı)

Amortizasiya olunmuş dəyərlə qeydə alınan maliyyə öhdəliklərinin ədalətli dəyəri (davam)

	31 dekabr 2020-ci il			
	Səviyyə 2	Səviyyə 3	Cəmi ədalətli dəyər	Cəmi balans dəyəri
MALİYYƏ AKTİVLƏRİ				
Dövlət qiymətli kağızlarına qoyulmuş	19,066,292	-	19,066,292	19,066,292
Bankdan əlverişsiz şərtlərlə	-	857,106	857,106	857,106
Müştərilərə verilmiş kreditlər və avanslar		169,976,673	169,976,673	169,976,673
Digər maliyyə aktivləri		285,132	285,132	285,132
CƏMİ MALİYYƏ AKTİVLƏRİ	**19,066,292**	**170,068,911**	**189,875,197**	**190,186,703**
MALİYYƏ ÖHDƏLİKLƏRİ				
Banklara və digər maliyyə təşkilatlarına				
Müddətli vəsaitlər	-	94,028,038	94,028,038	94,028,038
Müştərilərə	-	183,181,271	183,181,271	183,181,271
İcarə öhdəlikləri		658,766	658,766	658,766
Digər maliyyə öhdəlikləri	-	1,765,507	1,765,507	1,765,507
CƏMİ MALİYYƏ ÖHDƏLİKLƏRİ		**181,895,575**	**181,895,575**	**181,895,575**

Likvid və ya qısa müddətli olan əsas maliyyə aktivləri və maliyyə öhdəliklərinin balans dəyərinin onların ədalətli dəyərlərə əyalət olduğu qənaətindəyik. Müştərilərə verilmiş kreditlər istisna olmaqla Qrupun maliyyə aktivləri və maliyyə öhdəlikləri illərə bölünməmiş və ya kredit müddətinin bir il əvəzinə müddətdən əvvəl bərpa olunmuş, qeydə alınıb.

Müştərilərə verilmiş kreditlərin ədalətli dəyəri ilə, onların maliyyə aktivləri üçün cari bazarda təklif olunan faiz dərəcələri müqayisə olunmaq üçün müəyyən edilir. 31 dekabr tarixinə mövcud olan kreditlərin əksər hissəsi müddətsiz olub bəziləri 12 ay ərzində və bəziləri isə 2021-ci ildə verilmişdir. 2021-ci ildə verilən kreditlərin müqavilə üzrə faiz dərəcələri isə 31 dekabr 2020-ci il tarixinə olan bazar faiz dərəcələrinə yaxın qiymətləndirilib.

27. MALİYYƏ RİSKLƏRİNİN İDARƏ EDİLMƏSİ

Qrup daxilində risklərin idarə edilməsi maliyyə riskləri (kredit riski, bazar, ödənişqabiliyyətsizlik, valyuta, likvidlik və faiz dərəcəsi riskləri), əməliyyat və idarəetmə riskləri ilə əlaqədar fəaliyyət göstərir. Maliyyə risklərinin idarə edilməsi funksiyasının əsas məqsədi risk limitlərinin müəyyən edilməsi və bu limitlərə riayət olunmasıdır. Fəaliyyət və idarəetmə risklərini idarə etmək üçün müvafiq, bu risklərin azaldılması üçün nəzərdə tutulan daxili qaydalar və prosedurlara müntəzəm qaydada nəzarət edilməsini təmin etməkdən ibarətdir.

- Kredit riski
- Likvidlik riski
- Bazar riski

Qrup risklərin idarə edilməsi ilə bağlı əsas məsuliyyəti ya eTakov idarə olunan şirkətinə malik olmaq vəzifəsi sandı. Bu məqsədlə, Qrup rəhbərliyi risklərin idarə olunması komitəsi yaratmışdır. Bu qrupun əsas məqsədi Qrupa daxil olan şirkətlərə idarə olunmaq və onlar daxilində qoyulan limitlərə əməl olunmasına nəzarət etmək.

Kredit riski

Maliyyə aktivləri borcu əməliyyat qrupunun bir tərəf öz öhdəliyini yerinə yetirməyəcəyi təqdirində digər tərəfə maliyyə zərəri verdiyidir. Qrup kredit riskini əsas qabiliyyət kimi qəbul edir. Kredit riski Qrupun qeyri-bank lavara kəşfiyyat kredit və digər əməliyyatlar nəticəsində meydana çıxır ki, bu da maliyyə aktivlərinin yaranmasına gətirib çıxarır.

27. MALİYYƏ RİSKLƏRİNİN İDARƏ EDİLMƏSİ (davamı)

Kredit riski (davamı)

Bundan əlavə, Azərbaycan Respublikası Mərkəzi Bankı ölkədə fəaliyyət göstərən bütün maliyyə institutları tərəfindən nəzər edilmiş maksimum kredit riskini bəzi limitlə müəyyən edir və bu limitlərə müntəzəm olaraq nəzarət edir. Qəbul edilə bilən risk səviyyəsini nəzərə almaqla limitlərə faktiki olaraq fərqli qiymətləndirilə bilər. Bank tərəfindən müəyyən edilən limitlər təsdiq edilir.

(i) Bir borcalana və ya borclular üçün ümumi borclanmalar Bankına verilmiş kreditlərin məbləği əsəsində müəyyənləşdirilir.

(ii) Kredit təşkilatının kapitalına nisbət dəyər: bu kredit təşkilatının məbləğinin 100 faizindən və dövrünün ərzində təqvim olunmuş kreditlər üzrə gözlənən hesab dəyəri 150 faizindən az olduğu halda Qrupun ümumi kapitalının 20 faizindən; və

(iii) kredit təşkilatının ümumilikdə hesab dəyəri: bu kredit təşkilatının məbləğinin 100 faizindən və dövrünün ərzində təqvim olunmuş kreditlər üzrə gözlənən hesab dəyəri 150 faizindən az olduğu halda Qrupun ümumi kapitalının 7 faizindən;

(2) Bütün iri kredit təşkilatlarının ümumi kapitalı: müəssisə kapitalının 8 misindən çox olmamalıdır;

(3) Əlaqəli şəxslərə verilmiş kredit təşkilatlarının məbləği aşağıdakı məhdudiyyətlərdən çox olmamalıdır:

(i) Qrupun ümumi kapitalının 20 faizindən;

(ii) Onlar birgə çox olduqda Qrupun ümumi kapitalının 10 faizindən; və

(iii) Onlar fərdi çox olduqda Qrupun ümumi kapitalının 5 faizindən.

Bu göstəriciləri yerli standartlara əsasən hesablamaq Bank "maliyyə hesablamalarına əsaslanan rəqəmlər" hesabında nəzərdə tutulmuşdur.

Risklərin İdarə Edilməsi Departamenti hər gün ARMB-nin limitlərinin hansı limitlər müəyyən edir və onlara əməl olunmasını izləyir. Bunun yerinə yetirilməsi əsasən dayanıqlıqlar baş verdiyi təqdirdə hansı limitlərə yəqin ki, bilə, Limitlərin dəyişməsi ilə bağlı təklif avvəlcə Kredit Komitəsi sonra isə İdarə Heyəti tərəfindən bəyənilmiş.

Kredit Departamenti müəyyən olunmuş bütün limitlərin qorunub saxlanılmasını təmin edir və bəzi limitlərə görə hesabatlar Vice-Prezident İlə müqayisə olunmaqlar Bankına verilmiş kreditlərin maksimum məbləği və müəyyən limitlərə verilmiş kreditlərin maksimum məbləği) yeni kreditlərə verilməsindən əvvəl nəzərdən keçirir.

Qrupun kredit siyasəti kreditləşə bilməsi prosesini əsas olmaqla Bankın hər bir emaldakı vəzifə və səlahiyyətlərini müəyyən, eləcə də kreditlərə verilmə limitləri, kreditlərə nəzarət qaydaları, kreditlərin verilmə prosedurlarını müəyyən edir.

Kredit təşkilatının prosedur və səlahiyyətlərini müəyyən edilməsi Kredit təşkilatının prosesi Qrupun Kredit Siyasətində nəzərdə tutulan prosedurlara uyğun olmaq baxımı kəsilir. Kredit təşkilatının səlahiyyətləri Qrupun Müşahidə Şurası tərəfindən təsdiqlənmiş limitlər çərçivəsində müəyyən edilir.

Kreditlərin təsdiqlənməsi bəzi səlahiyyətlər Müşahidə Şurası bütün kreditləri təsdiq etərək təsdiqləyir. Kredit limitləri aşağıdakılardır:

- 100,000 AZN və ona bərabər ekvivalent xarici valyutadakı kredit müqavilələri üzrə qərarlar Kredit Komitəsi tərəfindən təsdiqlənir;
- 100,001 AZN və ona bərabər ekvivalent xarici valyutadan artıq olan məbləğdə Müşahidə Şurasına təsdiqlənir;
- 5,000 AZN-dən aşağı olan zəmanətlər Kredit Komitəsinə müvəkkilən İdarə Heyəti şəxsi tərəfindən təsdiqlənir.

Kreditləşə verilməzdən əvvəl Qrup, potensial borcalanın onun qiymətləndirilməsini əsaslandırır. Bu təhlil potensial borcalanın maliyyə vəziyyətini, bazardakı mövqeyini, kreditin təminatı üçün əsas olunan girovun situasiyasını və dəyərini, eləcə də kredit tarixçəsini saxlayır.

Kreditin bərpa müddətinə borcalanın əsaslandırılmış nəzərə alınmı, kredit üzrə müddət arzusunda müəyyən şəkildə aparılır. Bir çox hallarda müəssisələrə kreditlərin bir illik aparılır.

27. MALİYYƏ RİSKLƏRİNİN İDARƏ EDİLMƏSİ (davamı)

Kredit riski (davamı)

Əksər hallarda borclanan ən azı 6 gün ərzində bildiriş göndərilir. Borclanan kredit üzrə ödəniş bilməsəydi vəziyyətə görə 10 gün ərzində ikinci bildiriş göndərilir. Kreditlərin böyük hissəsi üçün fərdi xəbərdarlıqlar hazırlanır. Bu qrupa borclanan maliyyə vəziyyəti haqqında əlavə məlumat əldə etmək imkanı verir. Ödənişlərin vaxtı pozulduqdan sonra, problemli kreditlər şöbəsi tərəfindən əlavə monitorinq keçirilir. Əksər şərtə Qrupun borclanan müəssisələri və fərdi kredit riskini və zərərlərin azaldılmasını təmin etmək məqsədilə, bütün kredit şərtləri hər müştərinin ayrıca vəziyyətinə uyğun müəyyən olunur. Hər xüsusi hallar üçün müvafiq qrup Kredit Komitəsinə təqdim edir. Kreditlərin böyük hissəsi, adətən zəmanətlər və ipotekalı əmlak növləri (daşınmaz əmlak, avtomobil, dəyərli kağızlar, debitor borcları, və s.) şəklində təminat alınır.

Qrupun müştərilərindən müəyyən şəxslər yıxılıblar və qrupun növü və verilmiş kreditin məbləğindən asılı olaraq Qrupun müxtəlif müddətləri tərəfindən aparılır.

Balansdan kənar maliyyə alətləri üzrə kredit riski bəzən maliyyə alətləri üzrə müqavilələrin digər tərəfləri müqavilə üzrə öz öhdəliklərini yerinə yetirə bilməməsi ən azından zərərin yaranması ehtimalı kimi müəyyən edilir. Qrup şərti öhdəlikləri və bəzən özünə maliyyə alətləri ilə əlaqədar müəyyənləşdirilmiş prosedurlar, xüsusən müddətlərin bəzilərdə istifadə və monitorinq prosedurlarına əsasən əyani kredit siyasətini tətbiq edir.

Kredit riskinin maksimum səviyyəsi

Qrupun balans üzrə mövcud olduğu kredit riskinin maksimal səviyyəsi, əksəri halda balansdanxarici maliyyə aktivlərinin balans dəyərinə bərabərdir. Potensial kredit riskinin müəyyən olunmuş aktiv və öhdəliklərlə əvəzləşdirilməsi mühüm böyük əhəmiyyət daşımır.

Balansdankənar maddələr, əksəriyə zəmanətlər üzrə kredit riskinin maksimal səviyyəsi müddəyin müqabilə ödənilməsi olduqda Qrupun borcundan kənar maddələr üzrə kredit riski 21 saylı "Şərti Öhdəliklər" Qeydində izah olunur.

Hallarda ki, maliyyə alətləri üzrə kredit riski bəzən maliyyə alətləri üzrə müqavilənin digər tərəfinin müqavilə üzrə öhdəliklərini yerinə yetirə bilməməsi nəticəsində zərərin yaranması ehtimalı kimi müəyyən edilir. Qrup şərti öhdəlikləri və bəzən özünə maliyyə alətləri ilə əlaqədar müəyyənləşdirilmiş prosedurlar, riskləri müəyyənləşdirmə limitlərinə istifadə və monitorinq prosedurlarına əsasən əyani kredit siyasətini tətbiq edir.

Bank sektorundan əsasən kredit riskinə, mövcud maliyyə alətləri və şərti öhdəliklər vasitəsilə məruz qalır. Banklar kreditriskləri əsasən Azərbaycan Respublikasında cəmləşməyən bir müddətə, Bankın riskləri ilə əlaqəli olmayan bütün müştərilərin kredit portfeli ilə əlaqədar müddətlərə nəzərləşdirməklə, nəzərə almaq məqsədilə müntəzəm olaraq monitorinq keçirilir.

Qrupun maliyyə alətləri üzrə kredit riskinin maksimum məruz qalma səviyyəsi aşağıdakı cədvəldə əks olunur:

	31 Dekabr 2023-cü il		
	Balansdaxili	Balansdışı qrup	Qrupdan sonra xalis risk
Pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri	17,882,558	–	17,882,558
Banklardan alınacaq vəsaitlər	849,738	–	849,738
Müştərilərə verilmiş kreditlər və avanslar	15,559,865	(169,451,144)	14,608,721
Digər maliyyə aktivləri	201,746		201,746
Cəmi maliyyə aktivləri	**204,234,925**	**(169,451,132)**	**34,833,793**

27. MALİYYƏ RİSKLƏRİNİN İDARƏ EDİLMƏSİ (davamı)

Kredit riskinin maksimum səviyyəsi (davamı)

	31 dekabr 2020-ci il		
	Maksimal risk	Müddəa gözləyir	Dəyərsizləşmə üçün xalis risk
Pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri	10,955,792	-	10,955,792
Banklardan alınacaq vəsaitlər	857,106		857,106
Müştərilərə verilmiş kreditlər və avanslar	169,767,873	11,857,802.063	11,909,670
Digər maliyyə aktivləri	285,152		285,152
Cəmi maliyyə aktivləri	**191,865,703**	**(157,802.063)**	**33,063,640**

Coğrafi konsentrasiya

Qrupun aktiv və öhdəliklərinin coğrafi bölgü aşağıda göstərilir:

	Azərbaycan Respublikası	İNİT ölkələri	Digər İNİT olmayan ölkələr	Cəmi 31 dekabr 2021-ci il
MALİYYƏ AKTİVLƏRİ				
Pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri	17,361,126	88,261	433,175	17,882,558
Banklardan alınacaq vəsaitlər	840,274	-		840,274
Müştərilərə verilmiş kreditlər və avanslar	182,159,863	-		182,359,863
Digər maliyyə aktivləri	201,746	-		201,746
CƏMİ MALİYYƏ AKTİVLƏRİ	**200,563,005**	**88,261**	**433,175**	**201,284,441**
MALİYYƏ ÖHDƏLİKLƏRİ				
Banklara və digər maliyyə təşkilatlarına cəlb olunmuş vəsaitlər	83,925,114	-		83,925,114
Müştəri hesabları	108,110,008	-		108,110,008
Kredit öhdəlikləri	525,597	-		525,597
Digər maliyyə öhdəlikləri	1,311,133	-		1,311,133
CƏMİ MALİYYƏ ÖHDƏLİKLƏRİ	**191,881,942**	-	-	**191,881,942**
XALİS MÖVQE	**8,681,547**	**88,261**	**433,175**	**9,402,983**

	Azərbaycan Respublikası	İNİT ölkələri	Digər İNİT olmayan ölkələr	Cəmi 31 dekabr 2020-ci il
MALİYYƏ AKTİVLƏRİ:				
Pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri	10,064,366	121,126	269,420	10,955,792
Banklardan alınacaq vəsaitlər	857,106	-		857,106
Müştərilərə verilmiş kreditlər və avanslar	169,767,873			169,767,873
Digər maliyyə aktivləri	104,420	85,001	95,698	285,152
CƏMİ MALİYYƏ AKTİVLƏRİ	**180,794,410**	**176,160**	**895,127**	**180,865,703**
MALİYYƏ ÖHDƏLİKLƏRİ				
Banklara və digər maliyyə təşkilatlarına cəlb olunmuş vəsaitlər	74,025,038		-	74,025,038
Müştəri hesabları	107,133,271		-	107,133,271
Kredit öhdəlikləri	657,706			657,706
Digər öhdəliklər	1,765,502		-	1,765,502
CƏMİ MALİYYƏ ÖHDƏLİKLƏRİ	**181,895,577**	-	-	**181,895,577**
XALİS MÖVQE	**(1,101,167)**	**176,160**	**895,127**	**(29,874)**

27. MALİYYƏ RİSKLƏRİNİN İDARƏ EDİLMƏSİ (davamı)

Likvidlik riski

Likvidlik riski aktivlər üzrə əməliyyatların yerinə yetirilmə müddətinin müddəkdə öz əməliyyatlarını ödəmə müddətləri ilə əlaqədardır hallarda ortaya çıxır. Bank hər gün ərzində müxtəlif müştərilərdən gələn hesablaşmaların qarşılanması, depozitlərin ödənilməsi, kreditlərin verilməsi və zəmanətlər və pul vəsaitləri vəsaitlərə əsaslanmayan mənbələr dervativ maliyyə vəsaitləri üzrə ödənişlər üçün nəzərdə tutulan pul vəsaitlərindən istifadə etmək mümkün olmuşdur. Bank yuxarıda qeyd olunan bütün istiqamətlərə nəzarət edilməsini eyni zamanda yerinə yetirilməsi üçün kifayət qədər maliyyə vəsaiti saxlamır, bəlli bir müddət ərzində müəyyən müddətdə, yerinə yetirilməsi üçün pul vəsaitlərinin lazımi səviyyəsini kifayət qədər dəqiqliklə proqnozlaşdırmaq olar. Likvidlik riskinin idarə edilməsi Bankın İdarə Heyətinə həvalə edilib.

Bank əsasən digər banklara ödənilməli vəsaitlərdən, müştəri və fərdi şəxslərdən cəlb edilmiş depozitlərdən ibarət olan davamlı maliyyələşdirmə mənbəyinə malikdir, və bununla likvidlik üzrə gözlənilməyən tələbləri az bir müddətdə və asanlıqla yerinə yetirilmənə müdaxilə olmadan öhdəsindən gəlir. Bununla birlikdə aktivlərin diversifikasiyası edilmiş portfelinə sahib olmağa qayğı edilir.

Bankda likvidliyin idarə edilməsi aşağıdakı tələblərin həyata keçirilməsini əsas edir: ödənilməli ödəmə müddətinə yerinə yetirilməsi üçün zəmin olan likvidlik üçün idarə olunan aparılması; müxtəlif maliyyələşdirmə mənbələrinin müəyyənləşdirilməsi; bütün əsas maliyyələşdirmə mənbələri yaranmadı tədbirlə planların mövcudluğu; müqaviləvi öhdəliklərə uyğun olaraq üçün likvidlik ehtiyatlarına dayaq edilməsinin təmin olunması; Bank likvidlik tələbləri ARMB-nin müəyyənləşdirdiyi qaydalara uyğun olmaq üçün ay ərzində.

ARMB-nin müəyyənləşdirdiyi, Bank aşağı likvidlik göstəriciləri yüksək likvid aktivlərin gündəlik olmasına likvid öhdəliklərə nisbəti kimi hesablayır. Bu nisbət müəyyən yerli valyutalara, əcnəbi valyutasına və valyutalar üzrə cəmlənmiş qalıqlara əsasən hesablanır.

Təsərrüfat Departamenti maliyyə xidmətləri və öhdəlikləri üzrə likvidlik profilini daim müntəzəm əldə edir. Bundan əlavə, Təsərrüfat Departamenti Bankın kifayət qədər likvidliyə malik olmasını əsasən banklardakı depozitlərdən və digər kreditlərdən ibarət olan qısamüddətli likvid aktivləri üzrə portfeldə idarəetməni edir.

Kredit Departamenti likvidlik mövqeyinə hər gün nəzarət edir və müntəzəm olaraq stress testlər və fərdi diversifikasiya şərtlərini daxil edən müxtəlif senarilər əsasında likvidlik üzrə hesabatlıq edilmə aparır. Xəzinədarlıq və Maliyyə Departamentləri bununla əlaqədardır:

i. ARMB-nin müəyyən likvidlik tələblərinə dayaq edilməsi (qabaq və müddətlərə bölünmüş ödənilməsi);

ii. pul vəsaitləri mənbələrinin proporsionallığının və fazası olduğunda bu barədə APİK və İdarə Heyəti məlumat verilməsi;

iii. likvidlik koeffisiyentləri üzrə hökumətdən tələb olunanların müəyyənləşdirilməsi;

iv. fazası olduqda, artıq və qısamüddətli borc vəsaitlərinin əldə edilməsi üçün daxili və beynəlxalq bazarlarda fəal iştirakın təmin edilməsi; və

v. Bankın kredit fəaliyyəti üçün əlverişlə olanın pul vəsaitləri hesablanılıb, müəyyənləşdirilir.

27. MALİYYƏ RİSKLƏRİNİN İDARƏ EDİLMƏSİ (davam)

Likvidlik riski (davam)

Cədvəl 31 dekabr 2021-ci il tarixinə əsasən müddətidəyə kimi qalanlara görə maliyyə öhdəliklərinə və likvidlik çatışmazlığına təhlil edir:

	Cəmi	6 aydan 3 aydadək	3 aydan 1 İlədək	1 İldən artıq	Müddəti müəyyən olmayan / Vaxtı keçmiş	İl dövrü 2021-ci il
MALİYYƏ AKTİVLƏRİ						
Pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri	17,882,558		-	-		17,882,558
Banklardan tələbə qoyulmalar	940,274		-	-		940,274
Müştərilərə verilmiş kredit və avanslar	12,283,339	12,909,837	27,638,542	98,797,727	40,260,018	182,389,463
Digər maliyyə aktivləri	201,746	-	-	-	-	201,746
Cəmi maliyyə aktivləri	**31,067,917**	**12,909,837**	**27,638,542**	**98,797,727**	**40,260,018**	**201,254,041**
MALİYYƏ ÖHDƏLİKLƏRİ						
Banklara və digər maliyyə təşkilatlarına borclar						
Müştərilərə vəsaitlər	2,206,887	2,216,840	7,557,550	66,668,159	1,475,958	41,925,414
Kredit borcluları	70,270,205	12,094,744	20,631,619	4,077,928	279,251	108,116,868
Təxirə salınmış	52,883	95,102	215,400	209,673		573,057
Digər maliyyə öhdəlikləri	1,314,133					1,314,133
Cəmi maliyyə öhdəlikləri	**73,844,108**	**14,406,686**	**28,404,571**	**70,955,759**	**1,755,209**	**191,881,332**
Likvidlik çatışmazlığı	**(42,776,191)**	**(1,496,849)**	**(765,029)**	**(27,958,032)**	**38,504,809**	**9,372,709**
Məcmu likvidlik çatışmazlığı	**(42,776,191)**	**(44,272,040)**	**(45,037,069)**	**(72,995,101)**	**(34,490,292)**	

Cədvəl müddətləri ilkin müqavilə aktiv və öhdəliklərin ödənə məbləğlərini və faiz dərəcələrini əsas götürməklə, vaxta görə müqavilə müddətinə uyğundur. Bankın idarəetməsi müştərilərdən gələcəkdə bu məbləğlərə tam uyğunluq tələb edilmir. Bela ki, əməliyyatlar çox zaman müştəri müəyyən müddətə qədər ya fəaliyyətini davam etdirir. Bu şəraitdə bu fərq uyğunsuzluq potensial olmaq gəlirliyi artırır. Lakin eyni zamanda zərərə baş vermə riskini yaradıb bilər. Aktiv və öhdəliklərin ödənə müddətləri, əksər hallarda müddətli tamamlanmadan müəyyən fərq hesabından müəyyən dəyərə əvəz edilməsi mümkün olduğu halda likvidliyinin və faiz dərəcələri və valyutada baş verə bilən dəyişikliklərin qiymətləndirilməsi halda risk qrafiki hazırlanır.

27. MALİYYƏ RİSKLƏRİNİN İDARƏ EDİLMƏSİ (davamı)

Likvidlik riski (davamı)

Qısa müddətli 2020-ci il üçün müqayisəli göstəriciləri kimi göstərilən Maliyyə mövqeyinin müddətlərə və likvidlik çatışmazlığına təhlili aşağıdakı cədvəldə verilir:

	Tələb olunan	1 gündən 3 aydan az müddətə	3 aydan 1 ilədək müddətə	1 ildən artıq müddətə	Qeyri-müəyyən müddətə / Vadəsi keçmiş	31 dekabr 2020-ci il
MALİYYƏ AKTİVLƏRİ						
Pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri	19,958,792					19,958,792
Banklardan alınacaq vəsaitlər	886,519				170,587	857,106
Müştərilərə verilmiş kreditlər və lizinqlər	11,592,886	12,741,787	25,703,678	59,358,669	60,174,023	169,767,673
Digər maliyyə aktivləri	285,137					285,137
Cəmi maliyyə aktivləri	**32,220,329**	**12,741,787**	**25,703,678**	**59,358,669**	**60,345,249**	**190,868,708**
MALİYYƏ ÖHDƏLİKLƏRİ						
Bankların və digər maliyyə təşkilatlarının						
depozitləri və vəsaitləri	4,771,537	2,670,470	9,[illegible]	57,[illegible]		74,[illegible]
Müştərilərə borclar	58,292,317	10,897,863	19,102,911	–	17,097,883	105,[illegible]
İcarə öhdəlikləri	27,602	39,044	356,580	211,860		635,086
Digər maliyyə öhdəlikləri	1,703,202					1,703,202
Cəmi maliyyə öhdəlikləri	**64,861,218**	**13,636,426**	**28,953,330**	**57,547,470**	**17,097,883**	**181,[illegible]**
Likvidlik çatışmazlığı	**(32,640,889)**	**(894,639)**	**(3,249,652)**	**1,807,199**	**43,248,166**	**8,970,128**
Məcmu likvidlik çatışmazlığı	**(32,640,889)**	**(33,535,528)**	**(36,785,226)**	**(34,978,027)**	**8,970,128**	

Likvidlik uyğunluğu

Ödəmə müddətinin rəhbərlik cədvəlində göstərildiyi kimi 31 dekabr 2021-ci il tarixinə Bankda bir ildən az müddət ərzində 47,032,850 AZN məcmu likvidlik boşluğu müvəqqəti olmuşdur (31 dekabr 2020: 16,785,226 AZN).

Bununla belə, 31,233,707 AZN müştəri hesabları üçün ödəmə müddətinin rəhbərlik cədvəlinə tətbiq olunmasına dair edilmişdir, müştəri hesablarının müddətli İstəklərinə əsaslanmış əlbəttə ki, bu müddətlərin hamısı bir il müddətə ərzində geri çəkilməyəcəkdir. Belə ki, 01 yanvar 2020-ci il və 30 aprel 2021-ci il tarixləri arasındakı müştəri hesablarının orta qalığı 62,881,191 AZN (audit olunmamış) olmuşdur.

Bankın sahibdarları likvidlikə bağlı problemlər əlavə dəyərlə Banka dəstək verirlər. Rəhbərlik gələcəkdə Bankın likvidlik və kapital yetərsizliyi problemi ilə üzləşəcəyi təqdirdə sahibdarlarla Bankın dəstəyini əldə etməyə inanır.

Qiymətləndirmə və gözlənilən nəticələr arasındakı əlbəttə ki, fərqlər mövcud ola bilər və bu, maliyyə hesabatlarına təsir göstərə bilər.

27. MALIYYƏ RISKLƏRININ IDARƏ EDILMƏSI (davamı)

Bazar riski

Qrup bazardakı faizlərin və qiymətlərin dəyişkənliyinin nəticəsində qalıqlara, valyuta və pay alətləri üzrə açıq mövqelərə olan təsirdən irəli gələn risklərə məruz qalır. İdarə Heyəti qəbul edilə bilən risklərə müəyyən limitlər müəyyən edir və bu limitlərə hər gün nəzarət edir. Bununla bərabər, bu alət yanaşmadan istifadə edilməsi bazarda daha əlverişli dəyişkənliklərin baş verdiyi halda müəyyən edilmiş limitlərdən artıq zərərlərin yaranmasının qarşısını almır.

Xarici valyuta riski

Xarici valyuta riski xarici valyuta dəyişkənliklərinin maliyyə vəziyyətinə təsiri şəklində bəzi dərəcədə Qrup xarici valyutanın məzənnə dəyişikliyinin maliyyə vəziyyətinə və pul vəsaitlərinin dövriyyəsinin vəziyyətinə yaradacağı təsir qiymətləndirməsinə məruz qalır.

	AZN	ABŞ dolları	AVRO	Rusiya rubli	Digər valyutalar	Cəmi 2021
Pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri	6,210,288	8,409,115	2,476,687	86,819	199,531	17,382,555
Tamamlanmamış törəmə maliyyə alətləri	334,434	485,782	22,884	20,152	-	863,252
Müştərilərə verilmiş kredit və avanslar	162,388,533	15,571,610	4,099,620	-	-	182,359,863
Digər maliyyə aktivləri	146,521	69,188	1,587	401	1	217,748
CƏMİ AKTİVLƏR	**168,678,043**	**24,535,727**	**7,200,588**	**107,592**	**199,531**	**201,284,441**
Banklara və digər maliyyə təşkilatlarına borclar	83,148,505	781,009	1	-		83,929,514
Müştərilərə borclar	43,207,108	37,008,120	3,191,205	31,895	520	108,437,848
Borc qiymətli kağızları	525,387	-	-	-	-	525,387
Digər maliyyə öhdəlikləri	1,196,180	105,204	6,814	7,935		1,316,133
CƏMİ ÖHDƏLIKLƏR	**130,077,436**	**37,894,461**	**3,128,081**	**39,430**	**556**	**193,881,544**
AÇIQ BALANS VƏZİYYƏTI	**12,904,429**	**(13,297,734)**	**4,322,507**	**68,162**	**198,975**	**8,402,895**

	AZN	ABŞ dolları	AVRO	Rusiya rubli	Digər valyutalar	Cəmi 2020
Pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri	11,853,072	7,218,969	938,844	82,305	100,594	19,955,792
Banklara olan hesabda xətlər	278,116	511,849	21,142	36,205		847,312
Müştərilərə verilmiş kredit və avanslar	148,949,496	22,825,715	3,895,070		-	169,767,273
Digər maliyyə aktivləri	14,343	69,108	321	2,348	-	285,132
CƏMİ AKTİVLƏR	**161,645,923**	**31,091,345**	**4,875,387**	**111,764**	**440,294**	**190,865,713**
Banklara və digər maliyyə təşkilatlarına öhdəliklər	77,104,729	1,914,810	-		-	79,025,036
Müştəri borcları	79,052,207	26,330,318	106,748		-	105,451,271
Borc qiymətli kağızları	653,766	-			-	653,766
Digər maliyyə öhdəlikləri	1,603,198	118,128	18,510	670	-	1,765,506
CƏMİ ÖHDƏLIKLƏR	**158,414,493**	**28,363,254**	**215,258**	**670**	**-**	**187,895,575**
AÇIQ BALANS VƏZİYYƏTI	**1,851,430**	**2,728,091**	**4,660,129**	**111,094**	**440,294**	**2,970,138**

27. MALİYYƏ RİSKLƏRİNİN İDARƏ EDİLMƏSİ (davamı)

Xarici valyuta riski (davamı)

Kommersiya bank əməliyyatlarından yaranan xarici valyuta riskine Bankın rəhbəriyyəti Direktorlar Şurasının müəyyən etdiyi limitlər daxilində nəzarət olunur. Valyuta riskləri aşağıdakı qaydalara əsasən idarə olunur:

i. Hər bir xarici valyuta üzrə ARMİ-nin müəyyən etdiyi açıq valyuta mövqeyi limitlərinin müəyyənləşdirilməsi;

ii. Hər bir valyuta üzrə xarici valyuta mövqeyinin səviyyəsi və bu valyutaların mövcud İnkişaf Büdcəsi səviyyəsi nəzərə alınaraq müntəzəm monitorinqi;

iii. Əsasən ABŞ dolları, Avro və Rusiya rublu kimi xarici valyuta məzənnələrindəki dəyişkənlik səviyyəsinin proqnozlaşdırılması; və

iv. İxrac-idxal əməliyyatları üzrə mərcan olan Bankın müştərilərinin fəaliyyəti və hedc əməliyyatlarının təhlil edilməsi.

Açıq valyuta mövqeyi limitləri Azərbaycan Respublikası Mərkəzi Bankının Açıq Valyuta Mövqeyi Limitlərinin Müəyyən Edilməsi və Tənzimlənməsi haqqında Qaydalarına uyğun olaraq, Bankın hər bəzi bir yüksək üzrə açıq valyuta mövqeyi limitləri müvafiq kapitalının 10%-dən, ümumi xarici valyutalar üzrə isə 20%-dən artıq olmamalıdır.

Rəhbərlik 31 dekabr 2021-ci il tarixinə yekun qiymətləndirməyə uyğun müəyyən edilmiş açıq valyuta mövqeyi limitlərinə riayət olunduğunu təsdiq edir. Bankın yekun qiymətləndirməyə uyğun müəyyən edilmiş açıq valyuta mövqeyi onun yekun nəticələrinə uyğun hesablanır. Nəticələrin yekunlaşdırılması və bu məlumatlara Bankın hazırlıq konsolidə edilmiş maliyyə hesabatlarında gösərilən məlumatlardan müstəqil şəkildə fərqlənə bilər.

Faiz dərəcəsi riski

Bank borc faiz dərəcələrinin dəyişməsinin onun maliyyə vəziyyətinə və pul vəsaitlərinin hərəkətinə təsiri ilə əlaqədar risklə rəhbərlik edir. Bu cür dəyişikliklər nəticəsində faiz marjaları artıa bilər, lakin faiz dərəcələri üzrə gözlənilməyən dəyişikliklər baş verdiyi təqdirdə faiz marjaları kəsilə və ya zərərə yaranmasına səbəb ola bilər. Rəhbərlik faiz dərəcələrinin dəyişməsini qəbul edilə bilən səviyyələr üzrə limitlər müəyyən edir və bu limitlərə hər gün nəzarət edir. Aşağıdakı cədvəldə Bankın mərc qoyduğu faiz dərəcəsi riski üzrə ümumi təhlil əks olunur:

Vergidən əvvəlki mənfəətə təsir:

	31 dekabr 2021-ci il		31 dekabr 2020-ci il	
	Faiz dərəcəsi -1%	Faiz dərəcəsi +1%	Faiz dərəcəsi -1%	Faiz dərəcəsi 1%
Maliyyə varlıqları, öhdəliklər və hesablar	969,989	(969,989)	1,160,364	(1,160,364)
Cəmi	**969,989**	**(969,989)**	**1,160,364**	**(1,160,364)**
Banklara və digər maliyyə təşkilatlarına				
Müştərilərə, vəsaitlərə	(816,205)	816,205	(738,421)	738,421
Müştəri kreditləri	(932,945)	932,945	(1,002,379)	1,002,379
Cəmi	**(1,749,150)**	**1,749,150**	**(1,740,850)**	**1,740,850**
Mənfəət vergi əvvəlki təsir	**(779,171)**	**779,171**	**(580,486)**	**580,486**

28. KAPİTALIN İDARƏ EDİLMƏSİ

Kapitalın idarə edilməsi

Kapitalın idarə olunmasında Bankın məqsədi Azərbaycan Respublikası Mərkəzi Bankının ("ARMB") kapitalın məbləği ilə bağlı müəyyən etdiyi tələbləri nəzərə almaqla, Bankın fəaliyyətini davam etdirmək qabiliyyətini və kapitalın nizamnaməyə görə minimum 10% həcmində saxlanılması əlavə İnfiyəti əldə kapital bazasını saxlanılmasını təmin etməkdir. Azərbaycan Respublikası Mərkəzi Bankının müəyyən etmiş kapital adekvatlığı göstəricisinə riayət edilməsinə Bankın İdarə Heyətinin Sədri, Baş Mühasib, Təftiş Audit Departamentinin Direktoru, Audit Komitəsinin Sədri və Müşahidə Şurasının Sədri tərəfindən hər bir vəzifələrinə müvafiq hesablamalardan dərəcə aylıq hesabat əsasında nəzarət edilir.

ARMB-nin kapitalın məbləği ilə bağlı mövcud tələblərinə görə banklar (a) nizamnamə kapitalın minimum məbləğini 50,000 min AZN həcmində saxlamalı (b) nizamnamə kapitalın risk dərəcəsi nəzərə götürülmüş aktivlərə nisbətən ("nizamnamə kapitalın adekvatlığı əmsalı") minimum 10% və (c) 1-ci dərəcəli kapitalın risk dərəcəsi nəzərə götürülmüş aktivlərə nisbətən ("1-ci dərəcəli kapitalın adekvatlığı əmsalı") minimum 5% və ya yuxarı göstəriciləri təmin etməlidir.

ARMB-nin kapital adekvatlığı əmsalı

ARMB banklardan minimum kapital adekvatlığı əmsalının 10% (2020: 10%) olmasını tələb edir. 31 dekabr 2021-ci il və 31 dekabr 2020-ci il tarixinə Bankın kapitalın adekvatlığı əmsalı aşağıdakı kimi olmuşdur:

	31 dekabr 2021-ci il	31 dekabr 2020-ci il
1-ci dərəcəli kapital	62,751,836	61,137,030
2-ci dərəcəli kapital	2,410,021	3,636,158
Çıxılan: kapitalda olmayanlar	(100,000)	(100,000)
Cəmi nizamnamə kapitalı	**65,173,836**	**64,847,188**
Risk əsaslandırılan aktivlər	**185,268,264**	**182,187,478**
Nizamnamə adekvatlığı əmsalı	**35%**	**36%**
1-ci dərəcəli kapitalın adekvatlığı əmsalı	**33%**	**34%**

Azərbaycan Respublikasının Mərkəzi Bankının İdarə Heyəti banklara nizamnamə kapitalının minimal dəyərini 50 milyon AZN məbləğinə artırılması məqsədi qərar qəbul etmişdir. Nizamnamə kapitalın minimal məbləği bütün İdarə İclası 01 yanvar 2021-ci il tarixindən başlayaraq qüvvəyə minmişdir.

31 dekabr 2021-ci il tarixinə cəmi nizamnamə kapitalı 65,173,836 AZN təşkil etmişdir və bu da ARMB-nin tələblərinə uyğundur.

Əlavəsində, 31 dekabr 2021-ci il tarixinə Bank ARMB-nin digər bütün normativlərə riayət etdiyini təmin edir.

29. HESABAT DÖVRÜNDƏN SONRA BAŞ VERMİŞ HADİSƏLƏR

Hesabat tarixindən sonra heç bir əhəmiyyətli hadisə baş verməmişdir.